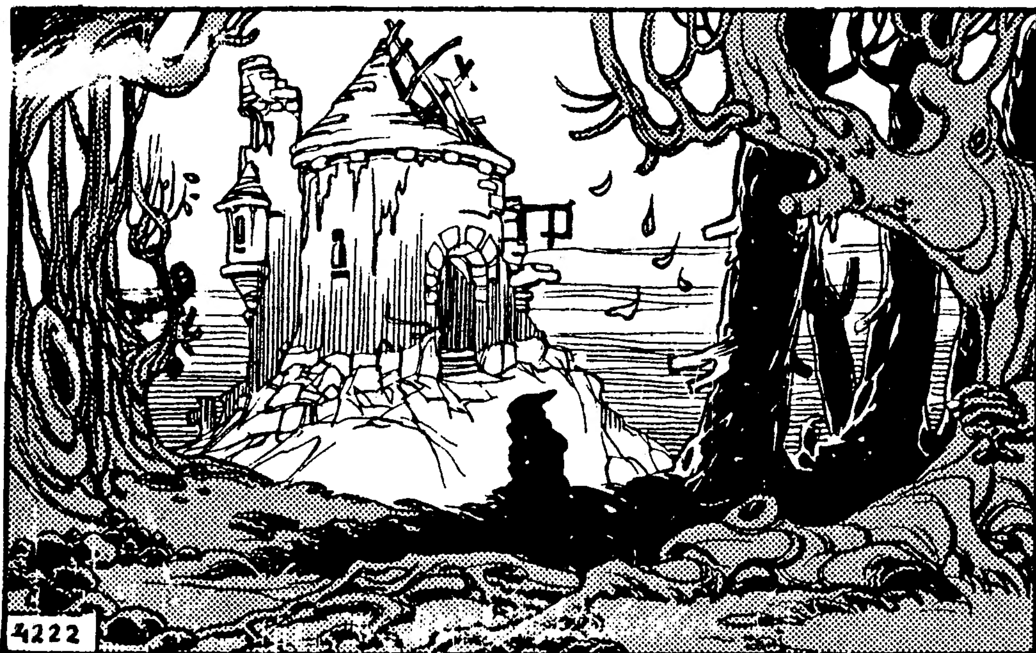
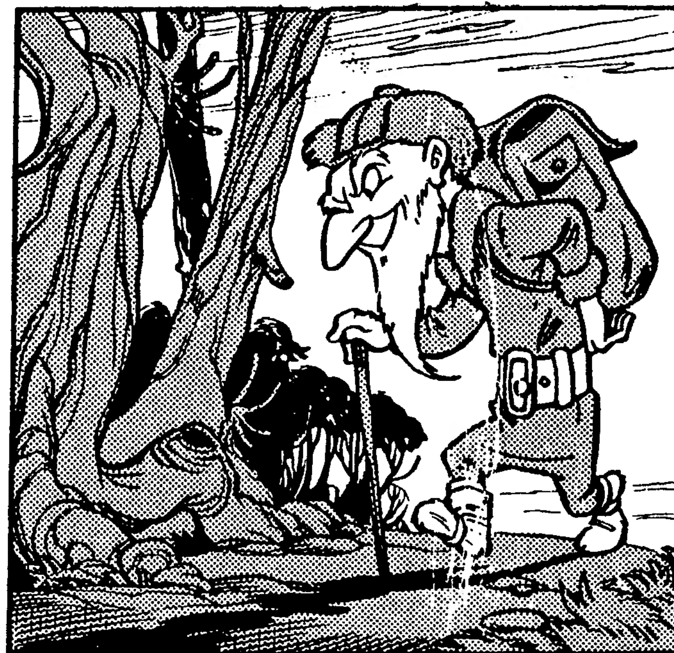
TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4222 Het Donkere Bomen Bos is een woud dat door de bewoners van Rommeldam maar zelden betreden wordt. Geen wonder. De stammen staan er dicht op elkander, zodat de zon er nooit op de grond schijnt en in de dichte bladermassa's, die de bodem bedekken, ritselt en frutselt allerlei eng gedierte. Ook dwalen er, in het holst van de nacht, lichtjes rond en soms hoort men er vreemde geluiden.

Midden in dit bos nu, lag een oude ruïne, die door oppassende lieden geheel gemeden werd. Men beweerde, dat het er spookte, maar dat is natuurlijk onzin. De waarheid is, dat er een plamoen woonde, een sombere, eenzelvige figuur, die zich zelden vertoonde. Maar soms, wanneer de schemering inviel en de laatste zonnestralen de vervallen steenklomp belichtten, bewoog hij zich schuifelend om de bouwval om een warm plekje te zoeken.

Op een avond in het vorige najaar zat hij op een met mos bedekte steen waar hij onder het slaken van diepe zuchten zijn droevig lot betreurde.

,,Ik arme", zo kon men hem horen zeggen; ,,zal er dan nooit een einde komen aan dit ellendig bestaan? Ach, ik zou er alles voor over hebben als ik was als anderen. Dan zou ik vrienden hebben en kunnen praten en vrolijk zijn. Is er dan niemand, die mij kan helpen?"

Die woorden werden toevallig opgevangen door een bejaarde voorbijganger, die zich in de vallende duisternis door het woud haastte.

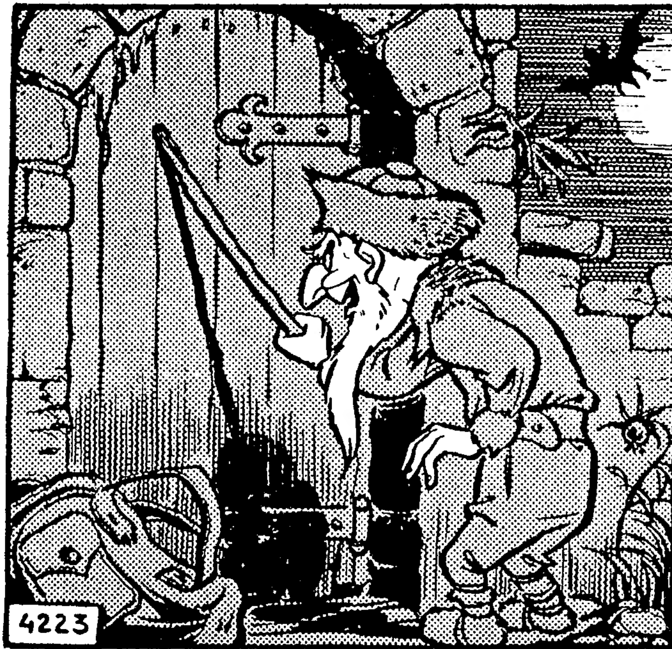
,,Helpen?" prevelde deze, terwijl een vreemde glimlach zijn gelaat vertrok. ,,Kijk, kijk, daar is iemand, die mij nodig heeft! Want helpen is mij een vreugde — als men tenminste mijn prijs betalen kan. Eens kijken; wie woont hier?"

Hij trok een beduimeld boekje uit zijn ransel en bladerde er enige tijd in. Toen verbleekte hij. ,,Een plamoen!" fluisterde hij. ,,Dat wordt een moeilijke zaak. Maar er zit winst in."

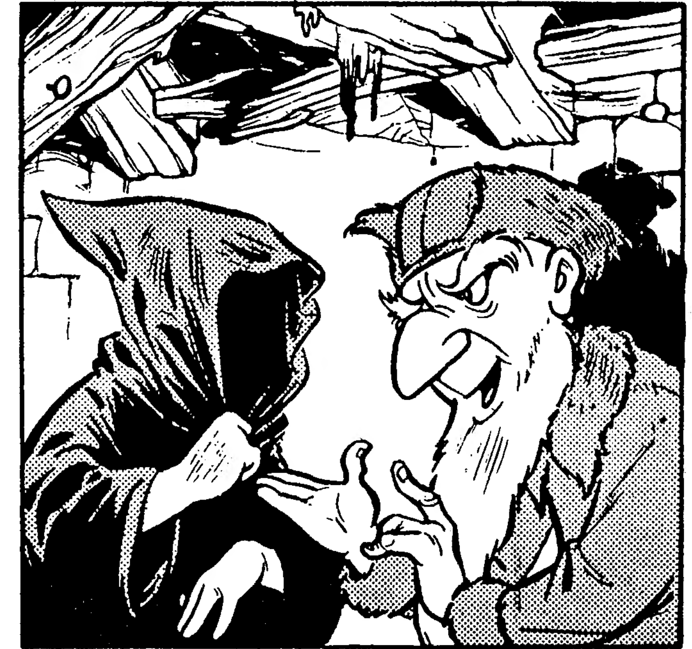
931012

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4223 Toen de nacht over de ruïne gevallen was trad de bejaarde voorbijganger uit het woud te voorschijn om zich naar de vervallen deur te begeven. Nadat hij zijn ransel naast zich op de grond had laten glijden sloeg hij met zijn zware stok op het houtwerk, zodat het dreunde.

„Doe open", riep hij. „Ik ben een arme, oude man, die een onderdak zoekt voor de nacht!"

In de bouwval naderden slepende passen; er werden grendels weggeschoven en toen werd de deur op een kier geopend.

„Ga weg", prevelde een stem. „Ik kan niemand ontvangen. Het is hier niet pluis; ik ben een plamoen!"

„Des te beter", kraste de grijsaard. „Pluis is voor de braven, maar met niet pluis kan men zaken doen!"

Met deze woorden duwde hij de deur verder open en trad binnen. Nu viel het licht van een lantaren echter vol op de bewoner — en de oude bleef verblekend op de drempel staan. Doch al spoedig vermande hij zich.

„Drommels", hernam hij; „ik heb nog nooit een plamoen gezien — en ik moet zeggen dat het niet meevalt. Maar het leven heeft mij gehard, hèhèhè! Kom-aan, ter zake. Ik kan je helpen!"

„Helpen?" herhaalde de ander met een hoopvolle klank in de stem. „Ach, was dat maar waar! Ik heb er alles voor over om te zijn als anderen!"

„Dat kan geregeld worden", kraste de grijsaard. „Maar tot een prijs. Hèhèhè! Ik ben handelaar in gezichten in- en verkoop. We zullen het dus wel eens worden. Dit is het begin van een mooie zaak, vriend plamoen. Het begin van een leuke samenwerking. „Ga zitten, dan zal ik je een voorstel doen."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4224 Eens op een dag maakte heer Bommel een lange wandeling. Het weer was zacht voor de tijd van het jaar; een licht briesje uit het zuiden voerde zoete geuren met zich mee en hier en daar waren reeds groene knoppen te bespeuren. Daardoor kwam het dan ook, dat de voortstappende heer de tijd vergat en verder ging dan zijn plan geweest was. Zo geraakte hij in het Donkere Bomen Bos; een gebied waar het vaak niet pluis is, zoals de oplettende lezertjes weten.
Aanvankelijk drong dit niet tot heer Ollie door, maar toen de schemering begon te vallen en de avondnevels het uitzicht schimmig maakten werd hij wat bezorgd.
„Waar ben ik eigenlijk?" zo vroeg hij zich af. „Ik mag wel eens teruggaan; Joost zal op me wachten met het avondeten..."

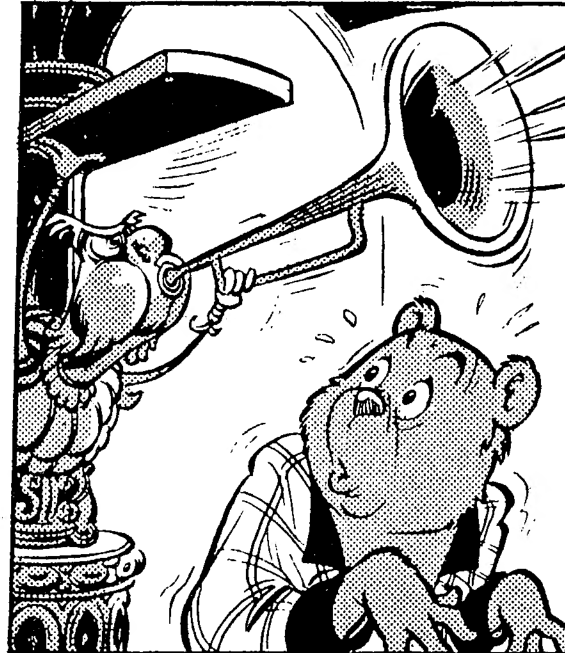
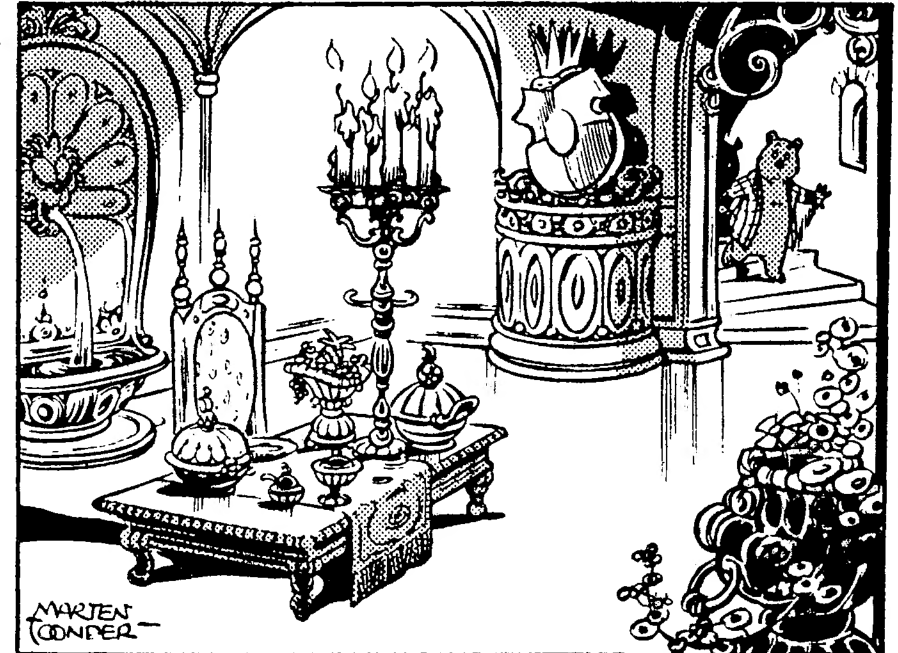
Hij keerde zich om, doch nu werd het hem duidelijk dat hij ver van huis was. Van alle kanten staarden de woudreuzen hem met onverschillige stammen aan, zodat het hem vreemd te moede werd.

„Het wordt al donker", prevelde hij bleek. „En in de duisternis is de weg niet te vinden. Ik zal de ruïne opzoeken, die hier in de buurt moet liggen; dan moet ik daar maar overnachten. Wat vervelend is dat nu..."
Zo in zichzelf mopperend stapte hij voort in de bedoelde richting. Maar toen hij de open plek naderde waar de bouwval moest liggen, hield hij verrast de pas in. In plaats van de vervallen toren, die hij zich herinnerde, rees daar een fraai kasteel met hoge torens uit de nevels op...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4225 Heer Bommel stond een poosje verrast te kijken. „Wat een prachtig kasteel", zo prevelde hij. „Hier woont vast iemand van stand, dat is duidelijk! Maar wat vreemd, dat ik daar niets van weet. Het is toch gebruikelijk, dat een nieuwe bewoner zich komt voorstellen. En hij had minstens een kaartje kunnen zenden. Maar komaan, dit is een mooie gelegenheid om eens kennis te maken!"

Met deze gedachte begaf hij zich door de avondnevels naar de poort om toegang te vragen. Toen hij echter halverwege was zwaaiden de deuren geruisloos open, zonder dat hij iemand zag.

Een helder licht straalde nu naar buiten en een golf van warmte sloeg de verkleumde heer tegemoet.

„Wat een aardig gebaar", mompelde deze geroerd. „Dit soort gastvrijheid treft men zelden, vandaag de dag."

Hij stapte over de drempel en op dat moment maakte een bazuin zich uit de wand los, onder het uitstoten van een fraaie fanfare.

Daar schrok heer Ollie toch wel even van.

„Men moet het niet overdrijven", prevelde hij, de jas rechttrekkend.

„Maar komaan, het is goed bedoeld. Alleen wilde ik, dat ik iemand zag!"

Hij keek wat hulpbehoevend om zich heen, doch alles bleef verlaten. De deuren sloten zich achter hem; de laatste klaroenstoten stierven weg in de marmeren ruimte en omdat het toen vreemd stil werd begon de bezoeker aarzelend verder te lopen. Hij had nog steeds de hoop, dat zijn gastheer hem ergens gul lachend op zou wachten. Maar dat was niet het geval, zodat hij tenslotte in een zaal aan het einde van de gang belandde zonder iemand te hebben gezien. In die zaal stond een tafel met geurende spijzen en een fraai bewerkt servies hem op te wachten. Maar er was slechts voor één persoon gedekt.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4226 Heer Ollie liep aarzelend op de tafel toe en keek naar de gouden schalen. De geuren deden zijn maag rammelen en het zien van de lekkernijen bracht het water in zijn mond.

„Joehoe!" riep hij met gedempte stem. „Is hier iemand?"

Hij kreeg echter geen antwoord; de zaal bleef verlaten, de schalen dampten en omdat hij een vermoeiende tocht achter de rug had besloot heer Ollie, dat het zonde zou zijn om de kostelijke zaken koud te laten worden.

Met een tevreden zucht zette hij zich neer en begon te eten.

„De gastheer is wat eigenaardig", sprak hij tot zichzelf. „Dit is misschien de eerste keer, dat hij iemand van stand ontvangt; waarschijnlijk is hij in de olie rijk geworden of zo. Hij zal wat verlegen zijn. Maar straks komt hij natuurlijk aarzelend binnen en dan zal ik hem met een goed gekozen woord op zijn gemak stellen..."

Op dat moment klonk er een geluid achter hem en een bekende stem vroeg: „Is het lekker."

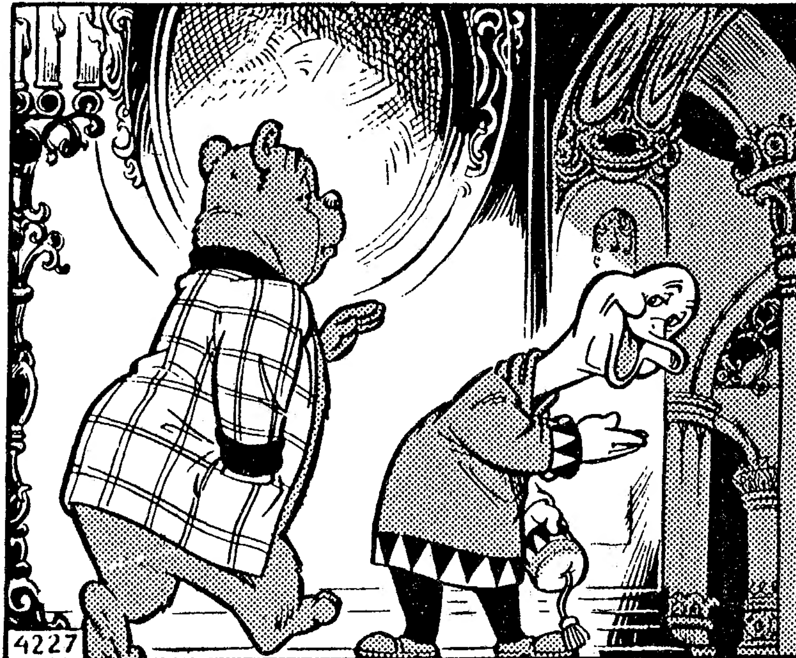
Heer Bommel keek schrikkend om en toen zag hij tot zijn grote verbazing Wammes Waggel achter zich staan.

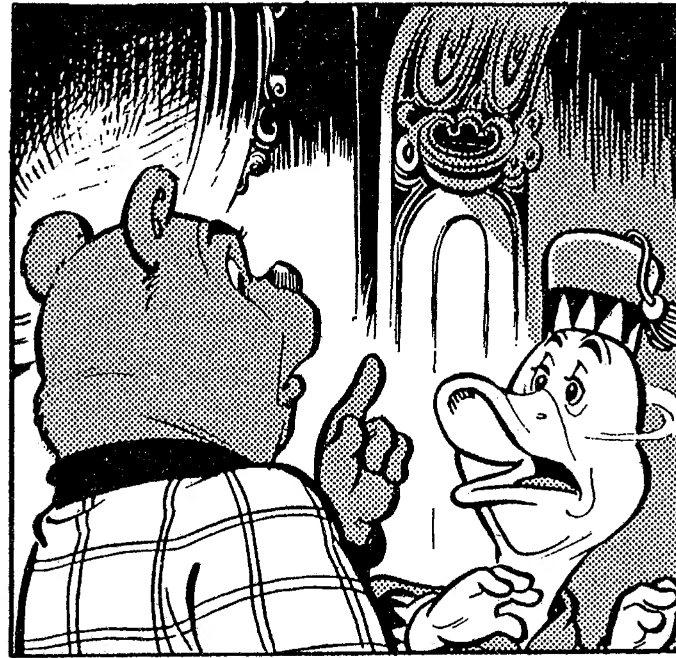
„Wel heb ik ooit!" riep hij uit. „Wat moet jij... ik bedoel; ben jij eh... ben jij de kasteelheer, als je begrijpt wat ik bedoel?"

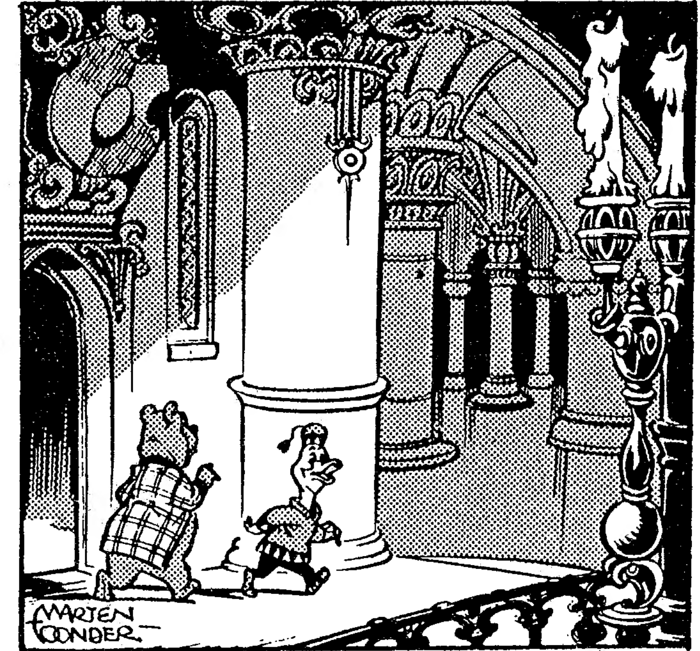
„Hihihi, wat mal!" zei Waggel giechelend. „Nee zeg, natuurlijk niet. Ik heb hier een betrekking; reuze enig, hoor. Ik hoef niks te doen; alleen maar een petje dragen. En dit hemd natuurlijk. En dan moet ik de luitjes die hier komen op hun gemak stellen. Maar ik weet niet hoe dat moet, want u bent de eerste hier. Nee, ik ben hier zoveel als de majoor dommes — al weet ik niet wat dat is."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

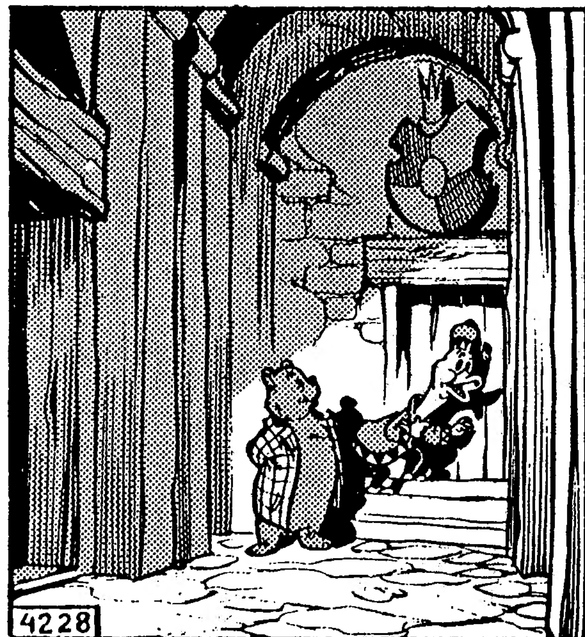

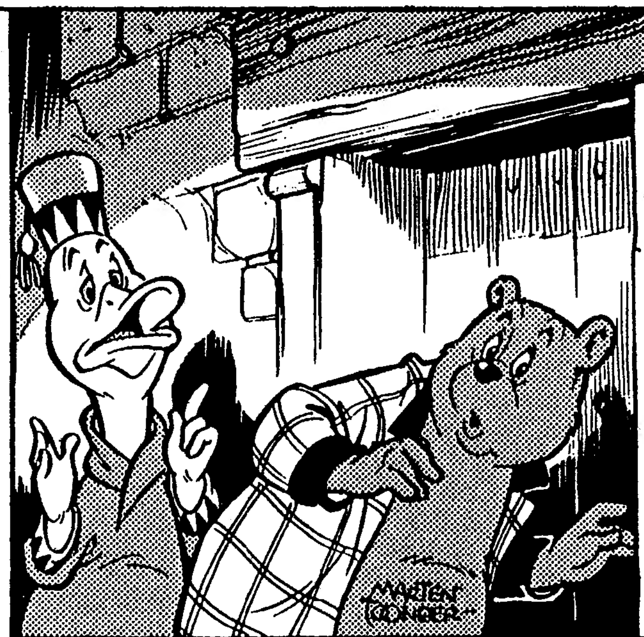
4227 „Hm", zei heer Bommel, „het is heel vreemd om je hier te treffen, Wammes, héél eigenaardig."
„Waarom?" vroeg de ander verbaasd, „als je elkaar treft, moet het toch ergens zijn? Wat is daar gek aan?"
„Omdat dit een hoogstaand kasteel is", hernam heer Ollie. „Vol pracht en praal en fijngevoelige dingen. Deuren, die vanzelf opengaan en mooie trompetten en een héél smakelijk maal voor een vermoeide gast..."
„O, maar daar heb ik niks mee te maken, hoor", riep Waggel uit. „Dat gaat allemaal vanzelf, door toverij of zo. Heel gewoon. Ik hoef alleen maar de gasten op hun gemak te stellen. Kijk, dat gaat zó..."
Hij liep naar de uitgang, nam zijn hoedje af en sprak met aangename stem: „Ik hoop, dat het u gesmaakt heeft. Mag ik nu uw slaapvertrek wijzen?"
„Zeker", zei heer Bommel. „Eh... dat is te zeggen, nee. Een heer weet hoe het hoort. Ik wil nu eerst mijn gastheer bedanken voor deze ontvangst. Breng me bij je meester, Wammes."

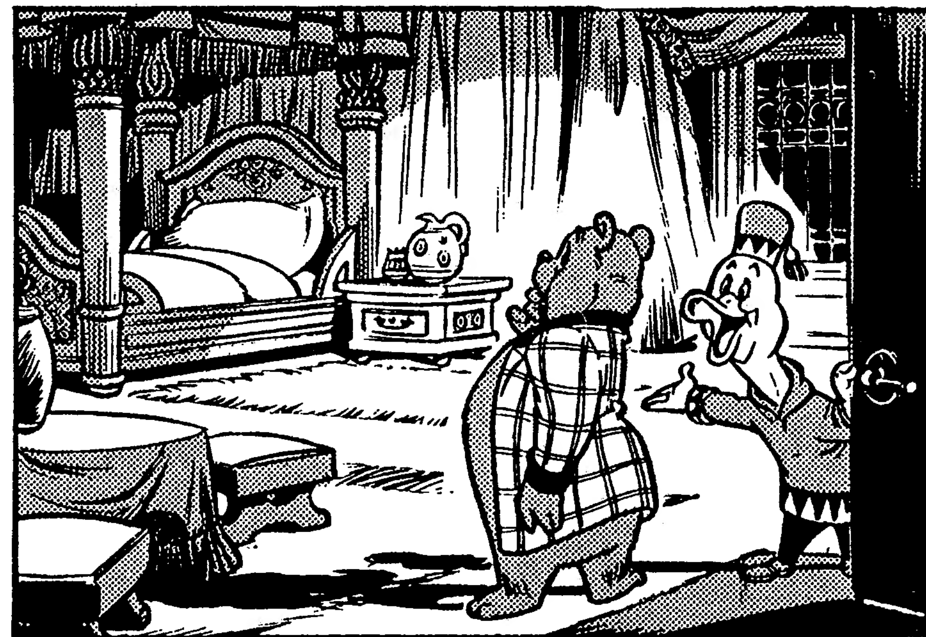
„Niks hoor!" riep de bediende ontsteld. „Dat zal niet gaan. Kom, wees nu niet zo flauw en kom mee."
Heer Ollie richtte zich fier op. „Ik ben niet flauw", sprak hij. „Ik wens alleen mijn plicht te doen en daarom moet ik de kasteelheer mijn compliment maken. Daar sta ik op! Komaan, maak voort!"
„Toch flauw hoor", zei Waggel. Hij liep aarzelend de gang in en heer Bommel volgde hem met een vaste tred, die hol door de lange gang weergalmde.
„Je doet niks enig", mopperde Wammes verder, „mijn baas wil niemand zien en daar moet ik voor zorgen en nu doe je zo vervelend. Ik zal reuze op mijn kop krijgen — en jij ook, denk ik."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4228 „Ik weet hoe het hoort", sprak heer Bommel glimlachend. „Men moet toch minstens zijn gastheer een goede nachtrust toewensen."

„Nooit van gehoord", mopperde de hofmeester. „Maar jij je zin, hoor. Mijn baas woont in dat kamertje daar."

Zo sprekende sloeg hij een hoek om — en nu bevonden ze zich plotseling in een verwaarloosde gang met gebarsten houtwerk en afbrokkelend pleister.

„Hé", zei heer Ollie verrast. „Dit is zeker een oud gedeelte van het kasteel. Antiek, vermoed ik."

„Niks hoor", zei Wammes. „Dit is het gewone gedeelte; de ruïne, je weet wel. Het echte antieke is er de vorige maand aangebouwd. Maar nu moet je stil zijn, anders maak je meneer aan het schrikken."

Heer Bommel trok zich wat terug en Waggel beklom klossend een trapje dat naar een lage deur leidde. Daar klopte hij aan.

„W-wat is er?" vroeg een angstige stem aan de andere kant.

„Hier is iemand, die goeie nacht wil zeggen", begon de bediende; doch nu drong heer Ollie hem opzij en nam zelf het woord.

„Mijn naam is Bommel", begon hij op aangename toon. „Olivier B. Bommel. Sta mij toe binnen te treden en u te bedanken."

„Ga weg!" riep de stem. „Niet binnenkomen, alstublieft! De majordomus zal u uw slaapvertrek wijzen."

De gast trok zich geschokt terug en Wammes begon te giechelen. „Zie je nu wel?" vroeg hij. „Zo is hij nu; veel aanspraak heb je niet aan hem. Kom, we moeten terug. Je kamer ligt hier om de hoek; kijk, deze deur is het."

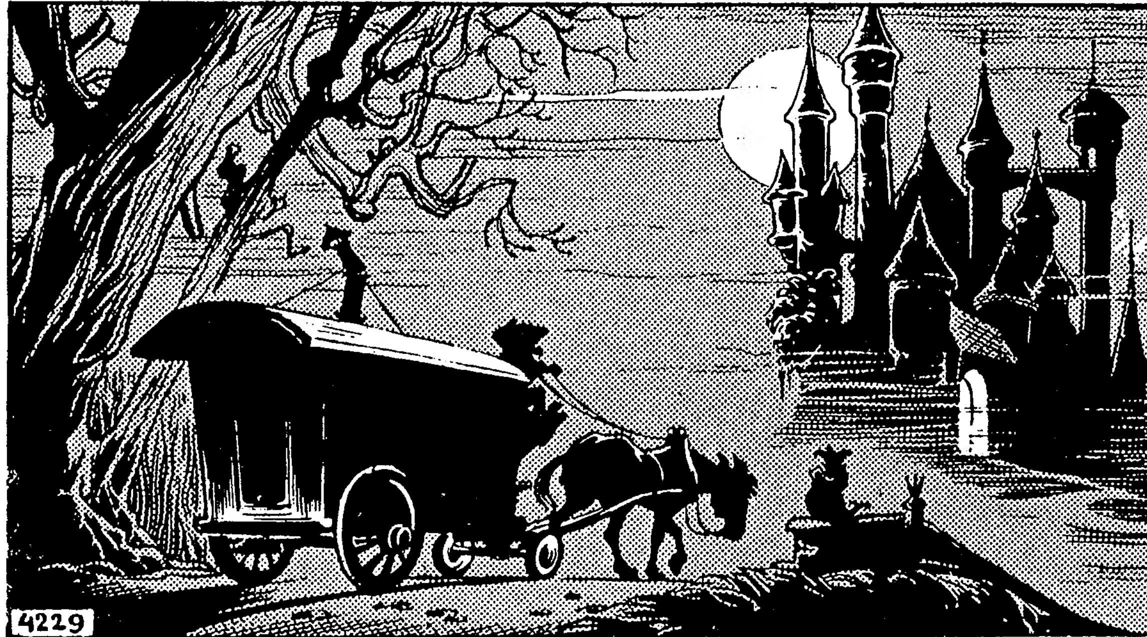
Heer Ollie betrad het vertrek, dat de ander voor hem opende.

„Heel mooi", mompelde hij. „Maar waarom doet de kasteelheer zo vreemd?"

„Hij is erg verlegen", verklaarde Waggel. „Misschien omdat hij er een beetje raar uitziet. Hihihi. Het is geen gezicht. Maar toch een aardig persoon, hoor!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4229 Heer Bommel begaf zich wat beteuterd te ruste en nu daalde er een diepe stilte over het eigenaardige kasteel.

Maar toen de klok in de toren twaalf sloeg gingen de toegangsdeuren vanzelf open en een helder licht straalde naar buiten. Het was duidelijk, dat er opnieuw een gast naderde.

En ja hoor. Uit het woud verscheen piepend en schommelend een oude woonwagen, die getrokken werd door een vaal paard. De grijsaard, die op de bok zat bracht het voertuig bij de poort tot staan en klom moeilijk naar beneden.

„Aardig, héél aardig!" prevelde hij. „Licht op het pad van de verdwaalde vreemdeling. Licht en warmte en spijs en drank... ja, ja, ik doe mijn best. Mijn deel van de overeenkomst kom ik goed na; maar wat doet de ander? We zullen zien, we zullen zien."

Onder het mompelen van deze duistere woorden begaf hij zich naar binnen en liep zonder aarzelen de gangen door naar het vreemde kamertje in het oude gedeelte, waar de kasteelheer woonde.

Nu wilde het geval, dat dit vertrek zich dicht bij de slaapkamer van heer Bommel bevond.

Even na middernacht schrok deze op uit zijn slaap door een luid gepraat aan de andere kant van de muur.

„Het is hier gehorig", dacht heer Ollie rechtzittend. „Ik bedoel, wie spreekt daar? Z-zou mijn gastheer last van een nachtmerrie hebben of zo?"

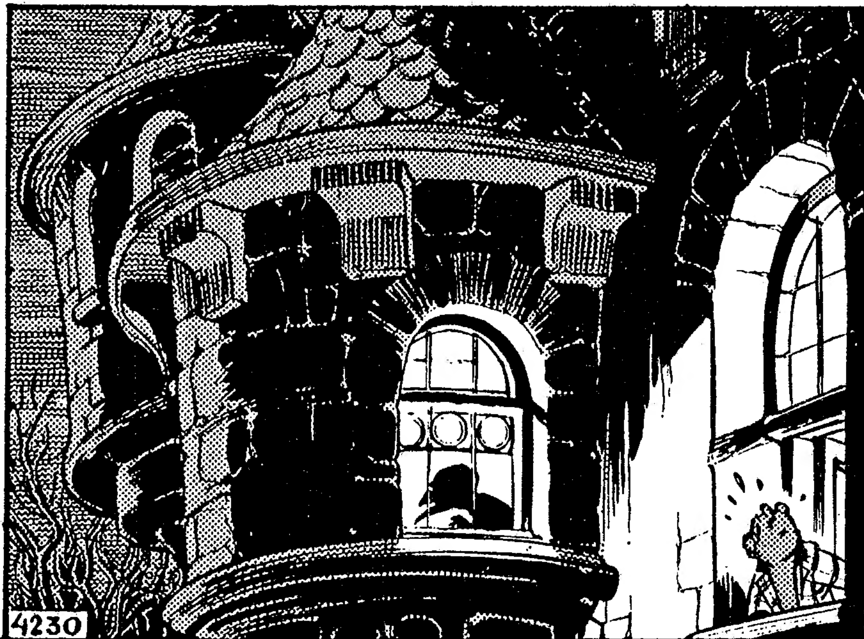
„Ik heb alles gedaan, wat ik beloofd heb!" riep een kakelende stem.

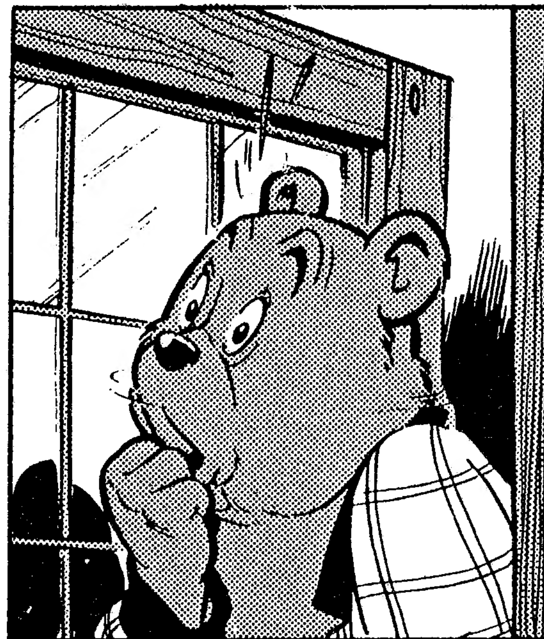
„Spijs en drank; licht en warmte voor verdwaalde gasten. Maar wat doe jij? Waar zijn de gasten?"

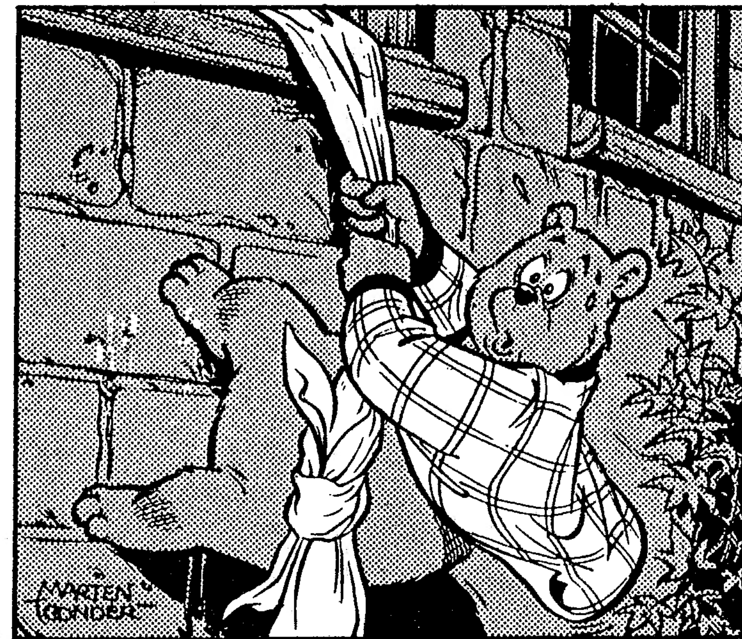
„D-dat is d-de stem van de kasteelheer niet!" dacht heer Bommel terwijl het angstzweet hem uitbrak...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

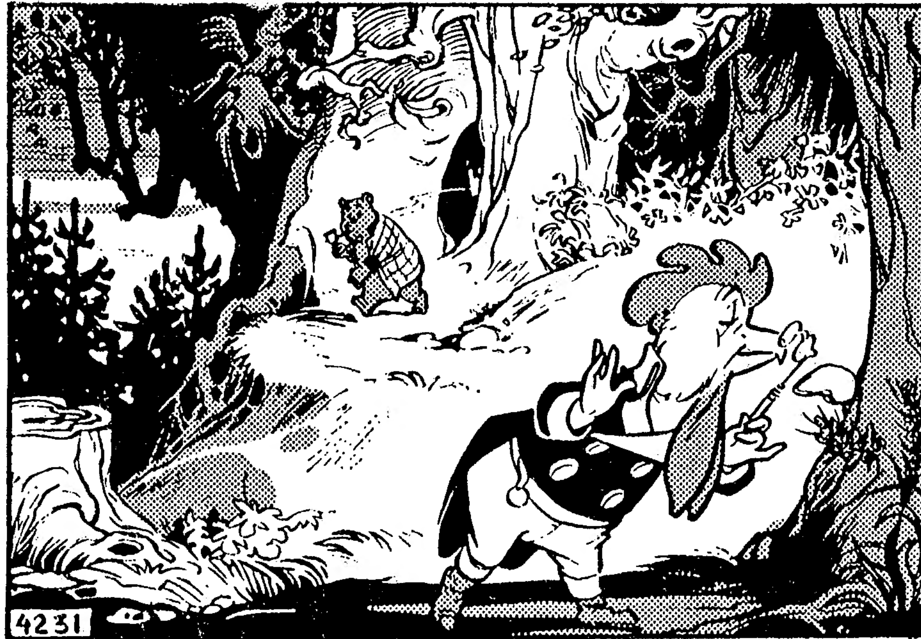

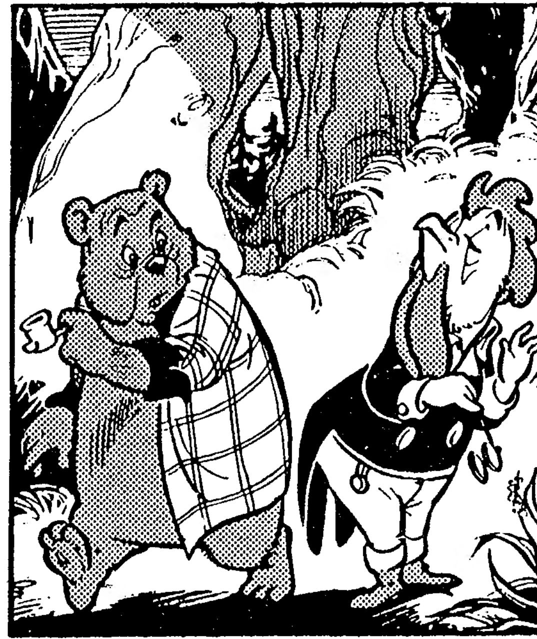

4230 De stemmen in het naburige vertrek zwollen aan en benamen heer Ollie de slaap. Tenslotte stond hij beklemd op en schoot zijn jas aan.
„Dit is vreemd", zo sprak hij tot zichzelf. „Mijn gastheer is zo verlegen, dat hij liever alleen in een oud kamertje zit, dan zich met een heer te onderhouden. En verder was hier niemand dan Wammes Waggel. Wie praat daar dan?"
Gedreven door nieuwsgierigheid sloop hij naar het raam en opende omzichtig het venster. Hij had zodoende een helder uitzicht op de torenkamer, waar de kasteelheer huisde en ook klonken de stemmen nu duidelijker tot hem door.
„Wàt zeg je?" kraste een gebogen gedaante, die zich voor het verlichte raam bewoog. „Hèb je al een gast? Waar is die gast dan? Heb je hem netjes ontvangen?"
„Dat is iemand, die tenminste zijn manieren kent", prevelde heer Ollie goedkeurend. Maar de gastheer dacht daar anders over.
„Ik kan het niet", hoorde hij hem klagen. „Die gast heeft mij nooit wat gedaan. Waarom moet ik hem dan kwaad doen?"
„Bah!" krijste de ander. „Dat kwaad zal hij zichzelf wel doen! Vooruit, ik sta er op dat je naar hem toegaat — anders verbreek ik onze afspraak. Schiet op!"
Er klonk een smartelijke zucht en nu gleed er een vage schaduw langs het venster, op weg naar de deur.
Maar vreemd, nu heer Ollie begreep dat zijn gastheer op weg was naar hem toe, vond hij het opeens niet leuk meer.
Met bevende vingers knoopte hij enige lakens aan elkaar en daarop liet hij zich met grote snelheid uit zijn raam zakken.
„Dit is vast niet pluis", prevelde hij met bleke lippen. „Er zit iets héél engs achter, als iemand begrijpt wat ik bedoel."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4231 In de ochtendschemering kwam heer Ollie schichtig het Donkere Bomen Bos uit. De tocht door het duistere woud had zijn jas gehavend en de slapeloze nacht vol angstige gedachten gaf hem een vervallen voorkomen. Het was dan ook geen wonder dat hij een ongunstige indruk op voorbijgangers maakte. Nu wilde het geval dat de eerste wandelaar, die hij ontmoette, de markies de Cantecler was.

De edelman, die van vroeg opstaan hield, bestudeerde aandachtig een uitbarstende knop, toen hij de verflenste gedaante zag naderen.

„Fi donc!" prevelde hij. „Welk een schouwspel! Hoe nu, Bommel? Zijt ge uit uw stamcafé geworpen?"

Heer Ollie verbleekte. De tobberijen van de afgelopen nacht maakten plaats voor verontwaardiging en hij richtte zich fier op.

„Men werpt geen heren uit een café!" sprak hij uit de hoogte.

„Nee, dat is waar", gaf de markies toe. „Maar dàt heb ik ook niet beweerd!"

„O", zei heer Bommel. Hij wierp de ander een argwanende blik toe en hernam: „Ik heb gelogeerd in het kasteel, dat midden in het bos ligt. Dat was pas een ontvangst!"

„Aha, de ruïne", prevelde de edelman glimlachend; maar heer Ollie voer voort: „De ruïne is opgebouwd tot een prachtig bouwwerk, heer markies. Met deuren die vanzelf opengaan en met trompetten en een heerlijke maaltijd en... en àlles! Zo'n ontvangst hebt u nog nooit gehad!"

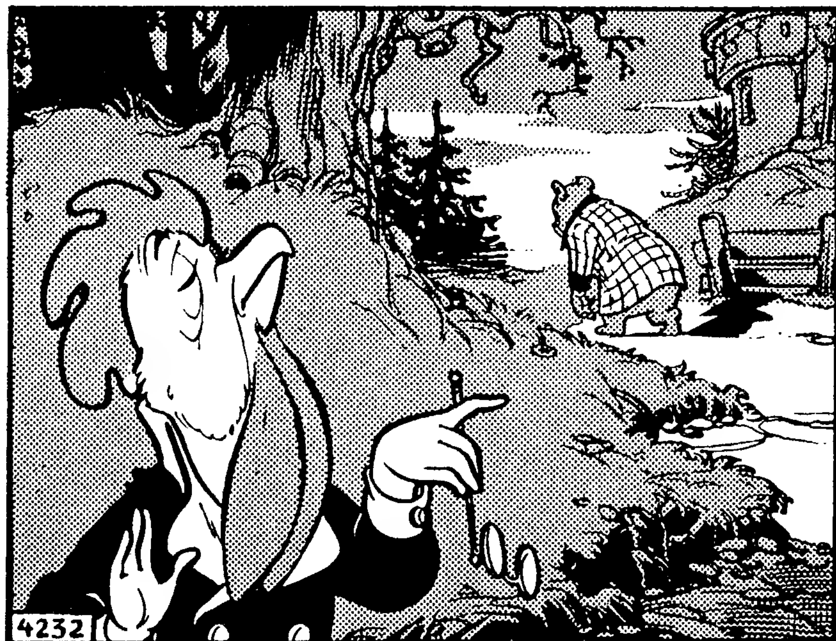
Nu begon de heer de Cantecler toch belangstelling te tonen.

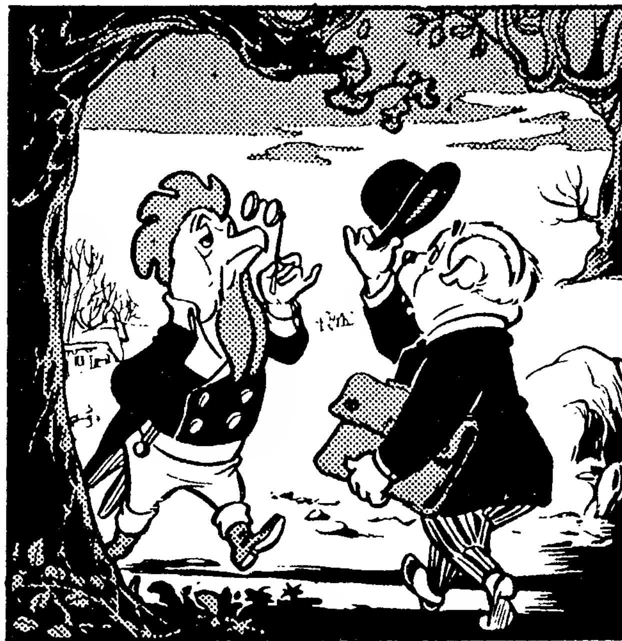
„Parbleu!" sprak hij. „Is de ruïne opgebouwd? Door wie dan wel? Kent ge de bewoner, Bommel?"

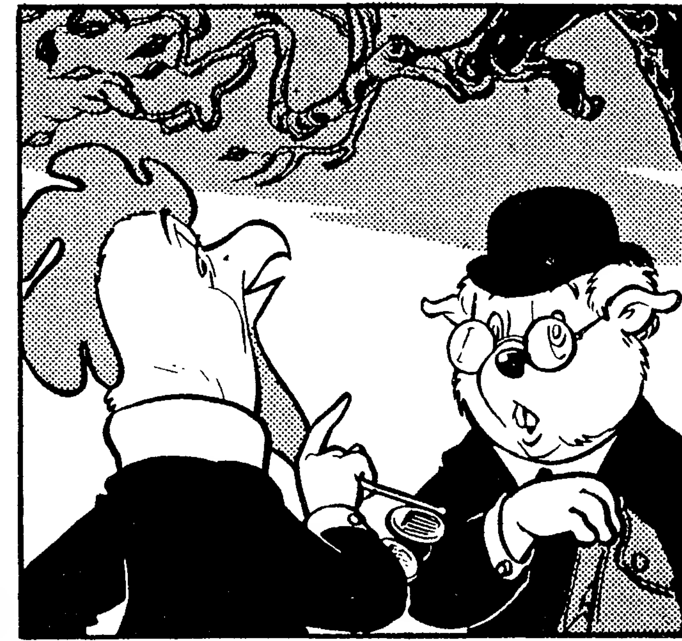
„Nee", zei heer Ollie, wat inzakkend. „Ik heb hem niet gezien."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

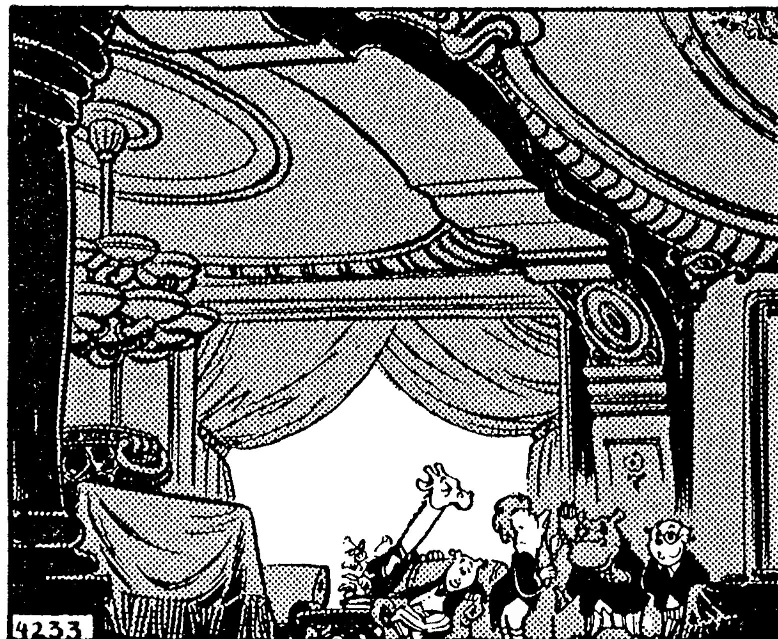

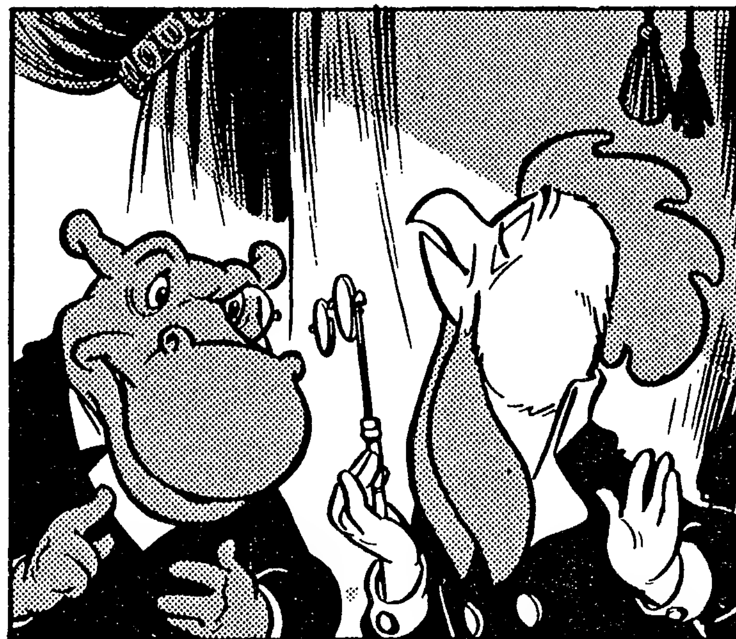

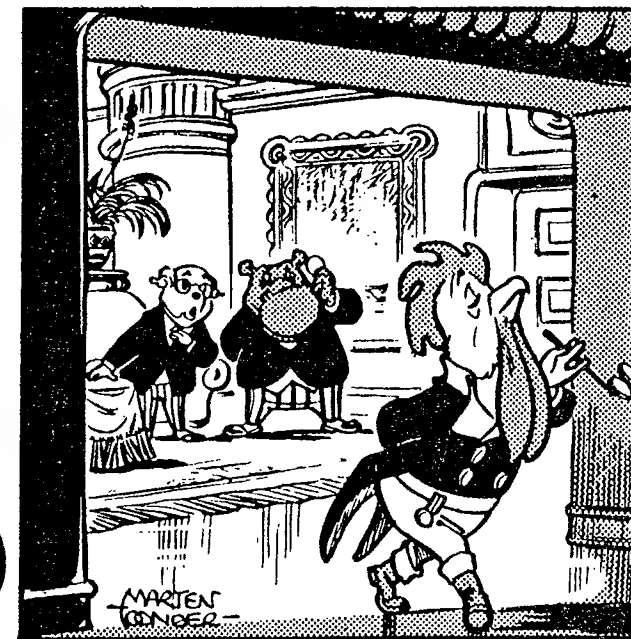
4232 De markies richtte zich op en bestaarde heer Ollie enige tijd door zijn oogglas.
„Pardon", sprak hij tenslotte. „Ik vrees, dat ik u niet goed verstaan heb. Ge hebt op een kasteel gelogeerd en ge zijt vertrokken zonder uw gastheer te hebben gegroet?"
„Ja", stamelde heer Ollie, „dat is te zeggen...eh...ik ben nogal vlug weggegaan. Ik moest ineens vertrekken, bedoel ik. Er was iets niet pluis, als u begrijpt wat ik bedoel".
„Ik begrijp het maar al te goed", zei de edelman koud. „Ge hebt u misdragen, dat is duidelijk. Ik geef u in overweging te bedanken als lid van de Kleine Club, amice. Dat zou verstandig zijn."
Heer Bommel boog het hoofd en strompelde huiswaarts. De markies daarentegen begaf zich met zwierige tred in de richting van de stad, want het kwam hem voor dat er enkele zaken geregeld moesten worden. Hij had nog niet ver gelopen toen hij de ambtenaar eerste klasse Dorknoper tegenkwam.
„Een ogenblikje, mijn waarde", sprak de edelman, de pas inhoudend. „Ge zijt juist de figuur, die ik zoek. Wat is u bekend van de bouwval, die midden in het Donkere Bos ligt?"
De beambte sloot de ogen en dacht een ogenblik diep na.
„Juist", zei hij toen. „Een voormalig jachtslot, kadastraal bekend onder nummer 597 a tot en met 1. Enige hectaren bosland met aanpalende landerijen. Hoezo?"
„Wie woont daar?" hernam de markies op dringende toon.
„Niemand natuurlijk", riep de heer Dorknoper uit. „Het is een ruïne en het land is verwilderd. Er is daar niet tijdig ordenend ingegrepen!"
„Ge vergist u", vervolgde de ander, met een fijn glimlachje. „Het slot is herbouwd, als ik goed ben ingelicht. En er wordt een grote staat gevoerd!"
De ambtenaar verbleekte. „Onmogelijk", prevelde hij. „Er is geen bouwvergunning en ook geen woonvergunning afgegeven."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4233 De markies en de ambtenaar begaven zich regelrecht naar de Kleine Club om het geheimzinnige kasteel in het woud met de leden te bespreken.

„Hier moet worden ingegrepen!" riep de laatste. „Er is gebouwd en er wordt gewoond zonder daartoe strekkende vergunning!"

„Een ogenblikje", zei de burgemeester, een mollige hand opheffend. „We moeten dit niet te ambtelijk zien, Dorknoper. Hier is sprake van een aanzienlijk buurtgenoot!"

„Precies", beaamde de edelman. „In vroeger tijden was het een hertogelijk lustslot — en het is denkbaar, dat er weer een telg van dat roemrucht geslacht zijn intrek heeft genomen. Laat me denken; welk geslacht was dat ook weer?"

„Dat doet nu niet ter zake", meende de magistraat. „We moeten kennis gaan maken met de nieuwe bewoner — en we zullen hem namens Rommeldam welkom heten. Daarna kan Dorknoper dan wel even de formaliteiten regelen."

Uitstekend", zei de markies goedkeurend. „Vanmiddag nog zal ik mijn opwachting gaan maken. Laat dit gerust aan mij over, amice!"

Hij groette minzaam en verliet het gebouw met waardige tred. De heer Dickerdack slikte moeilijk en keek hem na met ingehouden woede.

„Héél ongebruikelijk", meende de ambtenaar eerste klasse. „Alleen de burgemeester kan de gemeente vertegenwoordigen".

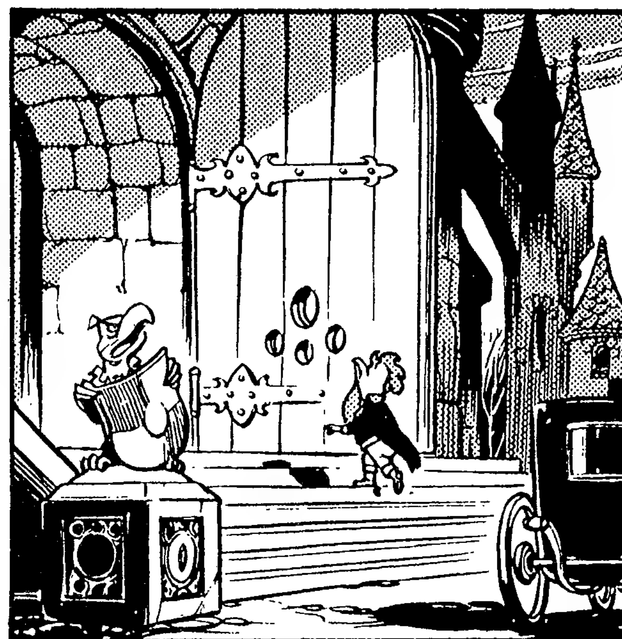
Op het horen van de bekende neusstem kreeg de magistraat echter zijn kalmte terug.

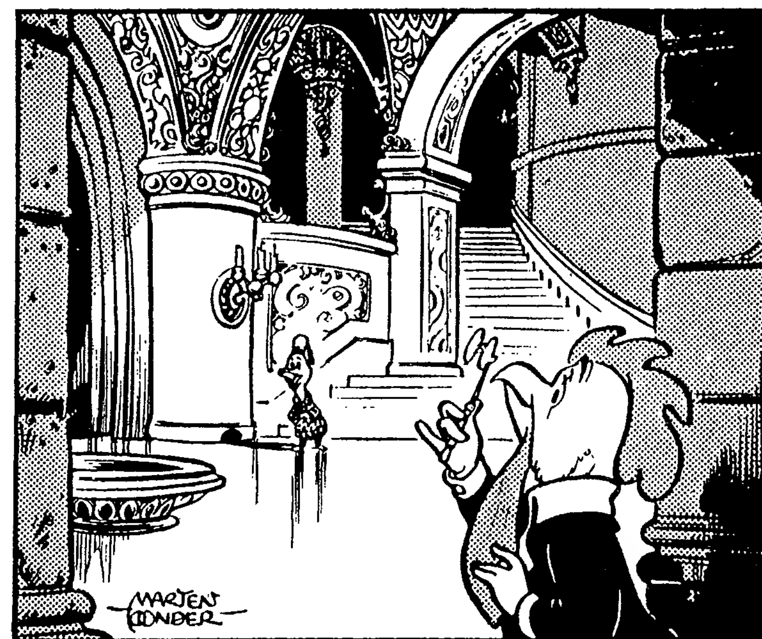
„Och", zei hij losjes. „Als iemand Rommeldam kan vertegenwoordigen is de markies het. Dit is wel in goede handen, voorlopig".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

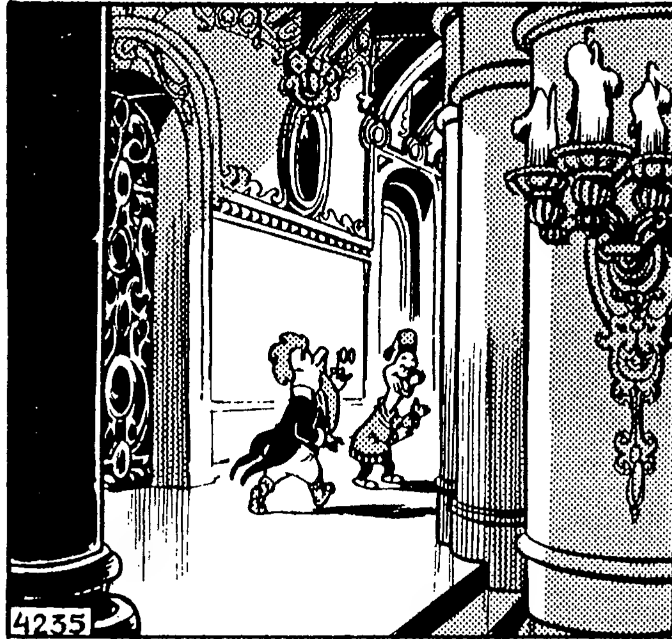

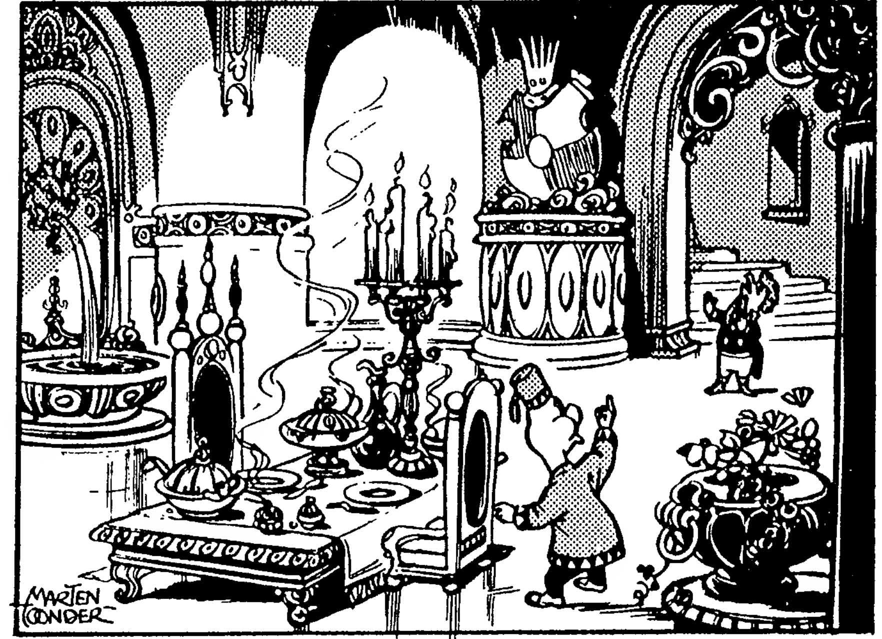
4234 De markies liet zijn koets inspannen en nam verfijnd plaats.
„Daar wilde me nu toch die burgemeester naar de nieuwe kasteelheer gaan!" prevelde hij. „Parbleu, welk een affreus denkbeeld! Deze burgers begrijpen niet welk een ragfijn net van omgangsvormen aan de ware adel ten grondslag ligt! De enige, die in staat is om deze kennismaking waardig te behandelen is een edelman; dat is toch duidelijk! Ik ben overigens benieuwd, welk oud geslacht het jachtslot heeft laten opbouwen. Behoort het aan de hertogen van Sinopel? Of is het een bezitting van de prins van Bambolmas? Ik ben daar niet achter kunnen komen. Maar we zullen zien."
Hij liet zich in de kussens zakken en gaf zich over aan aangename gedachten terwijl het rijtuig de kortste weg door het woud nam. Het ging in gestrekte draf, zodat reeds tegen het einde van de middag de torens en tinnen van het slot in het zicht kwamen. Zodra de koetsier halt hield zwaaide de grote poort geruisloos open en ook werd er nu een heldere fanfare hoorbaar.
„Par exemple!" sprak de markies uitstappend. „Héél treffend. Dit belooft een waardig bezoek te worden waarop ik mij oprecht verheug. Welk een verfijning!"
Hij had nu de hal bereikt, die hij glimlachend door zijn lorgnon bekeek. Het roze marmer gaf hem een warm gevoel van binnen, dat echter plotseling verkilde toen hij een vreemd geklede figuur gewaar werd.
„Kom er maar in hoor!" riep deze giechelend. „Het is hier reuze enig. En wees maar niet verlegen".
„Pardon?"mompelde de edelman onthutst, „wie hebben we daar?"
„Ik ben de majoor dommes", verklaarde de ander. „Ik moet je op je gemak stellen".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

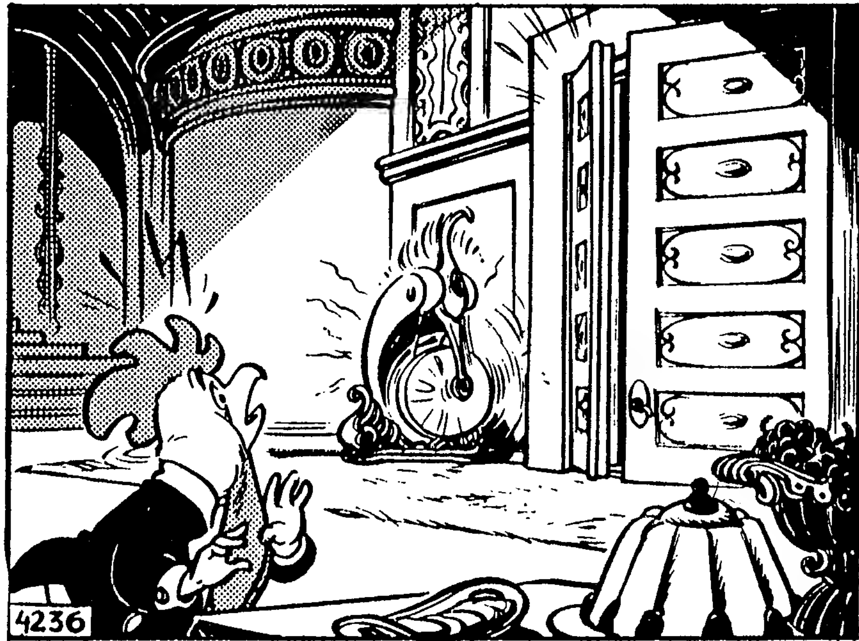

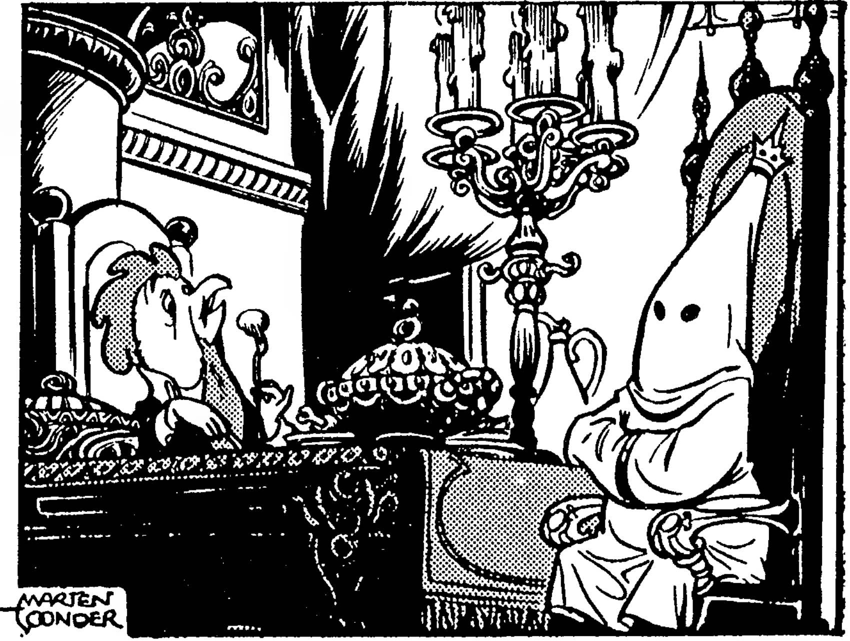
4235 „Ik wens niet op mijn gemak gesteld te worden", sprak de bezoeker kil. „Ik ben de markies de Cantecler de Barneveld. Wees zo goed mij aan te dienen".
„Niks hoor", riep de hofmeester uit. „Dat zal niet gaan".
„Waarom niet?" hernam de edelman een beetje ongerust. „ Zijne genade heeft toch geen belet?"
„Hihihi, wat mal", zei de ander giechelend. „Doe maar gewoon, hoor. En loop maar recht door — dan is de verrassing veel groter."
„Welke verrassing?" vroeg de markies die een ontstemming voelde opkomen.
„Nou, dat alles vanzelf gaat", legde de bediende uit. „Het eten staat bijvoorbeeld al klaar. Enig hè?"
Zo sprekende wees hij op een deur, die bij hun nadering openzwaaide. Nu werd er een grote eetzaal zichtbaar, die gedempt verlicht was. Op de tafel fonkelde een gouden servies; in een marmeren bekken klaterde geneeskrachtig bronwater en de geur van wildbraad kwam prikkelend naar buiten.
De edelman bleef verrast staan.
„Maar dit is alleraardigst!" prevelde hij. „Héél attent en delicaat. Uw meester is een uitstekend gastheer!"
„Leuk hè?" riep de hofmeester. „En het is lekker ook. Ga maar gauw eten, voordat het koud wordt."
Doch nu maakte de markies een afwerend gebaar.
„Ge begrijpt me verkeerd", sprak hij, „Ik kom hier niet om onthaald te worden, maar om de heer van dit kasteel welkom te heten in deze contreien. Het zal mij een eer zijn hem de hand te mogen drukken. Zeg hem dat!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4236 „Ik sta er op, de kasteelheer te begroeten", sprak de markies. „Ik wens hem te bedanken voor deze treffende ontvangst en ook wil ik hem welkom heten in deze omgeving. Zeg hem dat."

De hofmeester verdween en de ander keek hem hoofschuddend na.

„Eigenaardig", prevelde hij. „Alles is even stijlvol, maar deze lakei is een dissonant. Enfin; zijne genade is er nog maar pas; hij heeft nog geen bekwaam personeel kunnen werven. Misschien kan ik hem helpen; de aanblik van dit onbeduidende volkstype moet hem wel een gruwel zijn".

Op dat moment klonk een gongslag en toen de edelman zich verrast omwendde zag hij twee grote deuren openzwaaien. Er schalde ergens een klaroen en nu verscheen er een eigenaardige gedaante in de deuropening die een lichte buiging maakte.

„Welkom, markies", sprak hij dof.

De heer de Cantecler staarde een ogenblik onthutst naar zijn gemaskerde gastheer, maar hij herstelde zich snel.

„Het is aan mij om u welkom te heten, uwe genade", zei hij met aangename stem. „Het is mij en de gehele bevolking van de stad Rommeldam een eer u in ons midden te hebben. Uw kasteel is een aanwinst in dit grauwe buurtschap en de manier waarop u gasten ontvangt strekt tot voorbeeld in deze tijd van platte zeden."

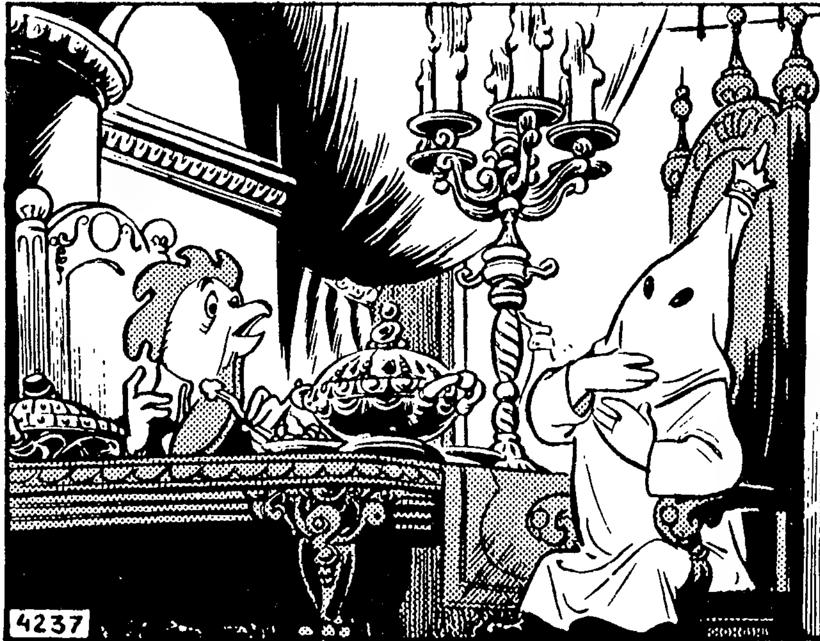
De kasteelheer boog flauwtjes en geleidde zijn gast naar de tafel.

„Ik hoop, dat deze maaltijd u zal smaken", mompelde hij. „Ik ben niet meer gewend bezoek te ontvangen, maar ik vind het erg prettig, werkelijk."

De markies ging zitten en tastte toe. Maar hoewel het eten hem uitstekend smaakte begon hij toch een gedrukt gevoel te krijgen. Tenslotte liet hij zijn vork zakken en keek de ander wat bedremmeld aan. „Neem me niet kwalijk", sprak hij, „maar houdt u mij geen gezelschap? Eet u niet?"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4237 „Ik kan niet eten met dit masker op", zei de gastheer met doffe stem.

„Eh...nee, dat is begrijpelijk", zei de markies wat verward. „Het lijkt mij heel hinderlijk! Waarom eh.. U zult wel een goede reden hebben om het te dragen, neem ik aan?"

„Ja", gaf de ander toe. „Ik wil u de aanblik van mijn afstotend gelaat besparen."

Er volgde een gedrukte stilte die tenslotte verbroken werd door de heer de Cantecler.

„Afstotend gelaat? Onmogelijk!" riep hij met een gemaakt lachje uit. „Iemand die zo'n goede smaak heeft en die zo'n uitstekend gastheer is, kan niet afstotend zijn".

„Denkt u?" hernam de ander. „Het bevalt u hier dus wel? Is er niets wat u hier in huis tegenstaat?"

„Integendeel", zei de markies heftig. „Alles is fraai en smaakvol en ik ben er trots op hier te gast te zijn. Alleen uw hofmeester lijkt me een misgreep toe. Maar ja, ik weet, hoe moeilijk het is om goed personeel te krijgen".

„Ach ja, de majordomo", bevestigde de gastheer zuchtend. „Een merkwaardig goedlachs type".

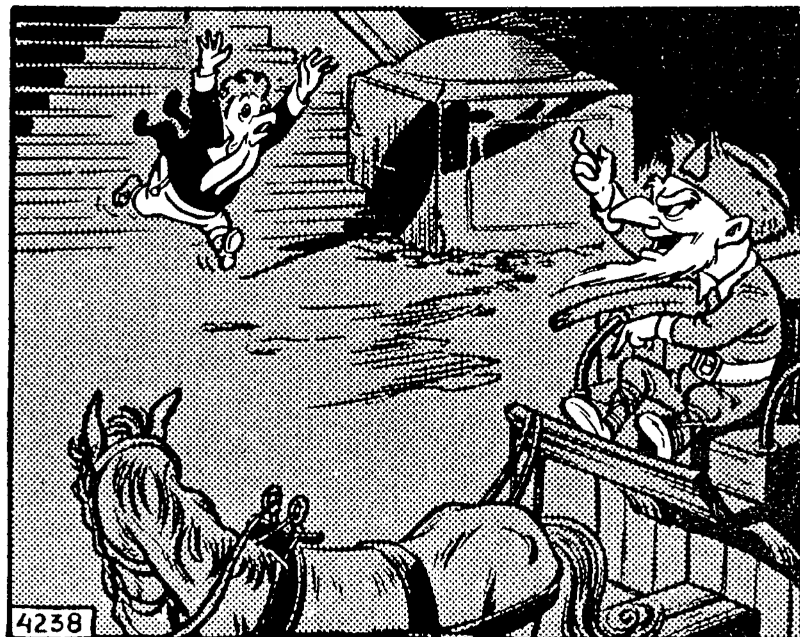
„Daar heb ik u!" riep de heer de Cantecler uit. „Ik wil wedden, dat hij de oorzaak van uw masker is. Een dergelijke door en door volkse figuur schroomt niet om te lachen als hij ware adel ziet. Het grauw lacht om alles wat het niet begrijpt. En u, als fijngevoelig edelman hebt natuurlijk gemeend, dat uw uiterlijk eh... afstotend is. Maar dat geldt niet voor mij, meneer! Voor mij is het gelaat van deze Waggel afstotend, het uwe kan slechts aangenaam en vol adeldom zijn".

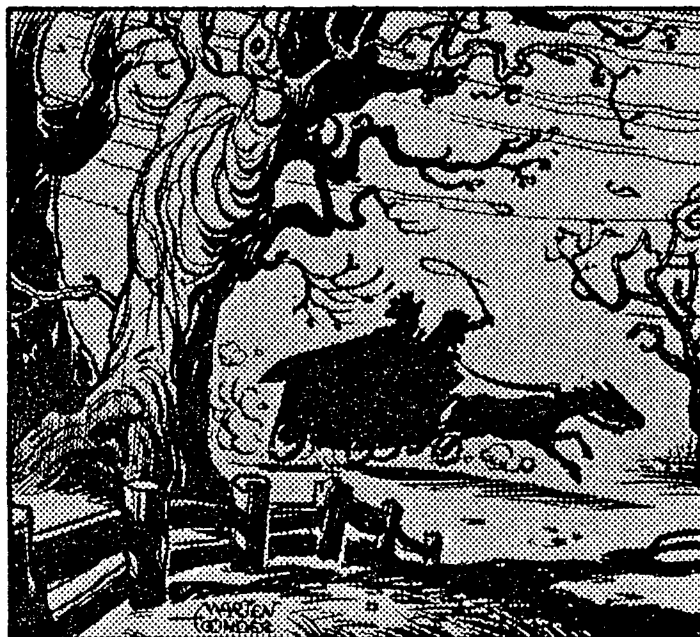
„Denkt u?" prevelde de ander, Hij zuchtte en met een snelle beweging trok hij de kap van het hoofd.

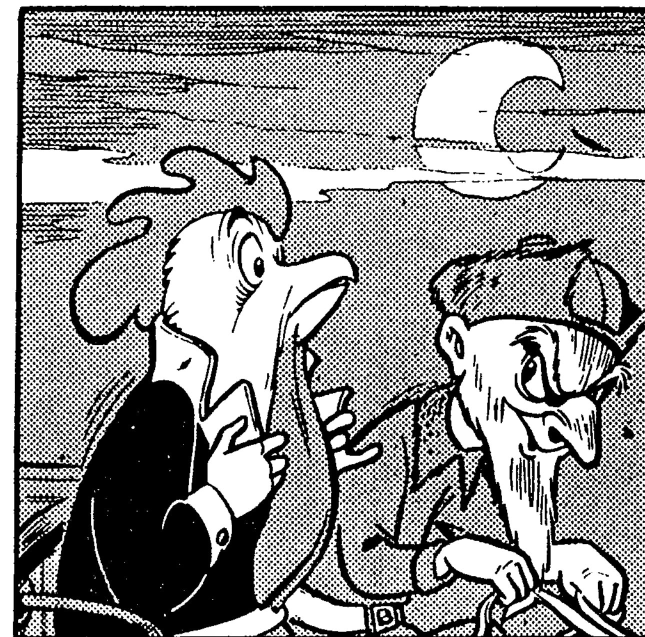
Op hetzelfde moment sprong de markies overeind en sloeg de handen voor de ogen....

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4238 De markies rende hevig geschokt de zaal uit en zijn voetstappen galmden hol door de verlaten gangen toen hij met grote snelheid het kasteel verliet. Geheel ontredderd kwam hij tenslotte in de buitenlucht tot stand. De avond was gevallen en een bleke maan bescheen de torens met een spookachtig licht. Inplaats van zijn fraaie koets stond er een oude woonwagen voor de poort, doch de edelman was zozeer ontdaan dat het verschil hem niet direct opviel.

„Vlug! Op de bok!" krijste de bejaarde voerman. De heer de Cantecler gehoorzaamde hijgend en nauwelijks was hij naar boven geklauterd of het wrakke voertuig ging er in grote vaart vandoor. Het vale schonkige paard koos zijn weg tussen de bomen op behendige wijze en de piepende wielen schenen over de kuilen in de weg te zweven.

„Van je gastheer geschrokken?" vroeg de grijsaard loerend?

De edelman streek met de hand over het voorhoofd en knikte zwijgend.

„Ja, ja", hernam de oude. „Daar had je niet van terug, hè? Op een plamoen had je niet gerekend, hè? Hèhèhè!"

„W-wat valt er te lachen?" stamelde de ander, inéénkrimpend.

„Het is heel onbeleefd om van je gastheer weg te lopen omdat zijn gezicht je niet aanstaat!" kakelde de voerman. „Wat voor indruk moet zijne genade wel niet van je gekregen hebben? En je kwam nog wel uit naam van Rommeldam, hè? Wat moet je nu op de Kleine Club zeggen?"

„Ik weet het niet", prevelde de edelman gebroken.

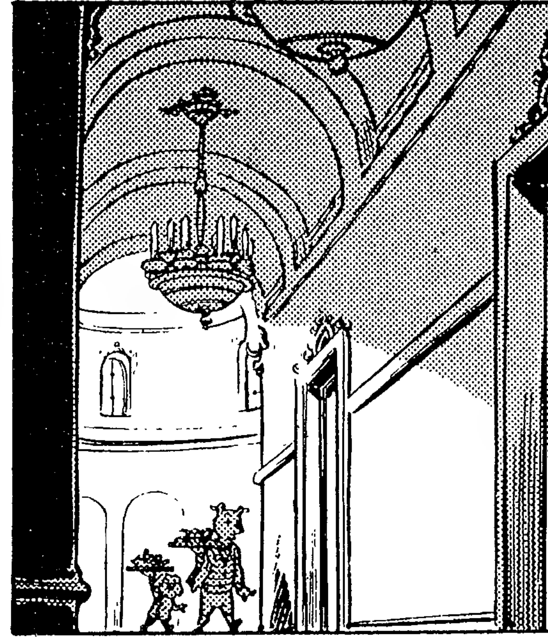
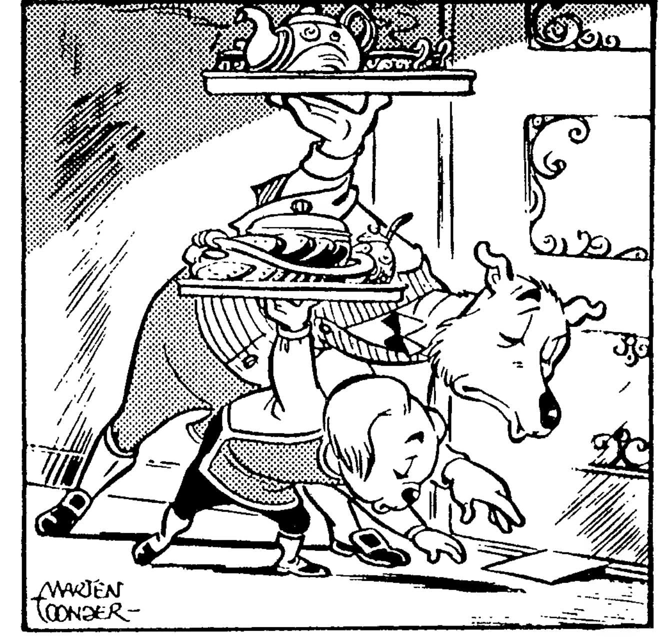
„Ik wel!" riep de grijsaard. „Je moet zeggen: ik ben weggelopen, want ik schrok van zijn gezicht. Dàt moet je zeggen. Wat een gezichtsverlies voor een markies de Cantecler!"

En na die woorden barstte hij in een kakelend gelach uit, dat tussen de bomen weerschalde; een hoogst onaangename lach.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

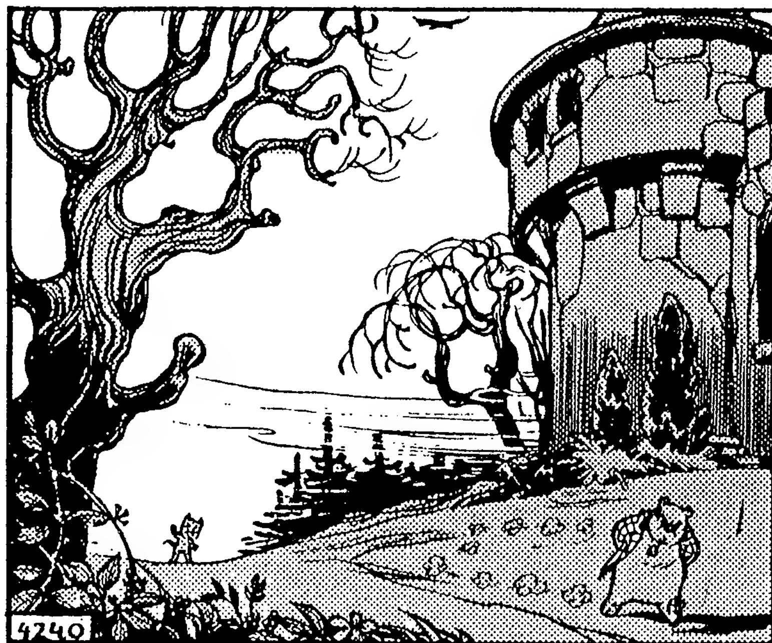
4239 Met het ochtendgloren bereikte de woonwagen het buiten van de edelman.

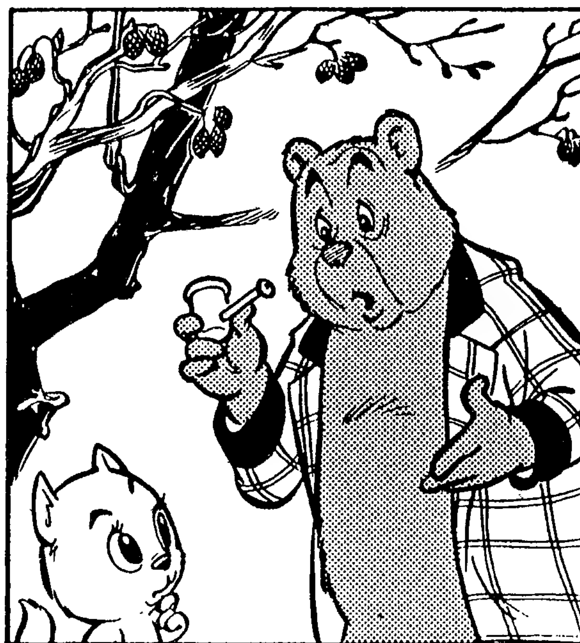
„Je bent er, mooie markies!" riep de voerman met krijsende stem. „Ga maar gauw naar binnen, voordat iemand je ziet. Want het daglicht is scherp! Hèhèhè!"
De heer de Cantecler klauterde haastig naar beneden en snelde de tuin in.
„Wat een figuur!" kakelde de grijsaard terwijl hij de zweep liet knallen.
„Wat een gezichtsverlies! Ik zou niet graag in je schoenen staan. Maar ik kom nog terug, hoor. Ik zal je helpen, hèhèhè".
Het akelige gelach verstierf in de verte terwijl de markies als een misdadiger door het huis sloop en zich onhoorbaar terugtrok in zijn slaapvertrek.
Niet lang daarna sloeg de torenklok zeven. En omdat dit de tijd was dat de anders zo bedrijvige edelman placht op te staan haastte de kamerdienaar zich met het ontbijt naar zijn meester.
De deur was echter op slot en na herhaald kloppen riep een toonloze stem aan de andere kant: „Zet het blad maar neer, Leonard".
De knecht trok de wenkbrauwen op.
„Gevoelt meneer de markies zich niet wel?" vroeg hij.

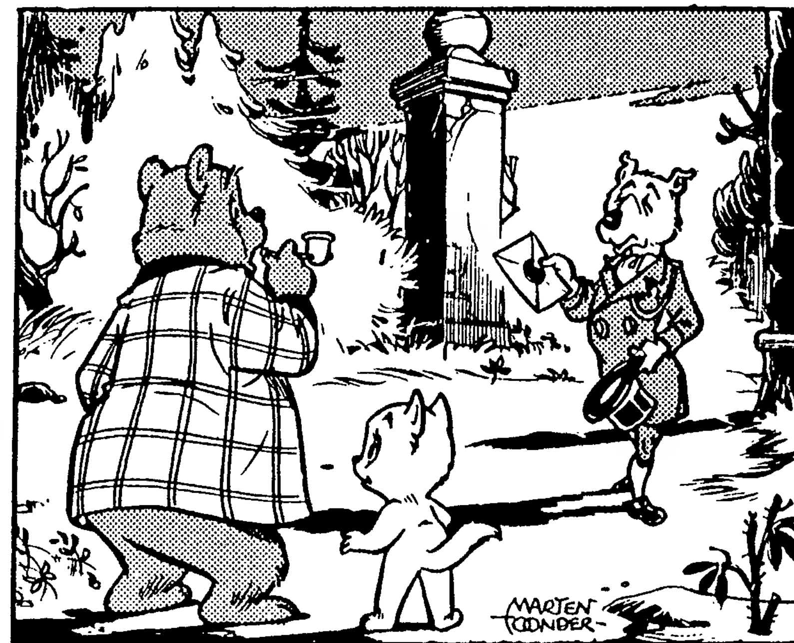
„Zet het blad maar neer!" herhaalde de doffe stem. „Ik wil niemand zien; ik ben niet te spreken. Ga weg!"
„Meneer de markies is niet te spreken", zei de bediende tot zijn metgezel. „Zet het blad maar neer en ga weg!"
„Wacht even!" riep nu de edelman. „Hier is een brief. Breng die aan de heer Bommel. Leonard".
Bij deze woorden werd er een enveloppe onder de deur door geschoven. En de knecht raapte hem hoofdschuddend op.
„Eigenaardig" mompelde hij. Hier is iets niet pluis.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4240 Tom Poes wist nog niets van de vreemde gebeurtenissen in het Donkere Bomenbos. Zorgeloos en onbekommerd liep hij die morgen van de vroege lente te genieten en hij meende dat het leven nog niet zo kwaad was. Maar toen hij Bommelstein naderde begreep hij, dat hij het te licht inzag. Want daar liep heer Ollie gebogen over het gazon heen en weer met een neerslachtige uitdrukking op het gelaat.

„Het leven is moeilijk", verklaarde deze desgevraagd. „Ach, als heer zijnde wordt men zo gemakkelijk het slachtoffer van een misverstand..." Hij zuchtte diep en daarop vertelde hij in korte trekken van zijn bezoek aan het geheimzinnige kasteel.

„De ontvangst was alleraardigst", zo besloot hij. „Maar een Bommel voelt héél fijn en daarom had ik direct in de gaten, dat er iets niet pluis was. En daarom ben ik weggegaan zonder afscheid te nemen. Maar de markies begrijpt dat niet. Die is nu dat kasteel gaan bezoeken en straks zal hij er op de Kleine Club alles van vertellen".

„Hm", zei Tom Poes, „ik begrijp het niet helemaal. Waarom bent u weggelopen?"

„Omdat het er niet pluis was!" herhaalde heer Bommel ongeduldig. „Dat zei ik toch al?"

„Waarom niet?" hield Tom Poes aan.

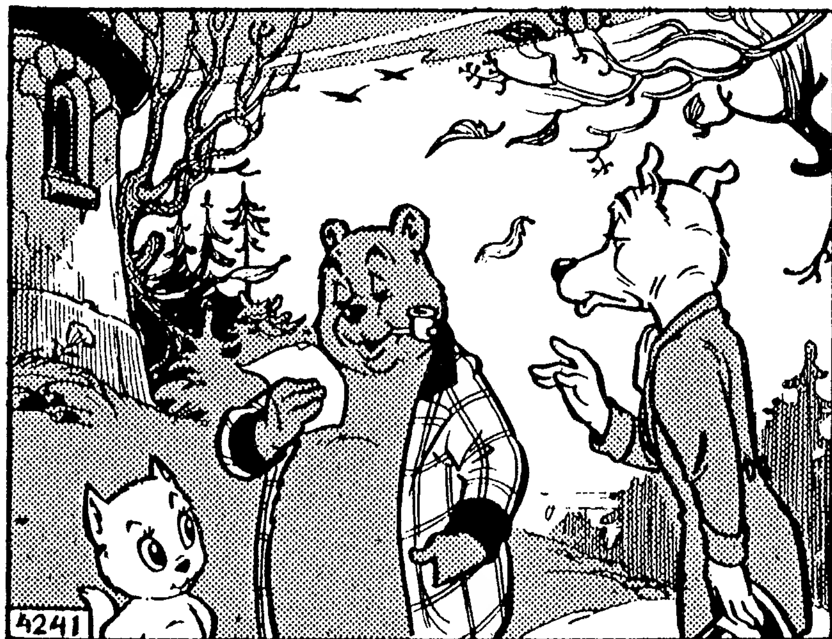
„Daarom niet!" riep heer Ollie nu driftig uit. „Jij begrijpt het evenmin als de markies. En dat is erg, jonge vriend. Een heer beweegt zich onbegrepen door het leven en de markies vindt, dat ik nu maar moet bedanken als lid van de Kleine Club."

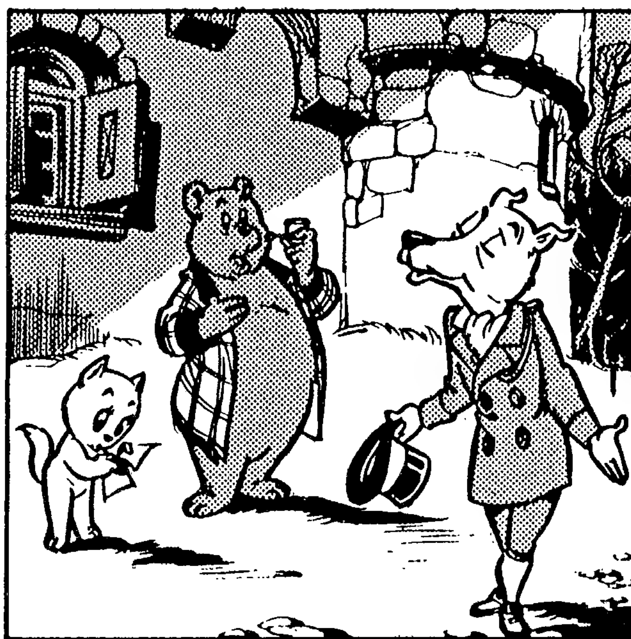
Hij zweeg en staarde bekommerd naar een naderende gestalte die een brief voor zich uit droeg.

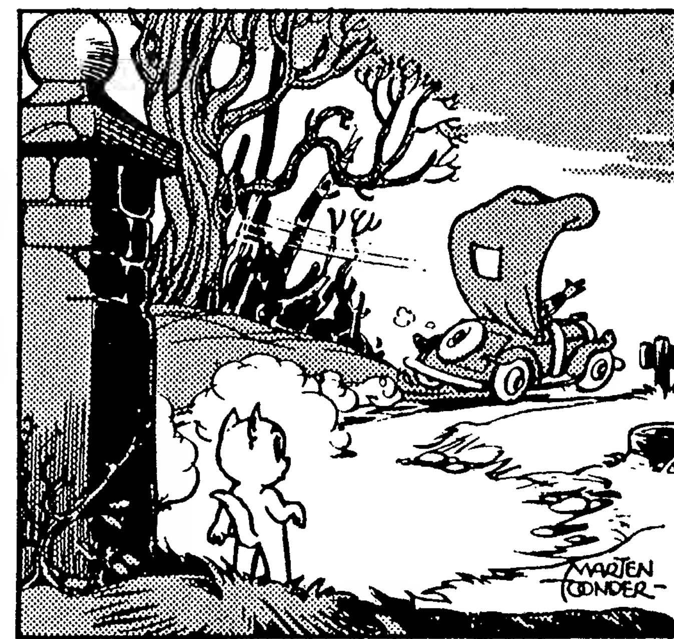
„Daar heb je het al!" prevelde hij. „Dat is de bediende van Cantecler; met een boodschap."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

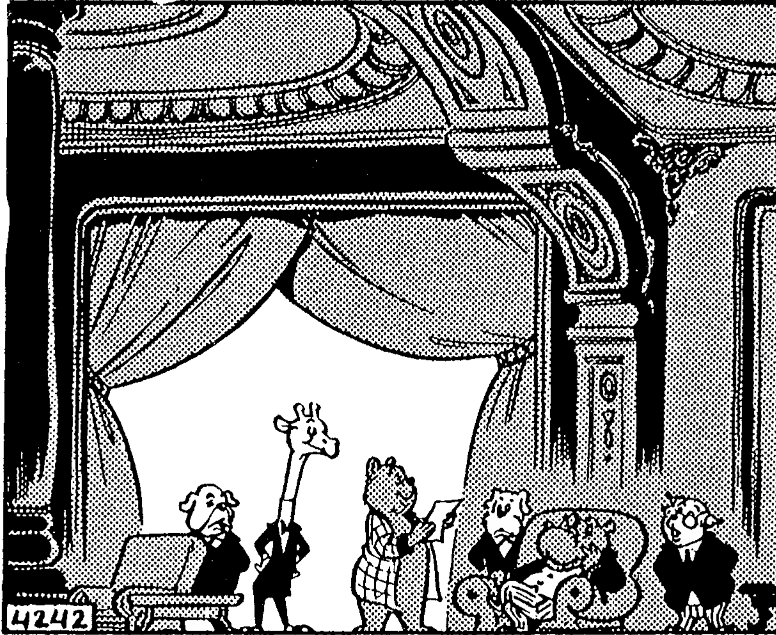

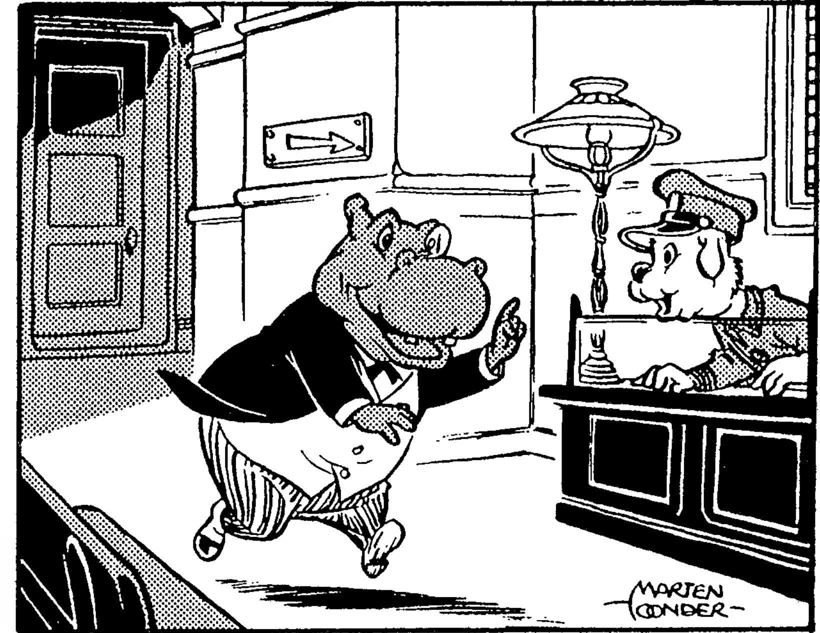

4241 De bediende van de markies overhandigde de brief met een stijve buiging en heer Ollie zuchtte diep. „Hij schrijft mij natuurlijk dat ik maar niet meer op de Kleine Club moet komen", sprak hij tot zichzelf terwijl hij de envelop openscheurde. „De misselijke uitslover! Maar ik neem dat niet. Ik zal..."
Toen verhelderde zijn gelaat.
„Een aardig briefje", riep hij uit — „Luister, Tom Poes: „Amice, een lichte ongesteldheid verhindert mij om heden op de Kleine Club te verschijnen. Wilt gij zo vriendelijk zijn om mij bij onze medeleden te verontschuldigen? Als steeds de uwe, de C.de B." Alleraardigst, zeg nu zelf, jonge vriend. Een echte edelman."
„Hm", zei Tom poes. „Hij schrijft niets over zijn bezoek aan dat vreemde kasteel."
„Nee, dat is eigenaardig", gaf heer Bommel toe. „Wat heeft de markies? Is hij erg ziek?"
„Ik weet het niet", zei de lakei. „Niemand mag op zijn kamer komen en hij wil zich niet vertonen. Misschien is het de bof. We hopen er het beste van."
Daarop groette hij vormelijk en liep heen.
„Het is wel raar", hernam Tom Poes. „Hij schrijft ook niet, dat u moet bedanken als lid van de Kleine Club."
„Nee, natuurlijk niet", zei heer Ollie. „Waarom zou hij? Ik ben tenslotte een zeer gezien lid en ik heb het altijd goed met de heer de Cantecler kunnen vinden. Komaan, ik ga nu even naar Rommeldam om hem te verontschuldigen. Tot ziens, jonge vriend!"
Tom Poes keek zijn vriend, die opgeruimd in de Oude Schicht wegreed, peinzend na.
„Hier moet iets vreemds achter zitten", mompelde hij. „Dat briefje is veel te vriendelijk."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

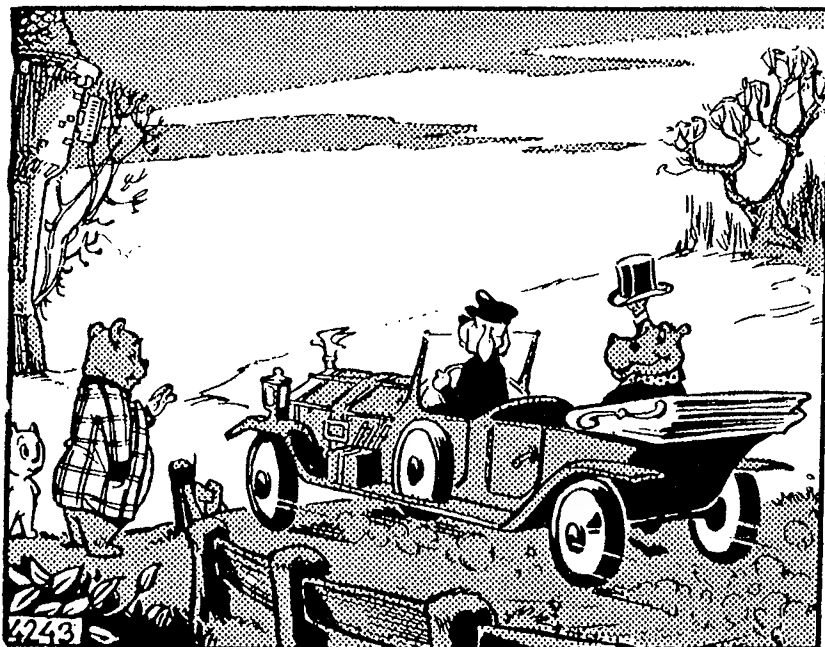

4242 Heer Ollie betrad de Kleine Club met opgeruimd gemoed en groette vriendelijk.
„De markies is er nog niet", sprak de burgemeester. „Hij zou vanmorgen verslag komen uitbrengen over zijn bezoek aan dat kasteel in het bos..."
„Ja, ja, ik weet er alles van", zei heer Ollie glimlachend. „Maar hij komt niet. Hij heeft mij, als een van zijn beste vrienden, gevraagd om hem te verontschuldigen. Kijk, hij schreef mij dit briefje."
Met deze woorden trok hij het papier uit zijn zak en las het voor met heldere sterm. Daarop viel er een kleine stilte.
„Vreemd", prevelde de heer Dorknoper tenslotte. „Hij schrijft met geen woord over zijn bezoek!"
„Och, dat is niet zo vreemd", zei de magistraat. „Het is duidelijk, dat hier iets is scheef gelopen. Geen wonder! Het was toch ook mal, dat de markies ging, in plaats van de burgemeester! Die tijden zijn voorbij. Het is mijn taak als eerste burger van de stad Rommeldam, om aanzienlijke buurtgenoten welkom te heten; zeg nu zelf! Ik zal dit varkentje wel wassen. Vanavond nog ga ik er persoonlijk op bezoek — en jullie kunnen er van op aan, dat ik het er beter af zal brengen. Morgenochtend zal ik jullie verslag uitbrengen, hoor!"

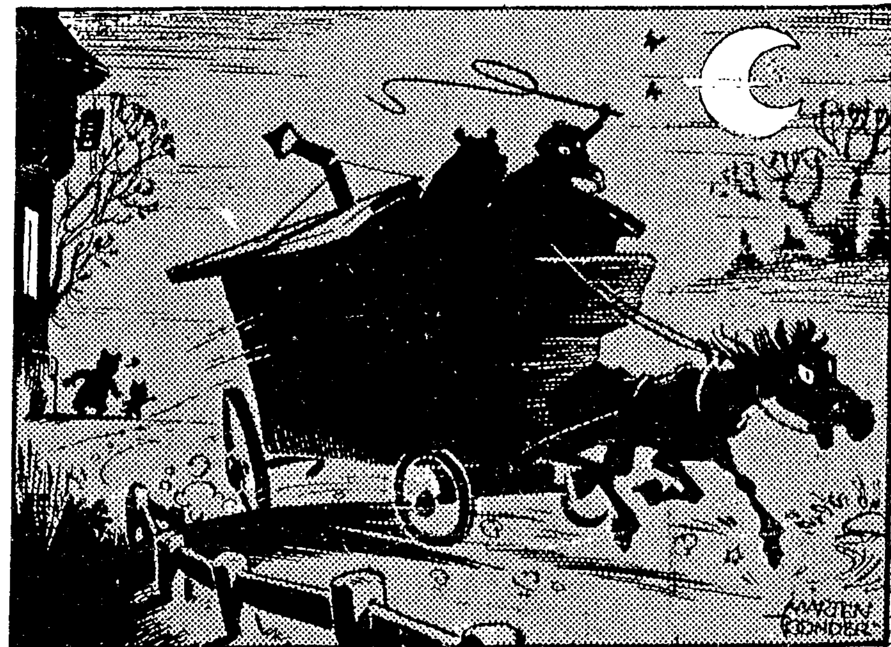
Hij groette joviaal en spoedde zich naar het stadhuis waar hij de bode opzocht. „Poets mijn ambtsketen op, Prakkers!" riep hij reeds van verre. „Leg hem om kwart voor vier op mijn bureau en zorg, dat de dienstauto om vier uur klaar staat. Ik moet voor een belangrijk bezoek de stad uit. Leg ook wat maagpillen klaar, want er kon wel eens een etentje aan vastzitten".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4243 Toen heer Bommel en Tom Poes die middag door de tuin van Bommelstein wandelden werd hun aandacht getrokken door een fraaie, open auto, die geruisloos passeerde. Achter in het voertuig zat burgemeester Dickerdack. Hij had zijn ambtsketen om en in het voorbijgaan lichtte hij statig zijn cilinderhoed.

„Die gaat naar het kasteel in het Donkere Bomenbos", zei heer Ollie. „Welkom heten, als je begrijpt, wat ik bedoel".

„Ja", zei Tom Poes. „Maar wie gaat hij nu eigenlijk welkom heten? Wie woont daar dan?"

„Ik weet het niet", mompelde heer Bommel. „De markies zei iets over een aanzienlijk geslacht; maar dat zegt mij niets. Wammes Waggel is daar de majordomus; dat is toch niet zo deftig. En hij liet zich niet eens zien; die kasteelheer, bedoel ik. Hij wist zich niet te gedragen, zeg nu zelf. Het huis was knap ingericht. Maar het was er niet pluis; dat voelde ik ergens".

„Het is vreemd", zei Tom Poes. „Maar aan dat gevoel hebben we niets. Misschien, dat de burgemeester meer te weten komt dan u of de markies".

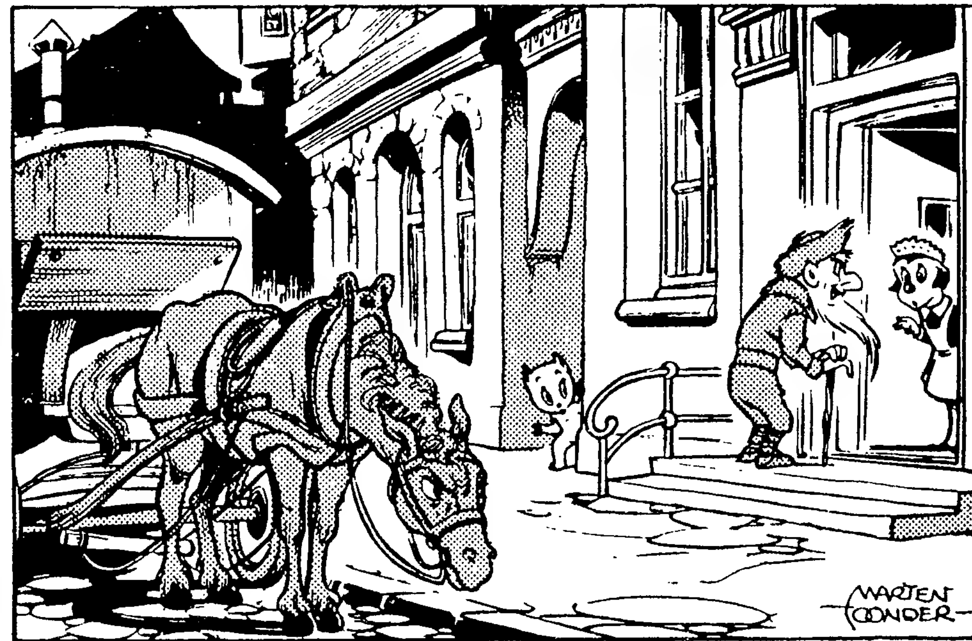
„Misschien wel", gaf heer Ollie toe. „Die Dickerdack is grover dan lieden van onze stand. Maar ik ben benieuwd. Weet je wat we doen? We wachten tot hij terugkomt van zijn bezoek; dan kunnen we hem op ons gemak alles vragen".

Dat viel echter tegen. Het wachten duurde lang en de klok van Bommelstein had al het middernachtelijk uur geslagen toen de burgemeester weer passeerde. Maar hij zat nu niet statig in zijn dienstauto. In plaats daarvan kon men hem inééngedoken op de bok van een oude woonwagen zien zitten. Het voertuig werd met grote snelheid voortgetrokken door een vaal paard met vurige ogen en de bejaarde voerman stiet in het langsrijden een kakelend gelach uit waarvan heer Ollie zienderogen verbleekte.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4244 De volgende morgen werd heer Ollie al vroeg opgebeld. Het was de secretaris van de Kleine Club, die mededeelde, dat de burgemeester niet komen kon om verslag uit te brengen.

„Hij is ongesteld", zei de secretaris een beetje ontdaan. „Net als de markies. Zou er soms een besmettelijke ziekte heersen in dat kasteel, meneer Bommel?"

„Ik weet het niet", zei heer Ollie. „Maar ik zal er eens mijn gedachten over laten gaan." Hij legde peinzend de hoorn neer.

„Daar is iets niet pluis", zei Tom Poes, toen die het gesprek gehoord had. „Maar of het nu een besmettelijke ziekte is? In ieder geval is het de moeite waard om eens op onderzoek uit te gaan."

„Het is een kwestie van pluis of niet pluis", zei heer Bommel. „Ik heb dat direct al aangevoeld, als heer zijnde. Maar men wilde naar mij niet luisteren."

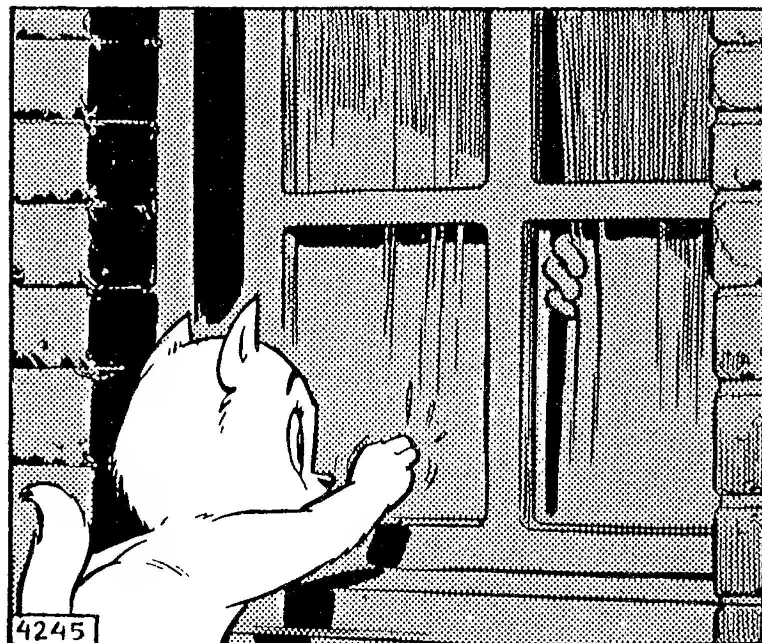
Tom Poes was echter de kamer al uitgelopen en zonder zich te bedenken begaf hij zich naar de woning van burgemeester Dickerdack. Maar aanbellen deed hij niet. Er stond een oude woonwagen voor de deur, die hem bekend voorkwam en een morsige grijsaard voerde op kakelende toon een gesprek met het dienstmeisje.

„Meneer is niet te spreken", zei die. „Voor niemand."

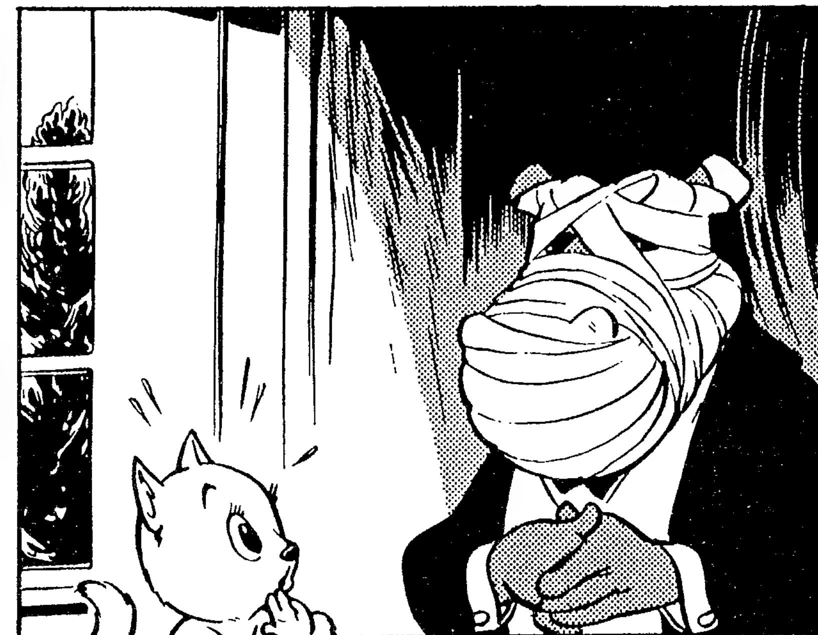
„Mooi", zei de oude, akelig lachend. „Dat dacht ik wel. Zeg meneer maar, dat ik standplaats heb gekozen tegenover de Kleine Club. Pas is mijn naam. Hocus Pas, in gezichten en feestneuzen voor alle gelegenheden. Een gerenommeerd bedrijf, hèhèhè! Vergeet niet, het aan meneer te zeggen, kindlief. Daar zou je last mee krijgen." Hij verliet het pand onder kakelend gegrinnik en Tom Poes, die om een hoek had staan luisteren, keek hem geschrokken na.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4245 Tom Poes wachtte totdat de grijsaard op zijn piepende woonwagen om de hoek verdwenen was. Daarop sloop hij snel de tuin in. Hij keek scherp naar de ramen en toen hij een venster zag, waarvan de gordijnen geheel waren dichtgetrokken bleef hij staan en klopte aan het glas. Hij wachtte geduldig totdat er een mollige hand verscheen die de vitrage op een kier opende.

„Burgemeester!" riep hij. „Ik ben het, Tom Poes! Ik moet u spreken. Het gaat over het kasteel in het Donkere Bomenbos!"

De gordijnen bewogen even en een stem achter het venster riep dof: „W-wat bedoel je? Ik ben niet te spreken. Wat wil je me vertellen?"

„Dat kan ik zo niet zeggen", riep Tom Poes. „Dan kan iedereen het horen."

„W-wacht even. Niet zo schreeuwen!" riep de stem gesmoord. Daarop klonk het geknars van een slot en de tuindeur werd op een kier geopend.

„Vlug! Kom binnen", zei de heer Dickerdack.

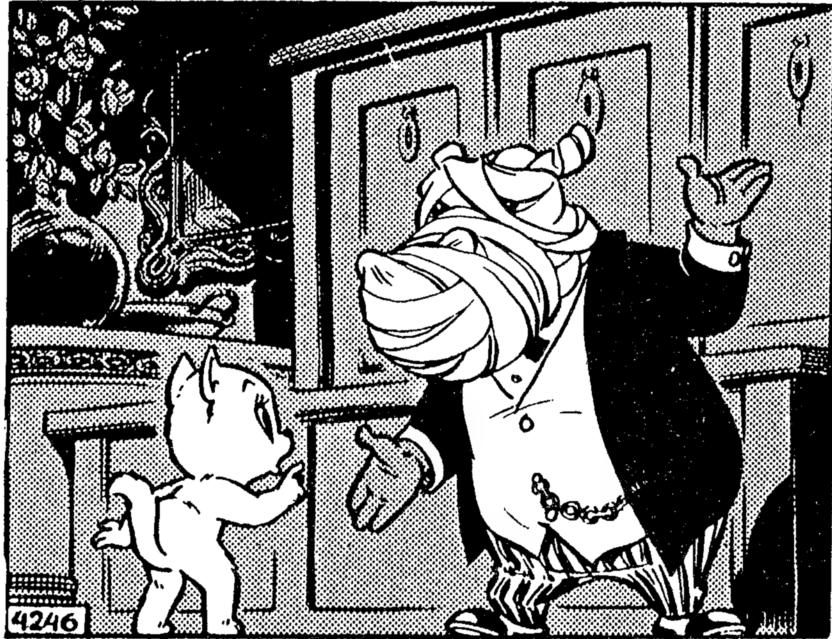
Tom Poes gehoorzaamde en nu stond hij in een schemerig verlicht vertrek tegenover de burgemeester, die haastig de deur weer sloot. Maar wat zag de anders zo welvarende magistraat er vreemd uit! Zijn gelaat was geheel omzwachteld, behalve twee spleten die in de windsels waren uitgespaard om te kunnen kijken. De verbazing van zijn bezoeker prikkelde hem, dat was duidelijk.

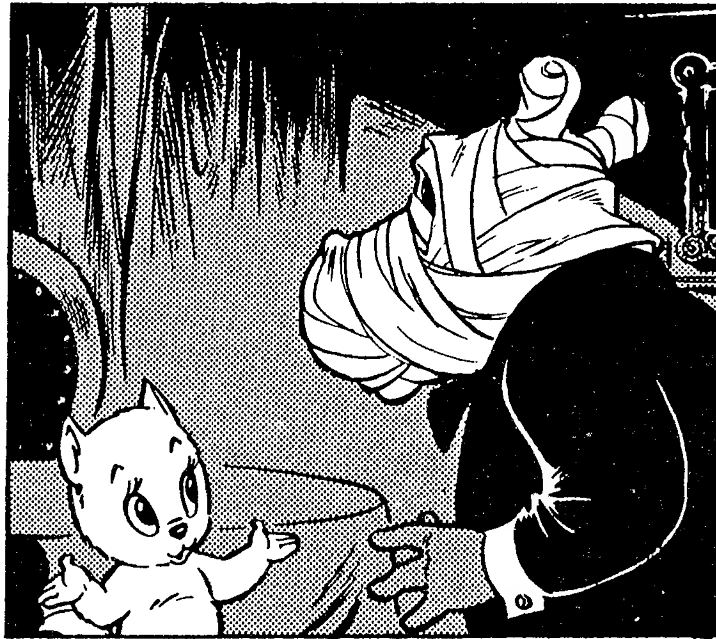
„Nou, wat had je?" vroeg hij mompelend.

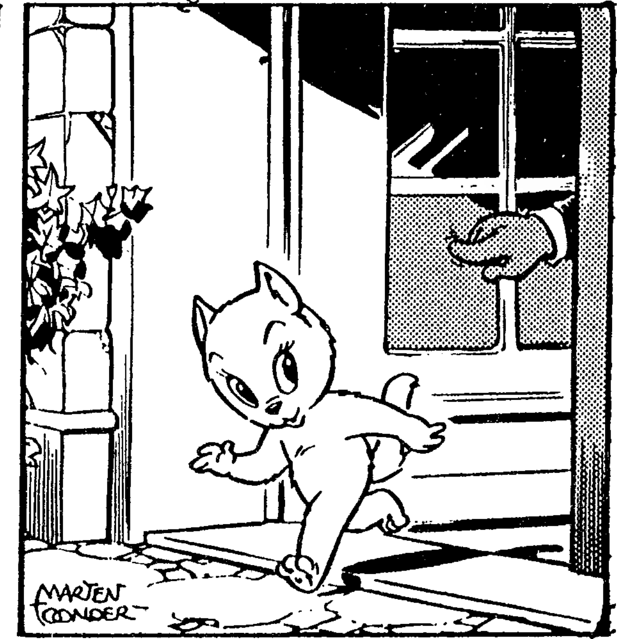
„Ik kom vragen, wat er is gebeurd in dat kasteel", zei Tom Poes brutaal.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

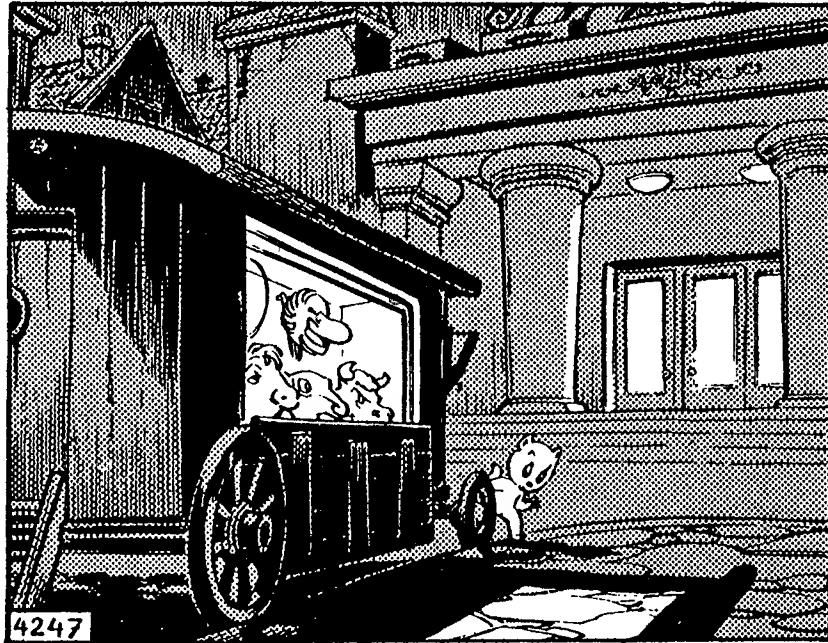

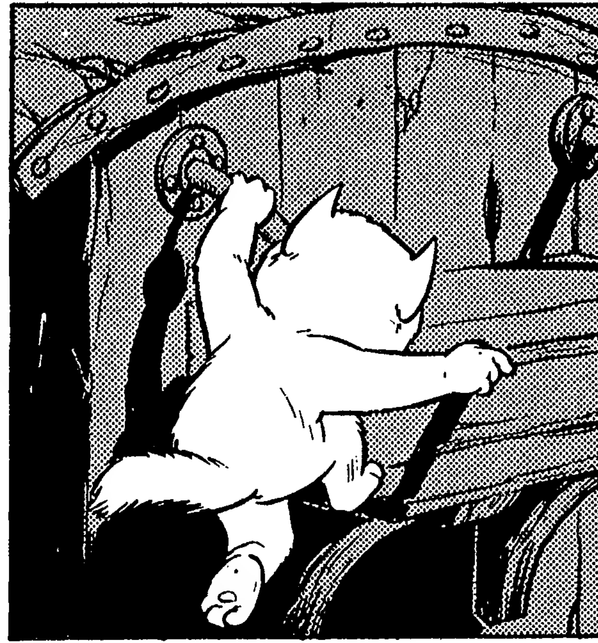

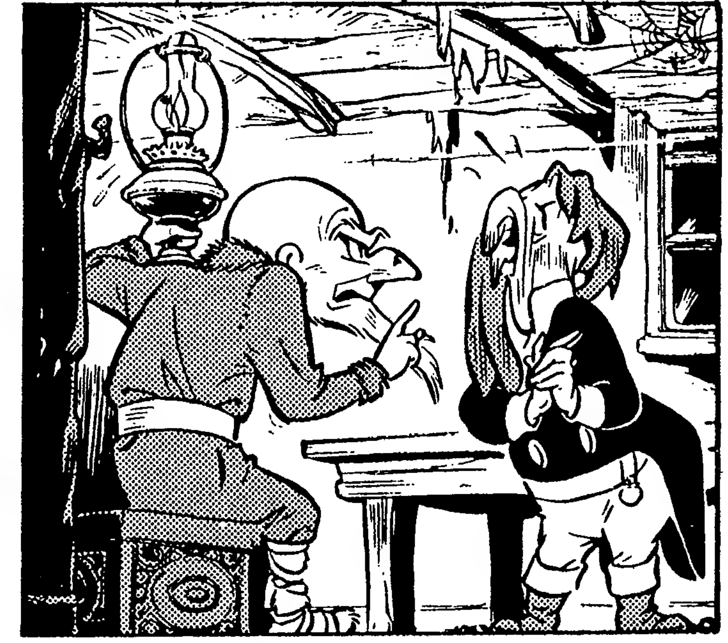
4246 „Is er iets met uw gezicht gebeurd?" vroeg Tom Poes. „Hebt u zich misschien gestoten toen u op visite was in dat kasteel in het bos?"
De windsels om het gelaat van de ander namen een strakke vorm aan.
„Wat is dat voor brutaal gevraag?" riep de burgemeester gesmoord uit de lappen. „Heb ik je daarvoor binnengelaten? Ik dacht, dat je een oplossing had voor mijn eh... mijn ongerief!"
„Misschien wel", zei Tom Poes. „maar dan moet u mij eerst vertellen wat er aan de hand is. Anders kan ik niets voor u doen, dat is toch logisch!"
„Kwaje aap!" riep de magistraat met omfloerste stem. „Maak, dat je weg komt! Ik wil in mijn eigen kamer niet in de luren gelegd worden. Ik ben ziek, dat zie je toch?"
„Ja", zei Tom Poes, „dat zie ik. Het is jammer, dat u de zaak niet uit de doeken wilt doen. Maar tegenover de Kleine Club heeft een zekere Hocus Pas een handel in feestneuzen en gezichten. Misschien kan die u helpen."
De burgemeester stiet een dof gebrom uit en begon zo dreigend met de armen te zwaaien, dat het duidelijk was dat hij driftig werd.
Tom Poes talmde dan ook niet langer. Hij haastte zich naar de tuindeur en verliet het pand.
„Hm", mompelde hij. „Erg veel ben ik niet opgeschoten. Maar nu weet ik in ieder geval waar zijn ongesteldheid zit en dat is iets. Het lijkt me het beste om nu die schertswinkel eens te gaan bekijken..."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4247 Tegen het vallen van de avond liep Tom Poes het plein op, dat tegenover de Kleine Club gelegen was. En ja hoor. Daar stond een oude woonwagen met een neergelaten zijwand. Het inwendige, dat flauw door enkel olielampen verlicht werd, vertoonde een uitstalling van maskers die met verwrongen gelaatstrekken naar buiten staarden.

„H. Pas. In- en verkoop van net gedragen herengezichten", stond er op een uithangbord te lezen en deze aankondiging gaf Tom Poes te denken.

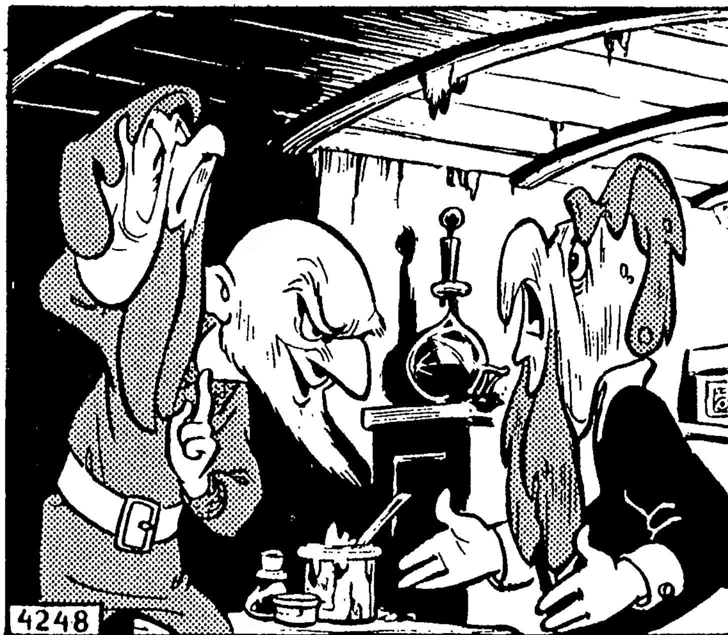
Er was niemand te zien, maar het geluid van stemmen in het voertuig verried hem, dat de handelaar bezoek had van een klant. En omdat hij daar meer van wilde weten sloop hij nader en beklom omzichtig de bok om door een kier in het dak te kunnen kijken. Nu viel zijn blik op de markies, die handenwringend tegenover de ondernemer stond. Maar wat zag de anders zo goed verzorgde edelman er uit!

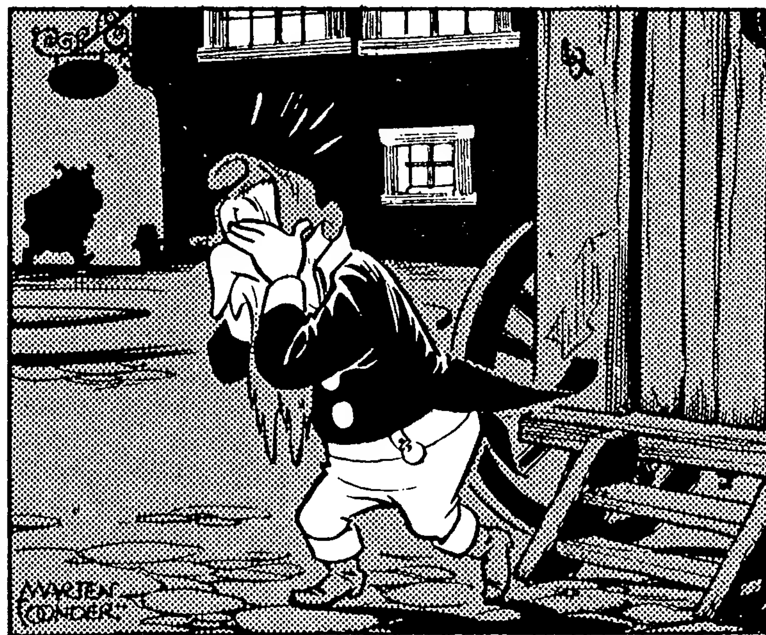
„Het is affreus!" riep de heer de Cantecler met verstikte stem. „Met zo'n gezicht kan ik me niet vertonen! Het is geen gezicht!"

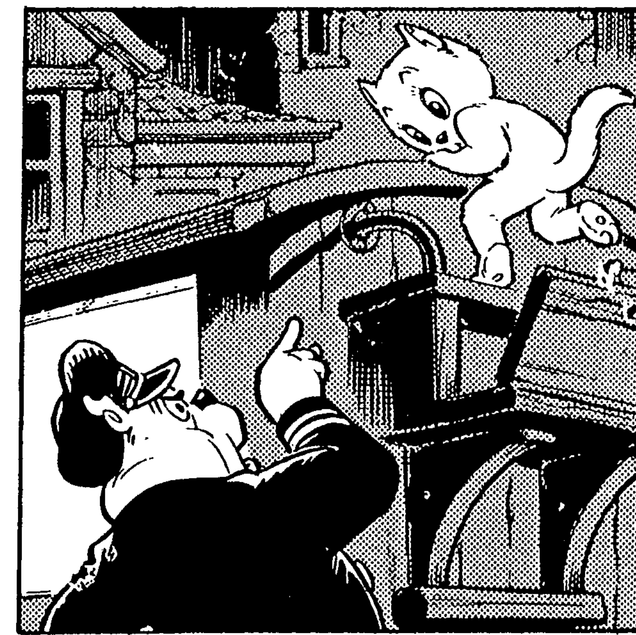
„Toch wel, markies, toch wel!" suste de grijsaard. „Het is veel beter dan geen gezicht, dat weet u best, hèhèhèhè! Het is een van de aantrekkelijkste uit mijn voorraad; een gezicht van oude lappen. En de prijs zal u meevallen."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

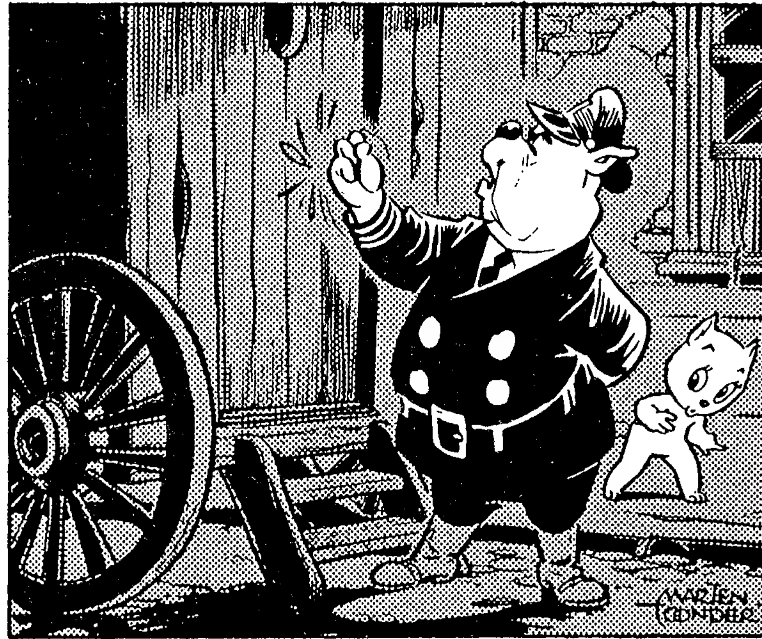
4248 De grijsaard scharrelde wat in zijn voorraad en trok toen een masker te voorschijn.
„Als dat gezicht van oude lappen u niet aanstaat heb ik hier nog iets anders", sprak hij met krakende stem. „Ik heb een ruime sortering. Wat denkt u hiervan; een zuur gezicht?"

De markies rilde. „Waarom hebt u alleen zulke afstotende gezichten?" vroeg hij op verslagen toon.
„Andere zouden niet blijven zitten", legde de ondernemer uit. Hij lachte akelig en hernam: „Als iemand zijn gezicht verloren heeft, past hem alleen een uiterlijk als een oorwurm of iets dergelijks. Die houden gegarandeerd."
De edelman stiet een gebroken zucht uit en betaalde. Daarop verliet hij haastig de woonwagen en verdween in de duisternis.
„Ik begin het te begrijpen", dacht Tom Poes, die nog steeds door de kier in het dak stond te kijken. „Cantecler heeft zijn gezicht verloren toen hij in dat kasteel was. En daar komt de burgemeester aan. Die lijdt natuurlijk aan dezelfde kwaal..."
Op dat moment klonk er plotseling een barse stem, die snauwde: „Wat moet dat? Wat voer jij daar uit, huh?"
Tom Poes trok geschrokken zijn hoofd terug en keek naar beneden. Daar stond commissaris Bulle Bas met een frons tussen de wenkbrauwen.
„Kom maar eens naar beneden, ventje!" riep de politiechef dreigend. „Je bent er bij!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4249 Tom Poes klom zuchtend naar beneden, waar commissaris Bas hem opwachtte. „Wat sta je daar te loeren, huh?", snauwde de politiechef. „Wat voer je daar op het dak uit?"

„U kunt beter vragen wat Hocus Pas hier uitvoert", zei Tom Poes brutaal. „Hij heeft vast geen vergunning om hier te staan — en het is een ongure zaak!"

Deze opmerking bracht de ambtenaar enigszins in verlegenheid. Hij krabde zich onder de pet en keek peinzend naar de woonwagen.

„Hm, we zullen zien", gromde hij toen. „Kom mee, ventje. Waag het niet om weg te lopen, want ik weet je te vinden!"

Met deze woorden stampte hij naar de achterkant van het voertuig en klopte aan. De stemmen daarbinnen zwegen plotseling, er klonk wat geschuifel en daarop werd de deur geopend.

„Wat moet dat?", vroeg Hocus Pas, naar buiten loerend. „Wie stoort een arme oude man in zijn eerlijke nering?"

„Politie!", gromde Bulle Bas. „Wat is dit voor een soort nering, huh? Heb je een vergunning?"

Het gelaat van de grijsaard verzachtte zich.

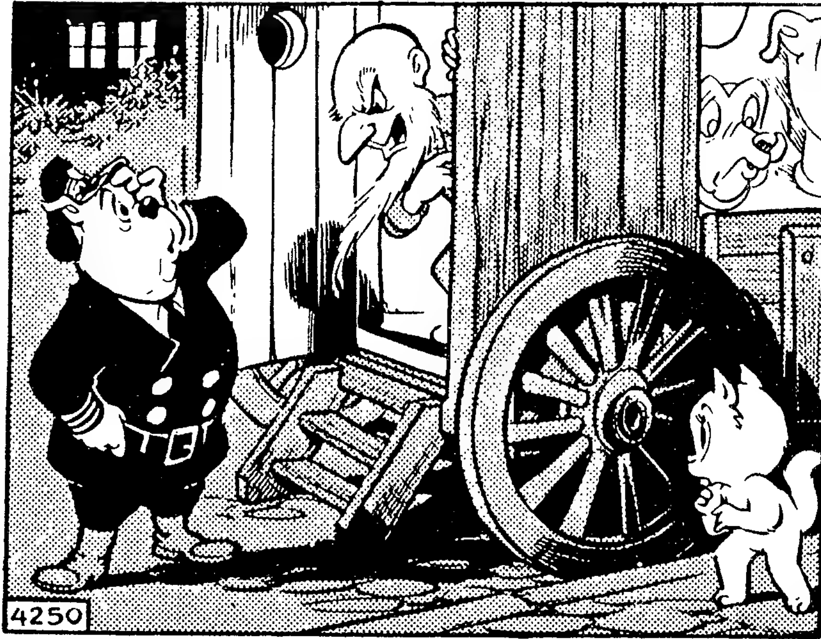
„Ik help ongelukkigen", sprak hij op zoete toon. „Dit is een ruilhandel uit liefdadigheid, agent. Dat mag toch wel? Dat is toch niet verboden?"

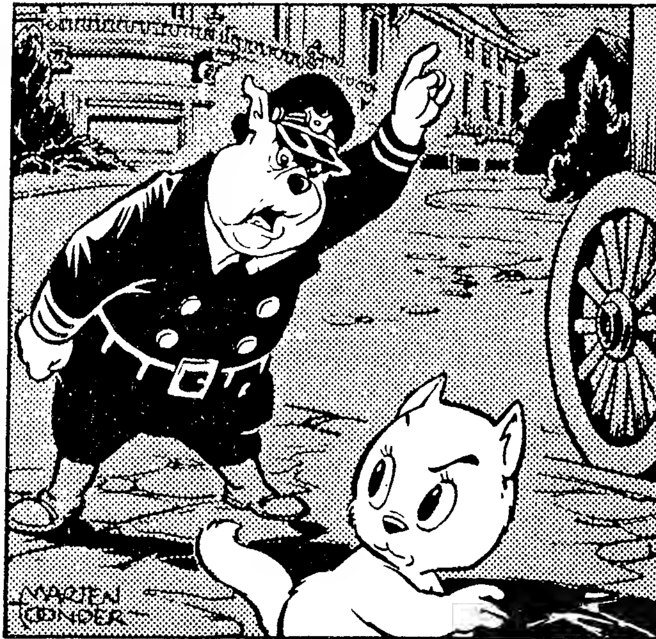
„Wat ruilhandel?", riep de commissaris geprikkeld. „Wees eens wat duidelijker!"

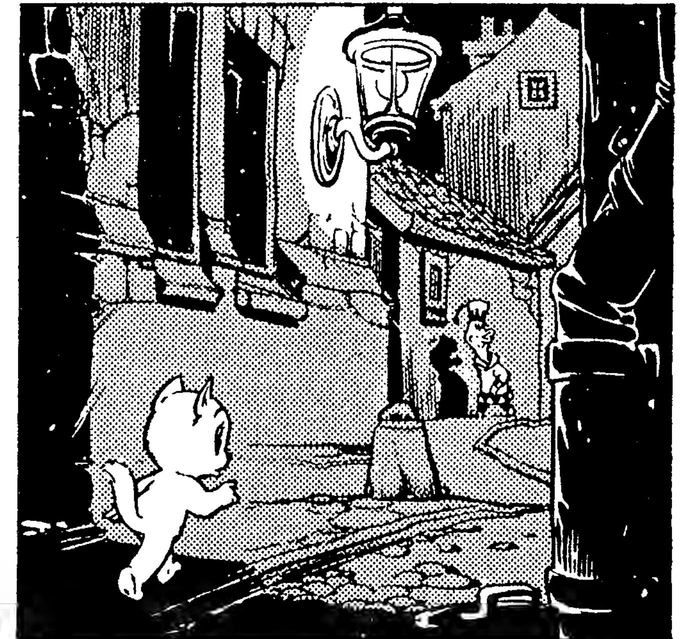
„Ik verzamel gezichten", verduidelijkte de handelaar. „Die ruil ik tegen prettig zittende maskers, want ik ben geen onmens. Ik doe veel goed, inspecteur; u kunt het mijn klanten vragen!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

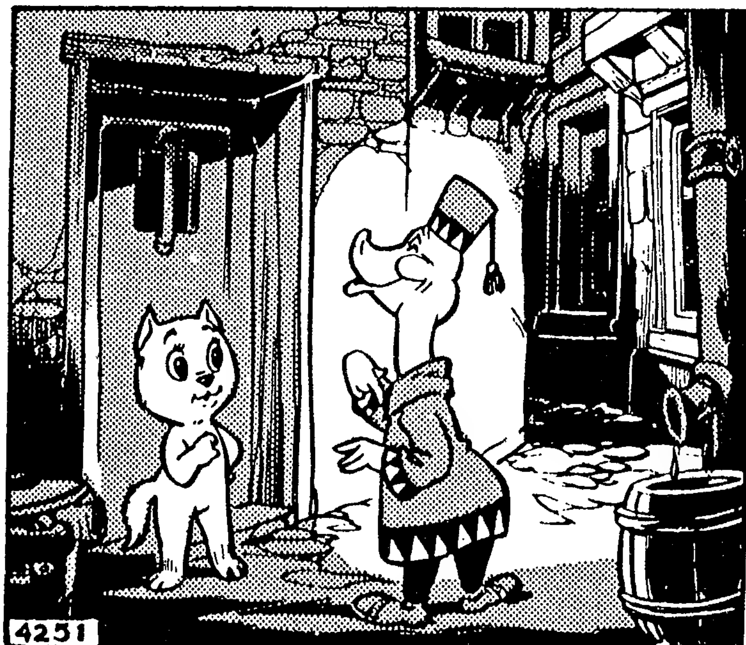

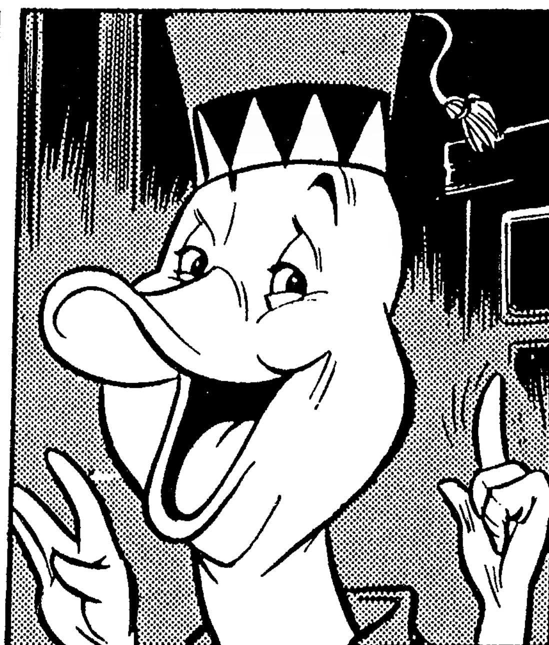
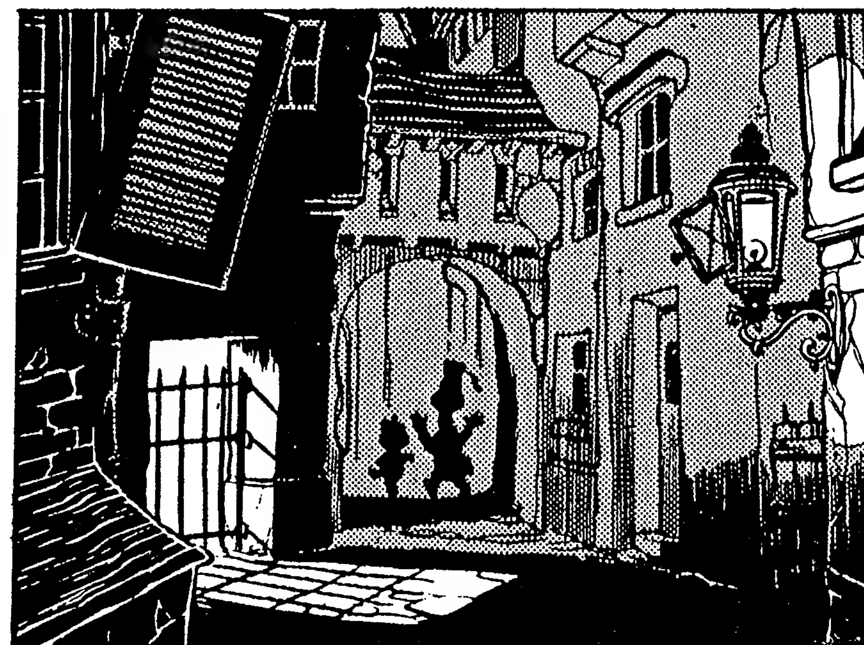
4250 Commissaris Bas stak een hand op.
„Een ogenblikje!", sprak hij. „Ik kan u niet volgen. U drijft hier een ruilhandel in gezichten, zegt u? Wat is dat voor onzin?!"
„Dat is geen onzin, schout!", riep de grijsaard uit. „Het heeft een héél diepe zin; ga zelf maar na. Wat zou u doen, wanneer u uw gezicht verloren had?"
De politiechef betrok.

„Dit is klets!", zei hij verbolgen. „Ik wens hier niet voor aap gezet te worden. Ik kan mijn gezicht niet verliezen! Het is geen paraplu, wat drommel!"
„Oh nee?", vroeg de oude en hij begon kakelend te lachen. „Kunt u uw gezicht niet verliezen? Hèhèhè! We zullen zien, kapitein, we zullen zien! En als u het verloren hebt, zult u blij zijn, dat de oude Pas hier staat om u een ander te leveren. Let op mijn woorden!"
Bulle Bas liep rood aan. Het was duidelijk, dat hij kwaad werd; maar voordat hij los kon barsten klonk er plotseling een klagende stem uit de woonwagen.
„Laat hem gaan, Bas!", riep die. „Het is in orde; ik sta voor meneer Pas hier in!"
De commissaris sprong in de houding en salueerde.
„Jawel burgemeester!", riep hij. Daarop wendde hij zich om en wees streng naar Tom Poes. „Scheer je weg, deugniet!", snauwde hij. „Wat mankeert je om meneer Pas hier zwart te maken? Het is in orde, je hoort het. De burgemeester staat voor hem in"
Tom Poes haalde zuchtend de schouders op. Hij begreep, dat het geen zin had om een verder onderzoek aan te dringen en daarom liep hij bekommerd een zijstraat in.
„Van de slachtoffers zelf hoef ik geen hulp verwachten", dacht hij. „Ik moet proberen om wat meer te weten te komen over dat vreemde kasteel, waar ze hun gezichten verliezen..."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4251 Toen Tom Poes zo peinzend door de stille straten liep kwam hij Wammes Waggel tegen. Even keek hij vreemd op, maar toen herinnerde hij zich, dat die een betrekking op het geheimzinnige kasteel bekleedde.

„Een leuke pet is dat!", zei hij bewonderend. „Je ziet er keurig uit!"

„Ja, enig hè?", vroeg Wammes blij. „Ik heb het nu ver gebracht, hoor. Majoor dommes ben ik — en dat is héél hoog. Kost en inwoning vrij en ook de bewassing. Maar nu heb ik een vrije avond. Ga je mee lol maken, Tom Poes?"

„Ik heb geen tijd", zei die. „Een andere keer graag. Is je baas een streng iemand?"

„Streng?", riep Waggel uit. „Grutjes, nee hoor! Hij is best aardig. Een beetje een eenzelvig persoon, maar toch reuze grappig! Hij kan zulke enige gezichten trekken. Je lacht je slap!"

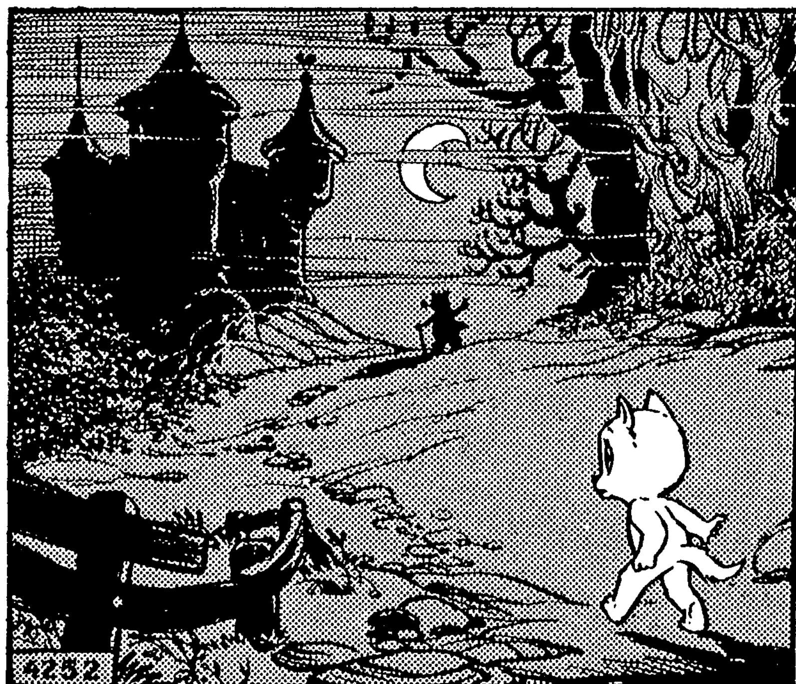
„Hm", zei Tom Poes. „Zo! Wat doet hij? Ik bedoel; is hij een hertog of zo? Krijgt hij wel eens gasten?"

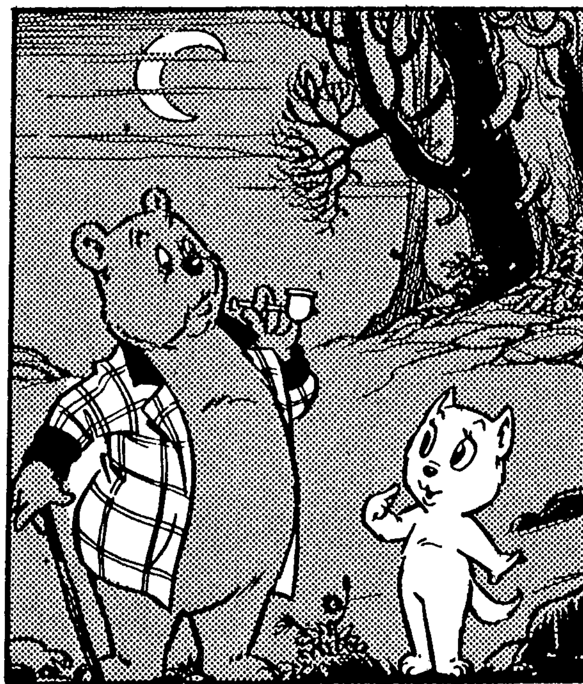
„O, ja", beaamde de ander. „Allemaal hoge omes zoals de markies en de burgemeester. Hij houdt van gezelligheid, zie je? Maar een hertog is hij niet; hij is meer een plamoen, al weet ik niet wat dat is. Je moet eens op visite komen, zeg. Dan zal ik je op je gemak stellen en dan krijg je lekker eten. Enigjes, hoor."

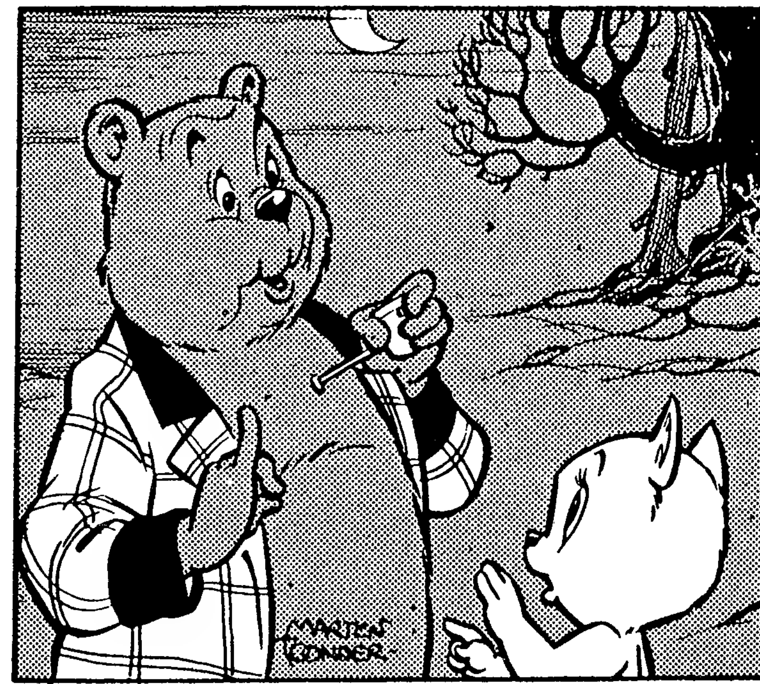
„Dat zal ik vast doen", beloofde Tom Poes. Toen nam hij afscheid en sloeg een straat in die buiten de stad leidde.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4252 Het zat heer Bommel nog steeds dwars, dat hij op zo'n onbeleefde manier uit het kasteel gevlucht was.

„Ik heb daar een slecht voorbeeld aan jongeren gegeven", dacht hij bekommerd. „En voor lieden als de markies was het een reden om mij smadelijk te bejegenen. Ach, hoe kan ik nu aan iemand uitleggen dat ik iets engs voelde in dat gebouw? Niemand begrijpt het ragfijne gevoelsleven van een heer, als iemand begrijpt wat ik bedoel..."

Zo mijmerend bewoog hij zich over een heuvelrug — en nu werd hij plotseling Tom Poes gewaar, die in het maanlicht naderde.

„Ik weet nu, wat er met de burgemeester en de markies gebeurd is", zei deze, de pas inhoudend. „Ze hebben hun gezicht verloren bij hun bezoeken aan het kasteel!"

„Juist", sprak heer Ollie. „Ik wist wel, dat daar iets niet pluis was. Een heer voelt meer dan een ander, dat blijkt maar weer eens. Ik... eh..." Hij zweeg en er verscheen een starende blik in zijn ogen.

„W-wat z-zeg je?", vroeg hij toen. „Wat be-bedoel je met: gezicht verloren?"

„Net wat ik zeg", verduidelijkte Tom Poes.

Daar stond heer Bommel wel even van te kijken, doch niet lang.

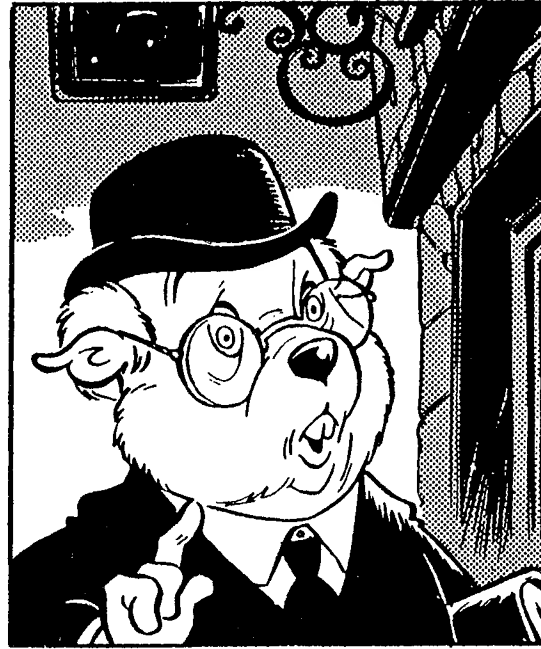
„Tjonge", hernam hij hoofdschudend. „Men hoort tegenwoordig toch vreemde dingen. Wie verliest er nu zijn gezicht? Zoiets zou mij niet gebeuren, zeg nu zelf, jonge vriend! Het komt natuurlijk alleen omdat die figuren niet voor hun taak berekend waren. Wat zou je ervan denken als ik nog eens persoonlijk ging?"

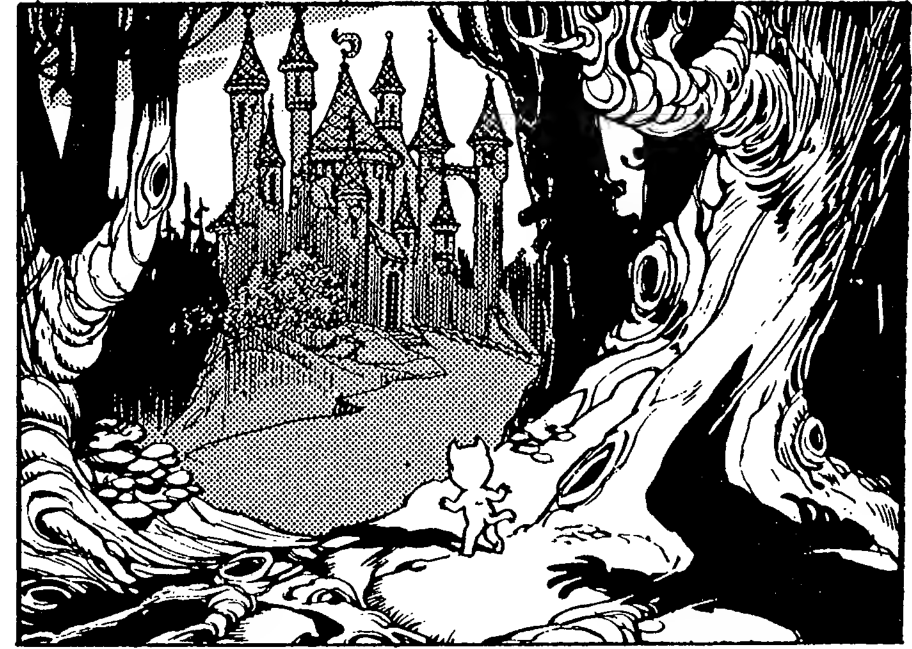
„Hm", zei Tom Poes, „we kunnen beter eerst eens uitzoeken wat een plamoen is. En dat ga ik morgen doen."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4253 De volgende morgen ontmoette de kruidenier Grootgrut de ambtenaar Dorknoper, die op weg was naar zijn bureel.

„Het is prettig, dat ik u zie", sprak de handelaar. „Want ik wil graag weten hoe het staat met het nieuwe kasteel, dat in het bos geopend is, naar ik hoor. Ik wil er graag mijn opwachting maken om wat grutsprits aan te bieden ter kennismaking. Klantenwerving, voelt u wel? Maar natuurlijk wacht ik totdat het eerste kontakt gelegd is door een notabele. Ik ken mijn plaats. Gisteren vernam ik echter, dat de markies en de burgemeester ongesteld zijn. Wat gebeurt er nu verder, meneer Dorknoper?"

De ambtenaar eerste klasse fronste de wenkbrauwen.

„Het is héél grappig, dat u dat vraagt", sprak hij. „Ik liep er namelijk juist over te denken. Het is een onjuiste gang van zaken met dat perceel, waarde heer. Daar moet ambtelijk gezien wel één en ander worden uitgezocht en rechtgezet. Het is er onder ons gezegd een janboel. En nu de heer de Canteclaer en de burgemeester zijn uitgeschakeld zie ik het als mijn plicht om persoonlijk te gaan. Vandaag nog, meneer Grootgrut; deze middag! U hoort wel van mij."

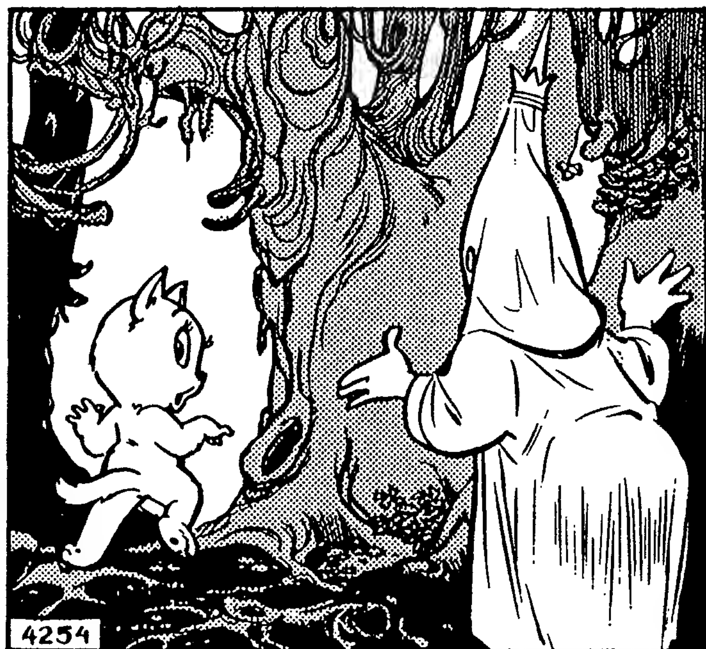
Intussen had Tom Poes niet gewacht op het bezoek van een notabele. Hij was er bij het ochtendkrieken reeds op uitgegeaan en nu stond hij achter een zware boom naar het geheimzinnige bouwwerk te kijken. Het zonlicht fonkelde op de torens en de transen en het zag er vreemd verlaten uit.

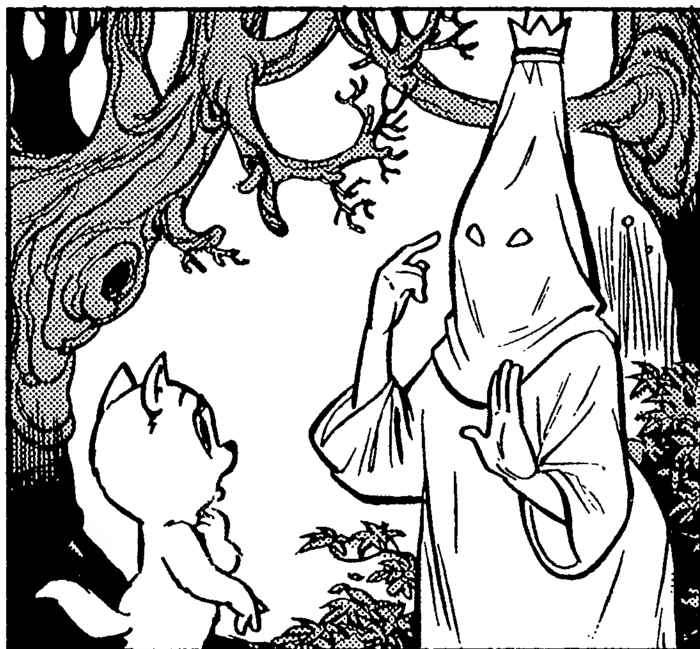
„Een mooi kasteel", dacht Tom Poes. „Maar het zou onvoorzichtig zijn om aan te bellen en te vragen of de plamoen thuis is! Wat nu?"

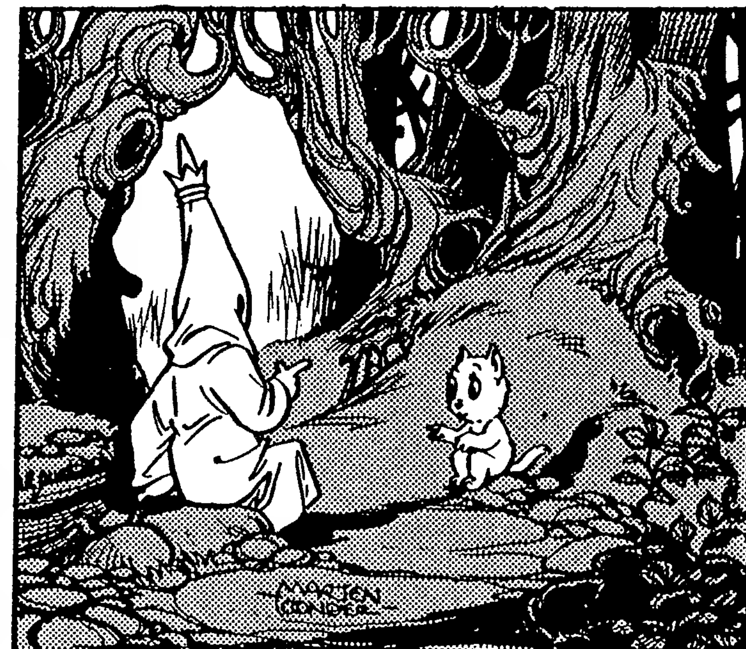
Deze vraag hield hem zo bezig, dat hij de eigenaardige schaduw, die hem van achteren naderde, niet opmerkte...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4254 Tom Poes keek enige tijd naar het kasteel, dat daar wit en verlaten tussen de bomen lag. Toen kraakte er plotseling een tak en hij keek schrikkend om. Achter hem stond een eigenaardige gestalte met een puntkap op het hoofd, die een lichte buiging maakte.

„Schrik niet", sprak de verschijning met doffe stem. „En loop niet weg, als ik je verzoeken mag. Ik doe geen kwaad."

Tom Poes slikte eens en vermande zich. „Ik wil wedden, dat u de plamoen bent", zei hij toen. „Hoe maakt u het?"

„Slecht", prevelde de ander. „Dank je. Ik lijd aan eenzaamheid, en dat is een vreselijke kwaal."

„Dat kan ik me voorstellen", zei Tom Poes. „Maar waarom bent u eenzaam als u geen kwaad doet?"

De vreemde gedaante ging op een steen zitten.

„Omdat ik een plamoen ben", zuchtte hij droevig. „Het is een ellendig lot. Ik ben overgevoelig voor de angsten van anderen, dat is ons, plamoens nu eenmaal ingeboren. Daarom zijn we die we zijn."

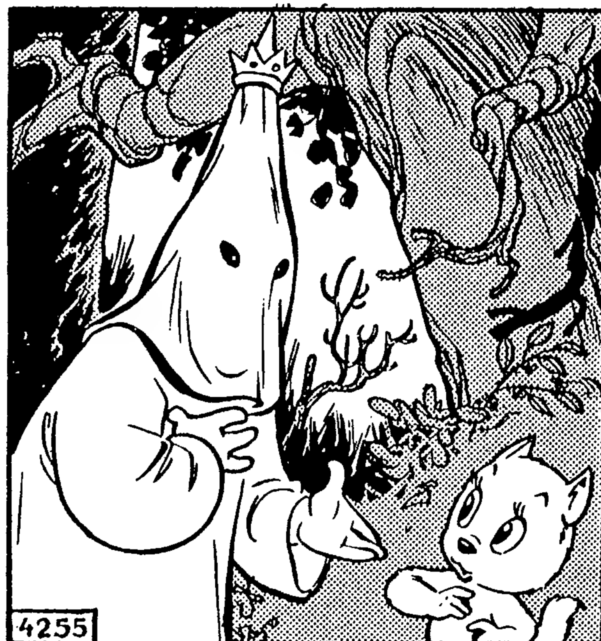
„Wat is een plamoen?" vroeg Tom Peos.

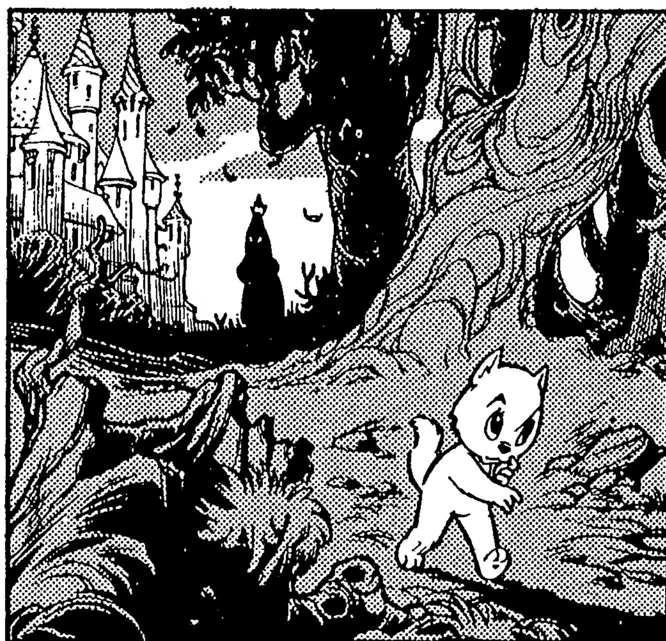
„Dat is iemand met een afstotend uiterlijk", verklaarde de vreemdeling. „Mijn gezicht is zó stuitend, dat iedereen er voor wegloopt — en dat is héél akelig, vooral wanneer men van gezelligheid houdt, dat verzeker ik je. Daarom moet je me niet vragen om dit masker af te zetten."

„Hm", zei Tom Poes. „Wat vreemd. Ik kan me zo'n soort gezicht niet voorstellen."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4255 De plamoen stond op. „Het was prettig om eens even te praten", zei hij. „En ik ben blij, dat je me niet gevraagd hebt om dit masker af te zetten."

„Och, waarom zou ik dat doen?" vroeg Tom Poes. „Ik wilde alleen maar weten wat een plamoen is en dat weet ik nu zo'n beetje. Maar ik begrijp nog niet, hoe u aan dit mooie kasteel komt."

Deze opmerking bracht de ander in verwarring, dat was duidelijk.

„Ach", riep hij gesmoord uit. „Dat komt omdat ik zwak ben. Ik wilde niet langer eenzaam zijn en daarom heb ik een verbond gesloten met een magister in de zwarte kunsten. Die veranderde mijn ruïne in een huis met alle gemakken, zodat ik bezoekers zou kunnen ontvangen. Maar het leidt tot niets. De lieden die hier op visite komen raken door mijn uiterlijk hun gezichten kwijt, zodat de wroeging aan mij knaagt. Ik ben overgevoelig — en daarom is het vreselijk om wroeging te hebben, dat verzeker ik je."

„Ja, ja", zei Tom Poes, „maar men moet ook geen verbond sluiten met iemand die aan zwarte kunst doet."

Na deze woorden nam hij afscheid en liep het bos weer in.

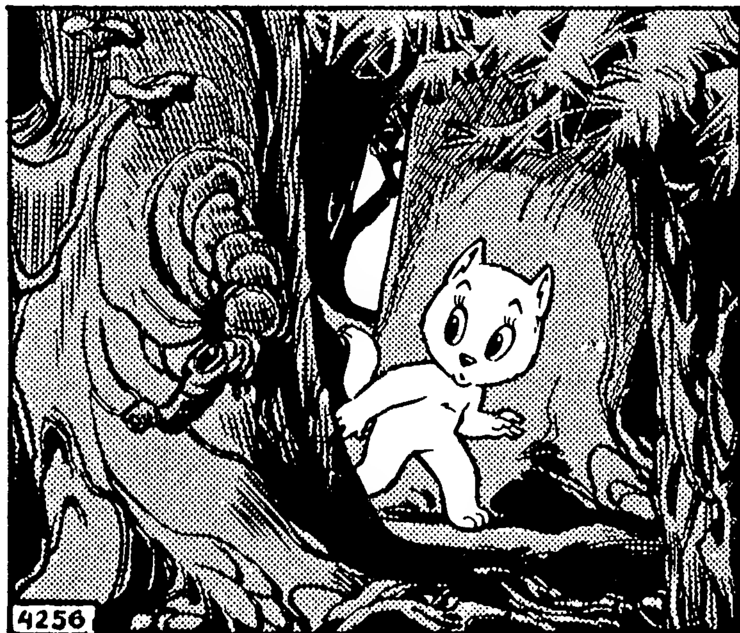
„Een magister", mompelde hij. „Dat is Hocus Pas natuurlijk. De zaak is nu wel duidelijk; alleen weet ik nog niet wat ik er aan moet doen."

Nu wilde het geval, dat niet ver vandaar de woonwagen van Hocus Pas een standplaats had gekozen. Voor het voertuig brandde een smeulend vuurtje en daarboven was de grijsaard doende een masker te roken.

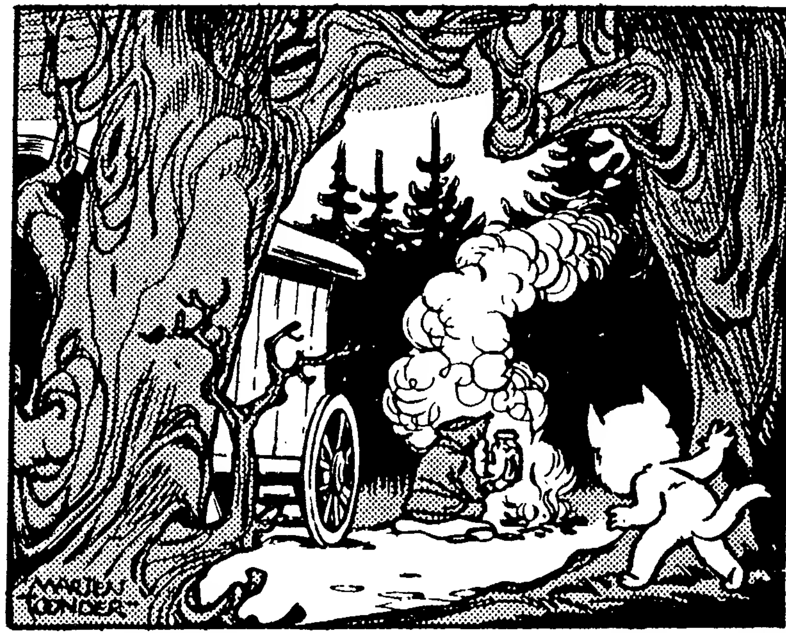
„Een bewolkt gezicht", prevelde de oude met akelige lach. „Ik weet zeker, dat daar binnenkort vraag naar komt, hèhèhè!"

TOM POES

Door Marten Toonder

4256 De rook van het vuurtje kronkelde traag tussen de stammen van het woud door en trok de aandacht van Tom Poes die op weg was naar huis. Hij snoof de lucht eens op en veranderde toen van richting, want omdat hij nieuwsgierig van aard is wilde hij weten waar de smook vandaan kwam.

„Als dat de wagen van Hocus Pas niet is!" dacht hij, achter een boom sluipend. „Wat doet die hier?"

Nu was het inderdaad niet gemakkelijk om uit het gedoe van de magister wijs te worden. Binnensmonds prevelend bewoog de terugstotende grijsaard zich bij de smeulende takkenbos heen en weer; hier een masker in azijn dopend en daar een zuur gezicht te drogen hangend. Maar zijn grootste interesse ging uit naar enige stopflessen die terzijde stonden. Geen wonder; in dat glaswerk bewaarde hij de verloren gezichten van degenen die reeds bij de plamoen op visite waren geweest.

„De markies is goed losgekomen", prevelde hij, oplettend naar een gekreukeld gelaat starend, dat in een vloeistof dreef. „Ja, ja, hoogmoed komt voor de val. Bij een oud man behoeft men niet met gladde praatjes aan te komen. Wanneer de blaam eenmaal naar binnen is geslagen laten de trekken vanzelf los. Maar wel goed fixeren, dat wel. Zo'n gelaat kan te pas komen!"

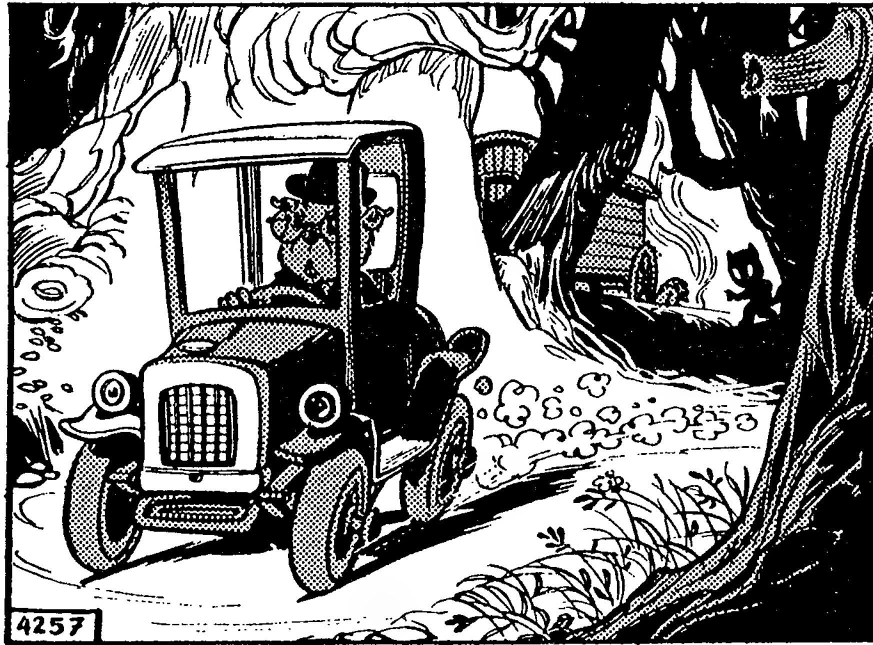
Hij verviel in een kakelend gelach, dat akelig tussen de boomstammen weerkaatste. Tom Poes verbleekte er van.

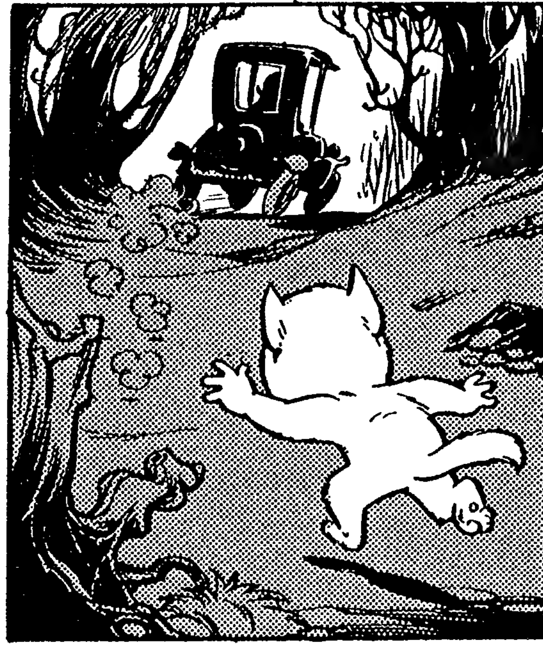
„Wat kan ik tegen die booswicht beginnen?" dacht hij. „En waarom staat hij hier in plaats van tegenover de Kleine Club? Zou hij soms op een nieuw slachtoffer wachten?"

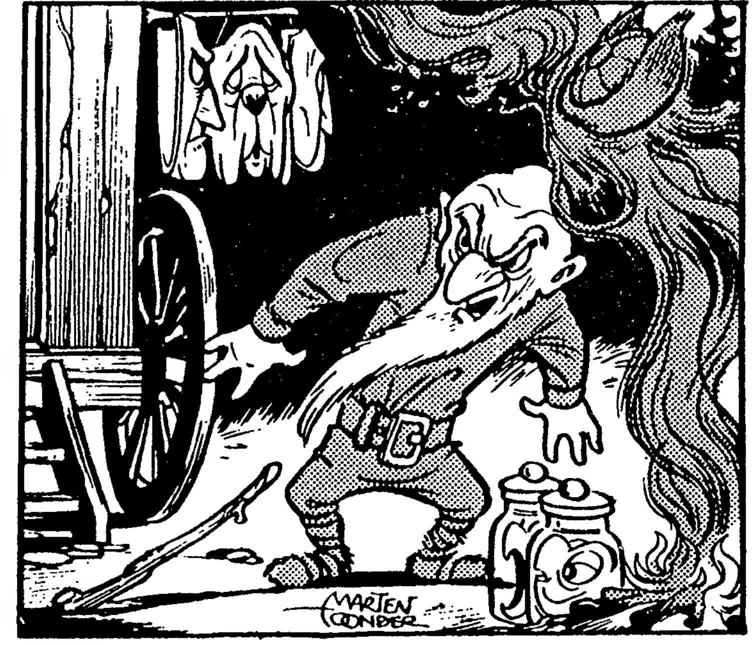
Op dat moment klonk in de verte het geluid van een naderende motor...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4257 De ambtenaar Dorknoper had het niet bij holle woorden gelaten, dat lag niet in zijn aard. Toen de middag aanbrak had hij zijn formulieren gerangschikt, zijn goede goed aangetrokken en zijn kaasbol afgeborsteld. En kijk, op slag van tweeën reed hij in de hem ter beschikking gestelde automobile het woud in.

„Het werd tijd om deze zaak eens ambtelijk aan te pakken", zo prevelde hij. „Natuurlijk moet men de vormen in acht nemen en geen overijlde dingen doen. Maar orde moet er zijn; voor hooggeplaatsten en voor nederigen, zonder aanzien des persoons. De overheid kent geen onderscheid — en het is goed om dat duidelijk te maken; ook aan degene, die hoog gezeten is in een lustslot met aanpalend jachtgebied. En wie kan dat beter doen dan een ambtenaar eerste klasse?"

Met deze en dergelijke gedachten reed hij statig door het bos zonder de blik van het pad af te wenden. Daardoor ontging het hem dan ook, dat hij na enige tijd een woonwagen passeerde die in het kreupelhout geparkeerd stond — en ook merkte hij Tom Poes niet op. Maar die zag hem wel.

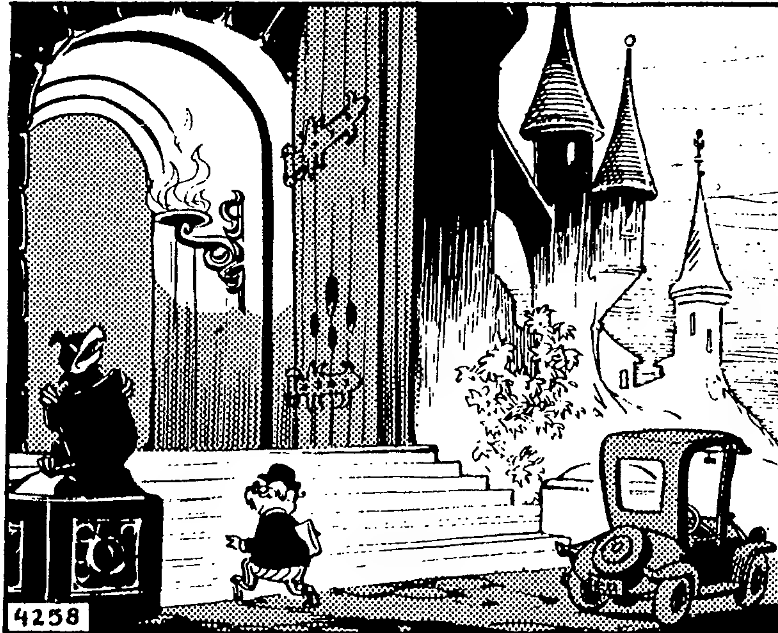
„Mijn hemel, ook dat nog!" dacht Tom Poes verschrikt. „Nu gaat Dorknoper de plamoen bezoeken, alsof er nog geen ellende genoeg is. Ik moet hem tegenhouden!"

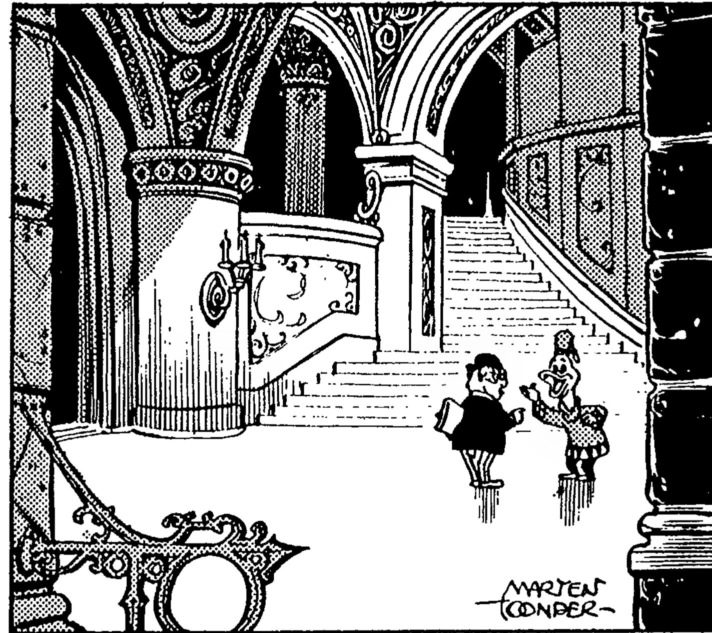
Roepend en armzwaaiend snelde hij de weg op, maar het gerucht van de motor en het suizen van de voorjaarswind overstemden zijn kreten. De enige die hem hoorde was Hocus Pas.

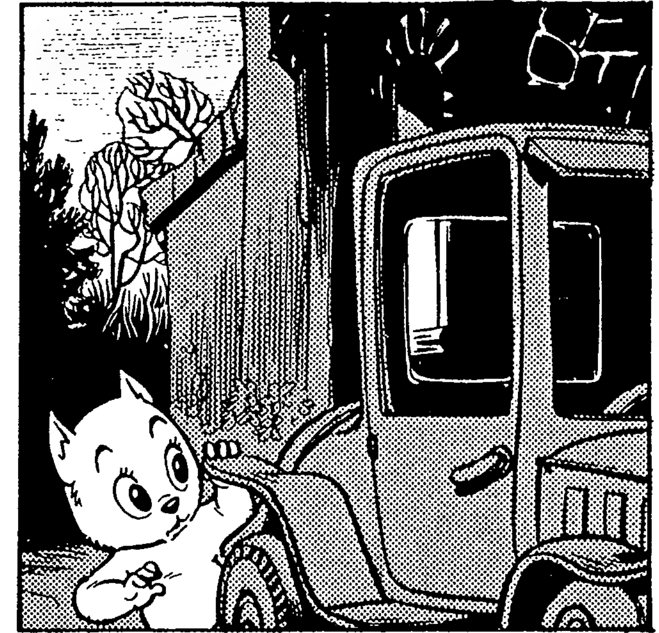
„Ik ben beloerd!" prevelde de grijsaard, opspringend bij zijn in azijn verzuurde maskers. „Daar gaat dat bleke ventje; die Tom Poes! Altijd dezelfde; altijd dezelfde! Het wordt tijd, dat ik ook dàt gezicht bij mijn verzameling krijg. En krijgen zal ik het, of mijn naam is geen Pas!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4258 De heer Dorknoper bracht zijn voertuig tot stand en steeg uit.

„Een kapitaal pand", prevelde hij, terwijl hij het kasteel monsterde.

„Veel materiaalverspilling; onnut lofwerk, nergens toe dienende torenbouw, buitenissige steen- en marmersoorten en afmetingen, die niet volgens de voorschriften zijn. Hm; we zullen zien."

Met deze woorden besteeg hij de trappen en passeerde zonder ontroering de deuren die vanzelf opengingen. Hij wachtte tot de klanken van een jubelende fanfare verstierven en wendde zich toen tot Wammes Waggel.

„U bent waarschijnlijk werknemer?", sprak hij op vragende toon.

„Gunst, nee hoor", zei Wammes. „Waarom zou ik werk nemen? Ik moet de lui op hun gemak stellen en zo. Reuze enig en werk is er niet bij."

„Juist", hernam de ambtenaar eerste klasse koel. „Hebt u een vaste aanstelling? Bent u inwonend? Wordt A.O.W., W.W. en belasting op uw loon ingehouden?"

Het gelaat van de hofmeester betrok. „Je doet helemaal niet leuk", klaagde hij. „Je moet verbaasd zijn en dan moet je naar de kasteelheer vragen want je had honger en je was verdwaald en dan zou ik zeggen dat je niet bang moest zijn en dat..."

„Goed, goed", onderbrak de ander haastig. „Ik ben bereid de vormen in acht te nemen; dit is tevens een beleefdheidsbezoek. Mag ik uw werkgever even spreken?"

„Loop maar recht door", zei de majordomus. „Wees maar niet bang, hoor; het eten staat al klaar."

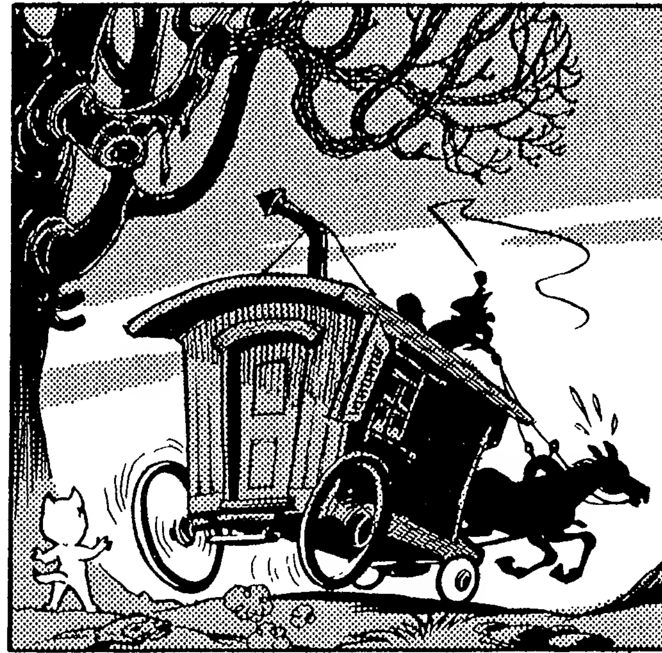
De beambte nam de hoed af en betrad het inwendige van het gebouw waar hij al spoedig door de gastvrijheid omspoeld wer.

Intussen was nu ook Tom Poes voor het kasteel aangekomen. „Ik ben te laat", dacht hij toen hij het wachtende autootje zag. „Wat nu? Zal ik naar binnen gaan?"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

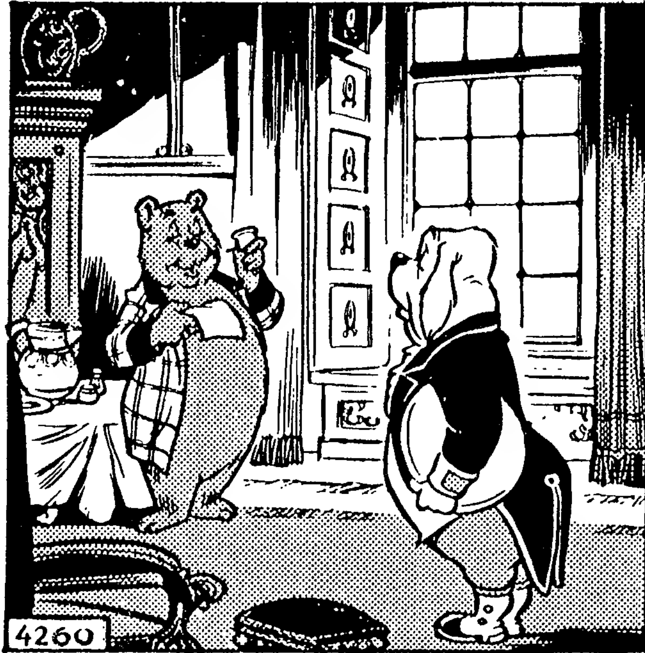

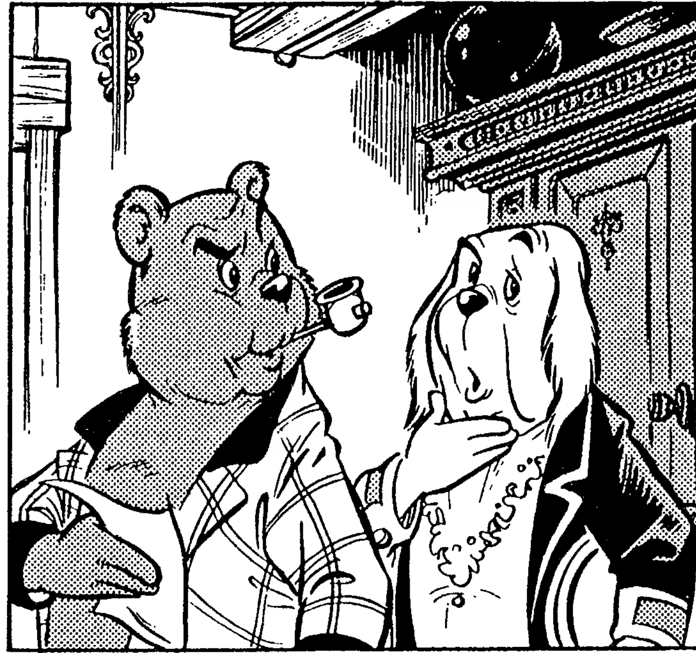

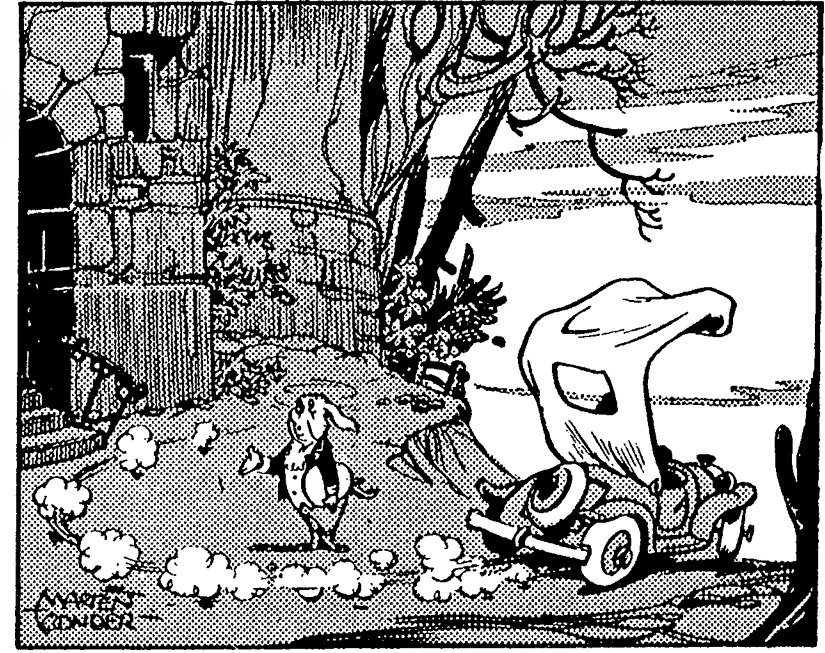
4259 Tom Poes keek besluiteloos van de wachtende auto naar het kasteel. De deuren zwaaiden gastvrij voor hem open; maar hij aarzelde naar binnen te gaan.
„Dorknoper is daar al", dacht hij. „Ik ben te laat om hem te waarschuwen. Maar misschien is dat ook niet nodig. Hij is tenslotte een ambtenaar eerste klasse — en die zal wel niet bang worden voor een lelijk gezicht..."
Op dat moment klonk er uit het inwendige van het gebouw een kreet, die akelig tussen het roze marmer weerkaatste. Tom Poes schrok op, maar voordat hij iets had kunnen doen naderde de woonwagen van Hocus Pas met grote snelheid over de bosweg. Het voertuig stopte voor de dienstauto, juist toen de heer Dorknoper met de handen voor het gelaat naar buiten kwam snellen.
„Vlug!", kraste de grijsaard. „Op de bok!"
„Niet doen!", riep Tom Poes. „Hierheen!"
Maar de beambte scheen hem niet te horen. Willoos liet hij zich op de bouwvallige kar trekken; de zweep knalde en voort ging het in het rode licht van de ondergaande zon.
„Te laat", prevelde Tom Poes meewarig. Hij bukte zich om de tas op te rapen die de ontredderde ambtenaar had laten vallen en daarop sloeg hij de weg naar huis in.
Het was al laat in de avond toen hij in de buurt van slot Bommelstein kwam. Alle ramen waren donker, zodat het duidelijk was, dat de bewoners reeds sliepen.
„Ik zal daar maar niet meer aanbellen", dacht Tom Poes. „Maar ik zal heer Ollie even een briefje schrijven; hij moet weten hoe de zaken staan want anders doet hij misschien iets doms."
Met dat denkbeeld haalde hij een papier uit de tas van Dorknoper en schreef een briefje dat hij postte voordat hij naar zijn eigen huis ging.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

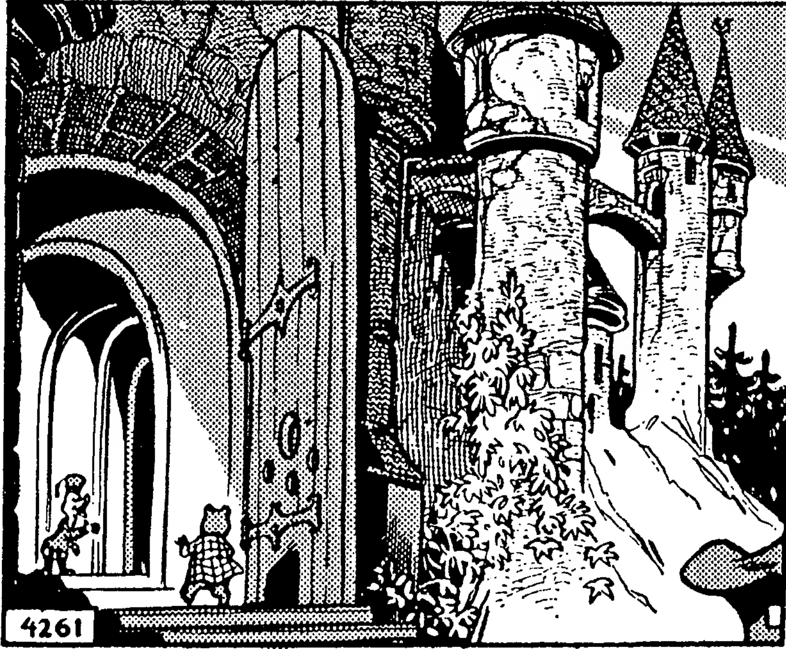

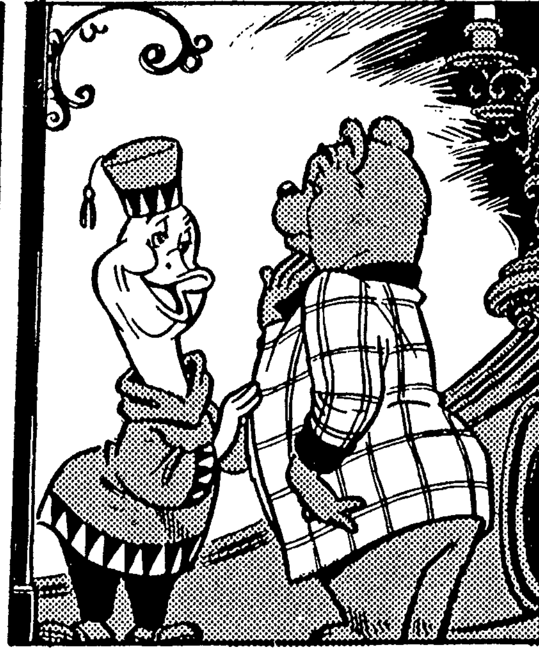

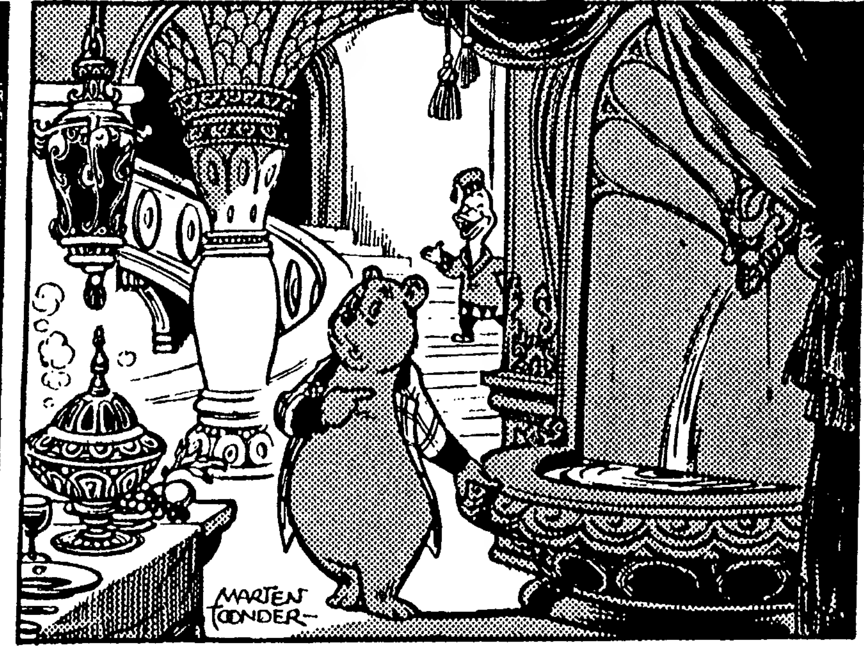
4260 De volgende morgen bracht de bediende Joost het briefje dat Tom Poes geschreven had aan heer Ollie — en die las het glimlachend voor.
„Ga niet alleen naar het kasteel in het Donkere Bomenbos", las hij. „De plamoen heeft zo'n afschuwelijk uiterlijk, dat iedereen van schrik wegloopt en zijn gezicht kwijtraakt. Maar ik heb een plan. Wacht op mij. Tom Poes".
„De jonge vriend!" sprak heer Bommel goedig. „Wat is hij toch nog kinderlijk! Alsof een rijp en ervaren heer zó van iemands uiterlijk zou kunnen schrikken!",„Ik weet het niet", zei Joost peinzend. „De jonge heer is niet achterlijk — als ik me zo mag uitdrukken".
Heer Ollie betrok. „Onzin", bromde hij. „Iemand van mijn stand heeft heel wat van de wereld gezien. Niets is hem vreemd en daarom kan ik me geen gezicht voorstellen waar ik voor weg zou lopen. Geen draak en geen monster en geen mens is me te mal; zeg nu zelf!"
Na deze woorden verliet hij met grote passen het vertrek om zich naar buiten te spoeden.
„Wat gaat u doen, als ik zo vrij mag zijn?" vroeg de trouwe knecht, die hem ongerust volgde.
„Ik ga naar de plamoen, natuurlijk", zei heer Bommel. „Het is mijn plicht, als heer en als Bommel, om hem op zijn gemak te stellen. Al te lang is deze stakker kwalijk bejegend door ongemanierde gasten. Ik zal hem bewijzen, dat er nog ruimdenkende heren bestaan".
„Zoudt u dat nu wel doen?" vroeg Joost beklemd.
Doch reeds had heer Ollie de Oude Schicht op gang gebracht en nog voordat de bediende had uitgesproken was hij in een stofwolk verdwenen.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4261 Heer Bommel verliet zijn voertuig en besteeg fier de brede stoepen van het kasteel in het woud. Nog voordat hij boven was zwaaiden de deuren reeds open en na even wachten begon ook de klaroen te schallen.

Dit keer schrok heer Ollie niet. Hij glimlachte breed en knikte.

„Alleraardigst", sprak hij tot Wammes Waggel, die tussen het fraai bewerkte marmer opdook. „Je meester weet hoe hij een heer ontvangen moet".

„O ja hoor!" gaf de hofmeester gul toe. „Hij is een erg keurig iemand. Altijd in de puntjes en iedere dag een schone jurk. Een enig persoon".

„Juist", hernam heer Ollie. „Maar hoe komt het dan, dat iedereen zo van hem schrikt, Wammes? Wat is er met zijn gezicht aan de hand?"

„Zijn gezicht?" herhaalde de ander verrast. „Niks hoor. Dat is heel gewoon. Maar je kan er soms wel om lachen. We moeten die gang door; het eten staat al klaar. Wees maar niet bang".

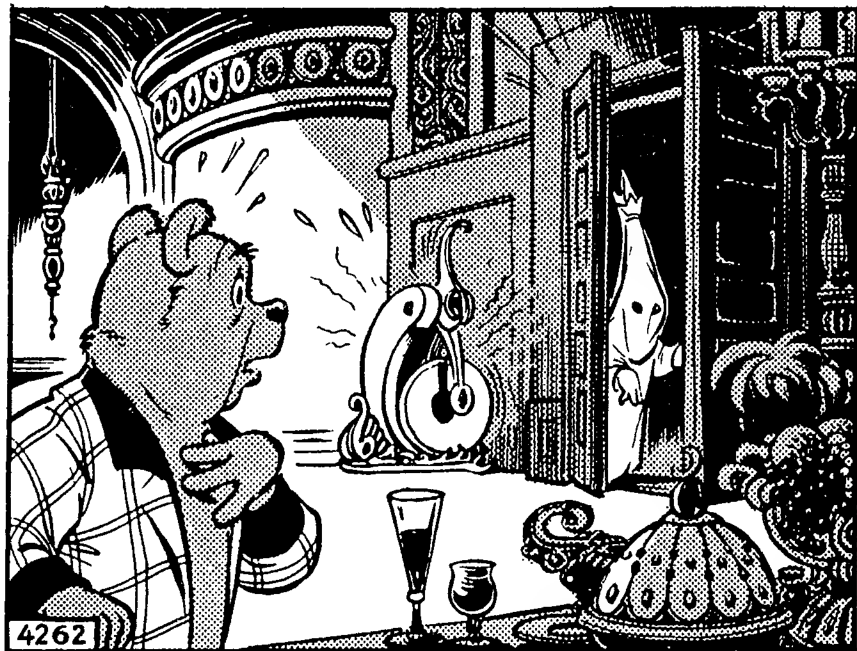
„Ik ben niet bang", verklaarde heer Bommel. „Waar zou ik bang voor moeten zijn? Waarom is iedereen zo b-bang, bedoel ik? Er moet toch een reden zijn, dat eh... dat alle gasten hier weglopen, als je be-begrijpt wat ik b-bedoel?"

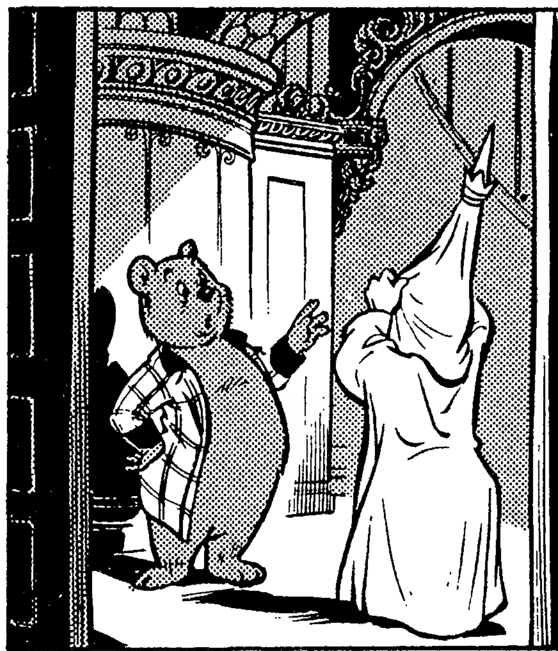
„Sommige luitjes kunnen geen grappen verdragen, denk ik", zei Waggel. „Kijk, we zijn er — en de soep is al opgediend. Mal, hè? Ga maar zitten, hoor. Meneer komt direct".

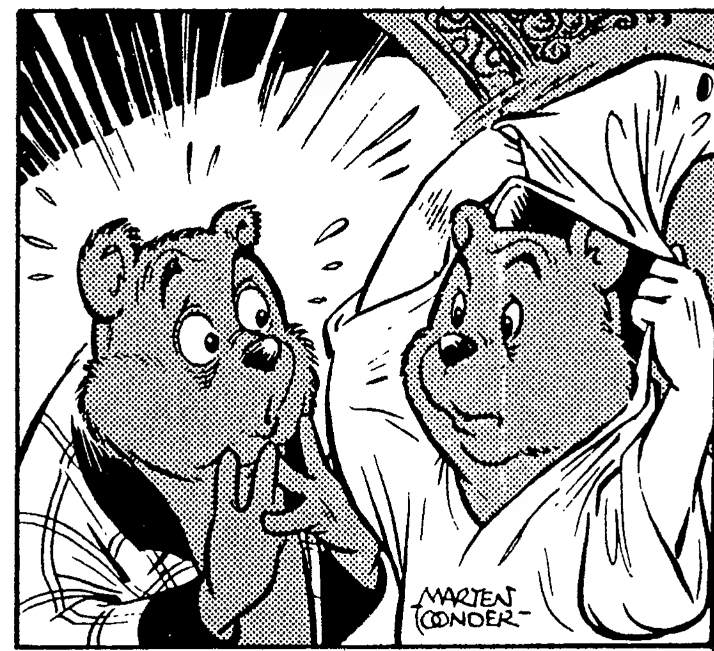
„O, juist, j-ja", prevelde heer Ollie. Hij komt direct. M-mooi. Hm! Grapjes, hè? Zou het allemaal een kwestie van humor zijn? Nu, daar heb ik gevoel voor, zeg nu zelf! Laat hem maar komen... ik b-ben niet bang!

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

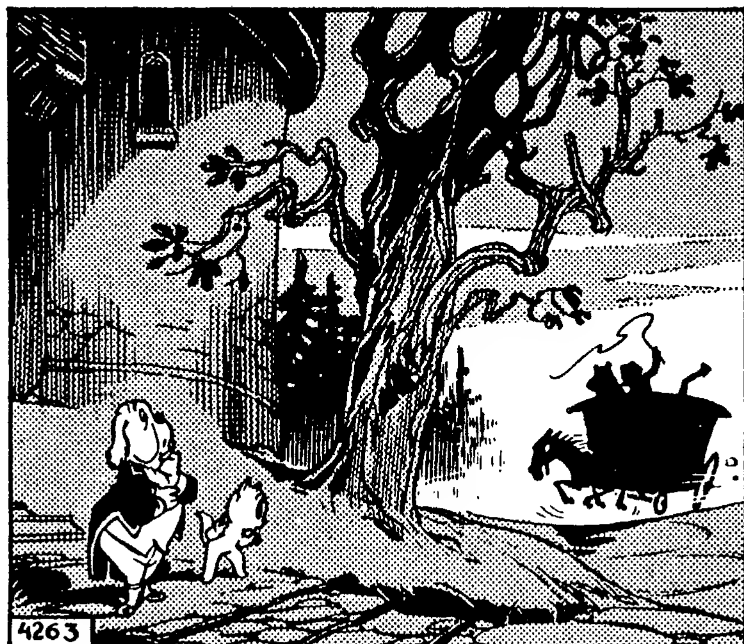

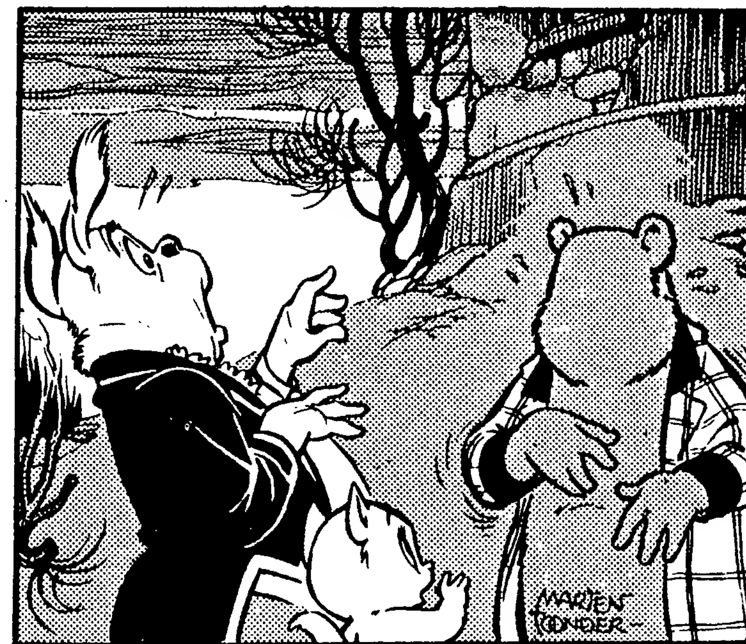
4262 Wammes Waggel verliet het vertrek en nu bleef heer Ollie vereenzaamd bij de geurende spijzen achter.
„De g-gastheer komt direct", prevelde hij. „Mooi. Hm. Hoe zou een gezicht er uit zien waar iedereen van schrikt? Ik bedoel... dat zou ik wel eens willen weten voordat ik het zie, bedoel ik. Ik..."
Op dat moment klonk er een gongslag, de deuren zwaaiden geruisloos open en daar stond de plamoen reeds op de drempel.
„Welkom", sprak hij met doffe stem.
Heer Bommel sprong overeind en staarde met een zenuwtrekje naar de vreemde verschijning. Doch toen herinnerde hij zich de lessen van zijn goede vader en zijn eigen voornemens en hij vermande zich.
„Ach", zei hij. „O, bedoel ik. Eh, dat is te zeggen, ik kom u welkom heten. Namens Rommeldam. Er bestaan nog ruimdenkende heren, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik schrik niet."
„Gelukkig", mompelde de gastheer. „Gaat u toch zitten".
„Straks", hernam heer Ollie, die snel zijn krachten hervond, nu hij eenmaal op dreef was.
„Om kort te gaan", zei hij, „ik ken uw geheim, heer plamoen. Maar ik ben een ervaren iemand van stand met onderscheidingsvermogen. En ik kan me geen gezicht voorstellen waar ik zó van zou schrikken, dat ik de vlucht zou nemen. Wat is een uiterlijk, nietwaar? De een is mooier dan de ander, maar een gerijpt heer kijkt daar niet naar en bewaart de beleefdheid".
De plamoen zuchtte. „U wilt dus, dat ik mijn masker afzet?" vroeg hij.
„Ja", zei heer Bommel fier en voorbereid op het engste dat hij zich kon voorstellen.
Zijn ontzetting toen de ander de kap terugschoof was dan ook vreselijk...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4263 Tom Poes was naar Bommelstein gegaan om een plan te bespreken. Maar tot zijn schrik hoorde hij van Joost, dat heer Ollie zich niets van het briefje had aangetrokken en toch alleen naar het bos was gereden.

Tegen de avond stond hij dan ook in grote ongerustheid aan de kant van de weg.

„Dit loopt verkeerd af, Joost", zei hij. „Ik weet het zeker".

„Kom, jonge heer", sprak de knecht bemoedigend, „heer Olivier kende geen vrees; hij was op het ergste voorbereid, als ik me zo mag uitdrukken.

Trouwens, om griezelfilms moet hij altijd smakelijk lachen'.

„En toch is het verkeerd gegaan", hield Tom Poes aan. „Kijk maar".

En ja hoor. Daar naderde de oude woonwagen reeds schuddend en ratelend in het bleke licht van de maan. De bejaarde voerman hield zijn paard lang genoeg in om zijn passagier gelegenheid te geven af te stijgen en daarna joeg hij weer voort, in de richting van de stad.

„Heer Ollie!" zei Tom Poes, toen de kakelende lach van de grijsaard verstorven was. „Hebt u... hebt u de plamoen gezien?"

„Ja-ja", stamelde heer Bommel tussen zijn handen door.

„U schijnt een weinig ontdaan, als ik zo vrij mag zijn", zei Joost bezorgd.

„Het komt me voor, dat u geschrokken bent, heer Olivier! Maar trek het u niet aan. Iedereen is door dat gezicht geschokt. Het moet wel erg gruwelijk zijn, wanneer u mij toestaat!"

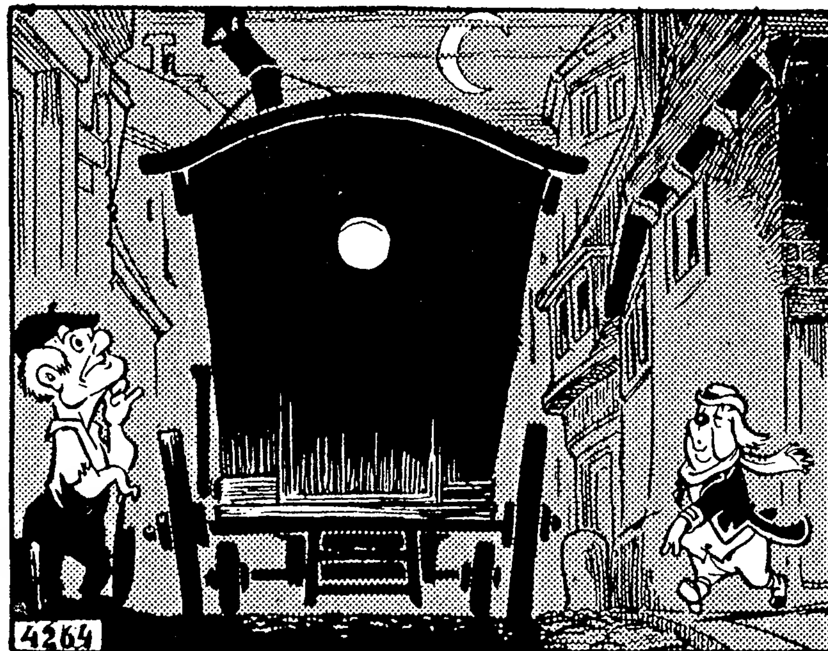
„Je weet niet wat je zegt!" riep heer Ollie bitter uit. „Zijn gezicht was... zijn gezicht was het mijne! Ik ben dus zelf een monster, waar iedereen van schrikt... en ik heb het nooit geweten!"

Met deze woorden liet hij gebroken de handen zinken en nu was het de beurt van Tom Poes en Joost om te schrikken.

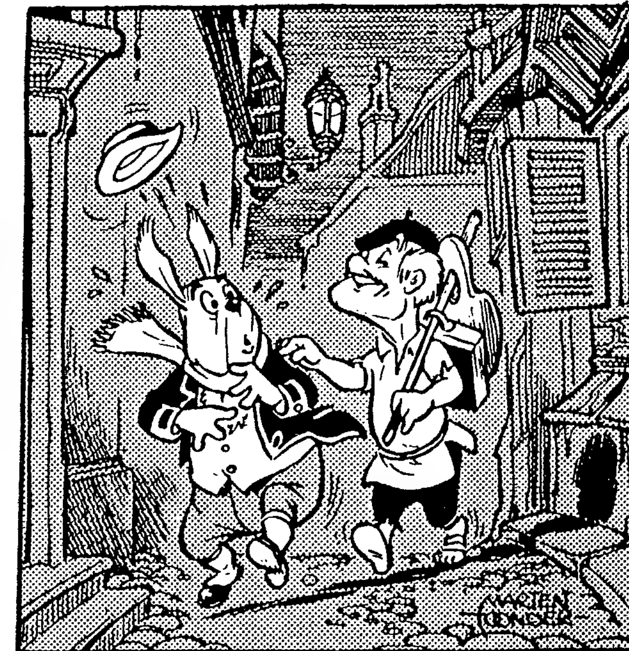
Heer Bommel had zijn gezicht verloren...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4264 Toen de nacht gevallen was, wierp de oude maan een vaal schijnsel over de woonwagen van Hocus Pas. De ondernemer had de zijwand opengeklapt — en nu ontsierde het voertuig opnieuw het plein tegenover de Kleine Club als een nering in net gedragen herengezichten. Er waren weinig klanten; de enige belangstellende was een kunstschilder, een zekere Tijn, die de maskers afkeurend monsterde.

Doch daar naderde de bediende Joost, om in opdracht van zijn meester een passend herengelaat uit te zoeken. Toch was de handelaar, die na enig kloppen de deur opende, in het geheel niet verlangend om tot zaken te komen.

„Zo gemakkelijk gaat dat niet", verklaarde hij met krassende stem. „Je werkgever moet zèlf komen, vriend! Hoe kan ik anders een houdbaar gezicht leveren? En op zicht geef ik niets mee. Men kan een arme, oude man maar al te licht bedriegen, nietwaar? Nee, als hij van mijn liefdadigheid wil profiteren moet hij komen passen. Zeg hem dat".

Na deze woorden wierp hij de deur weer dicht en Joost aanvaardde wat beteuterd de terugtocht.

„Zeer betreurenswaardig", prevelde hij onder het voortstappen. „Heer Olivier begeeft zich niet gaarne op straat zonder gelaat. En terecht; het is ongepast. Het komt mij trouwens voor, dat deze koopman weinig kans had..."

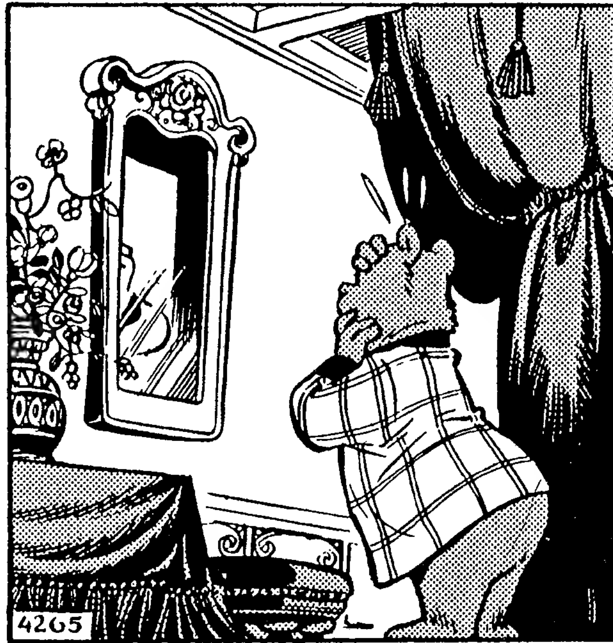
„Gelijk heb je, makker", zei een rauwe stem achter hem. „Het is een kraam vol bolle koppen. Platte pretkoppen zonder trilling".

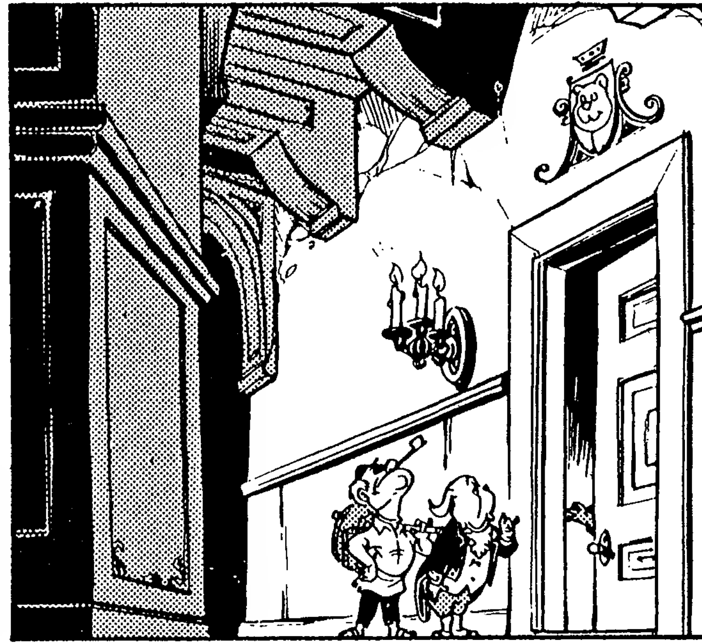
De knecht keek schrikkend om en nu werd hij de kunstschilder Tijn gewaar, die hem gevolgd had.

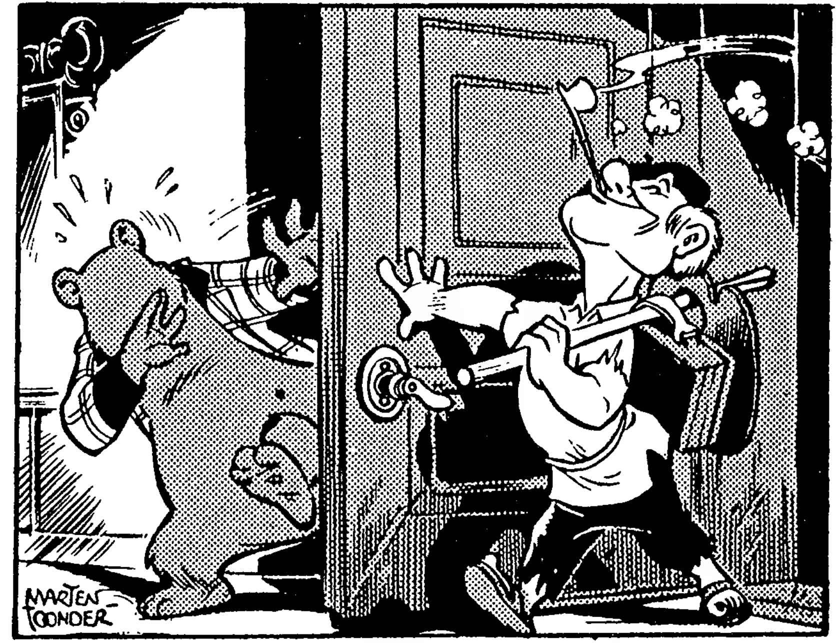
„Als ik het goed vat", hernam de kunstenaar, „dan zoekt je baas een nieuwe kop. Daar heeft hij gelijk in, want hij liep in een afleggertje. Maar voor een nieuwe moet je niet in een marktkraam wezen. Je kunt beter naar een vakman gaan".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4265 Heer Bommel was nog steeds niet over de eerste schrik heen. Handenwringend bewoog hij zich door zijn gesloten vertrek heen en weer, zo nu en dan verstolen een blik in de spiegel werpend.

„Dit kan niet waar zijn", zo klaagde hij. „Dit is bedrog. Gezichtsbedrog! Het is maar goed, dat mijn arme vader het niet hoeft mee te maken. Wat zou hij zeggen wanneer hij hoorde dat de wezenstrekken van een Bommel zo afstotend zijn dat iedereen er voor op de loop gaat? Ach, ook hij zou zijn gezicht verliezen — hij was zo'n fijngevoelig iemand..."

Op dat moment werd er op de deur geklopt.

Heer Ollie opende met trillende vingers en nu werd hij door de kier Joost gewaar, die met de kunstschilder Terpen Tijn op de gang stond.

„H-heb je een gezicht meegebracht?" fluisterde hij.

„Nee, heer Olivier", zei de knecht bedrukt. „Het heeft niet zo mogen zijn, met uw welnemen. U moet zelf komen, want anders kan de handelaar geen passend model leveren".

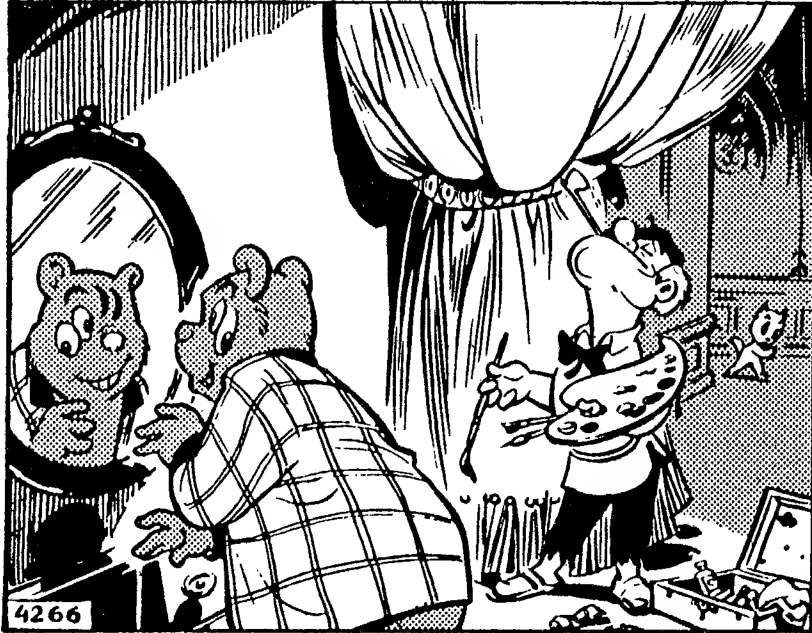
Heer Bommel uitte een jammerklacht en wilde de deur weer sluiten. Doch nu stak de kunstenaar zijn voet over de drempel en stiet het houtwerk met zoveel kracht naar binnen, dat heer Ollie naar het midden van de kamer geworpen werd.

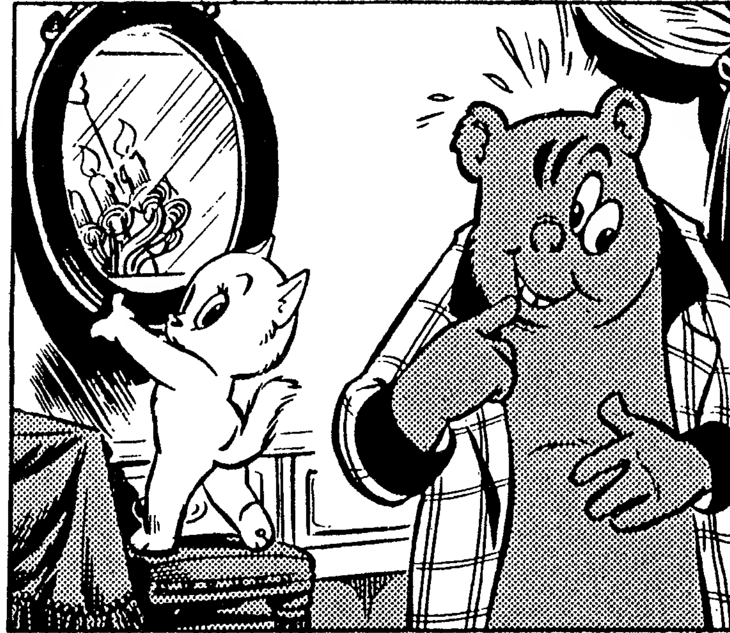
Daar stond hij nu, met de handen voor het gelaat en luid zijn droevig lot beklagend.

„Sta daar niet te mekkeren, makker", sprak de artiest. „Dit is je kans. Nu je die bolle kop kwijt bent kunnen we je eindelijk een vibrerende eh... dinges geven. En houdbaar ook, maar dan moet ik goed prepareren. Een gevoelige onderlaag, daarop komt het aan, vat je?"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4266 Heer Bommel was ten einde raad en omdat Terpen Tijn het beste met hem voor scheen te hebben liet hij de kunstenaar zuchtend begaan. Deze toog snel en vakkundig aan het werk. Hij bracht een dekkende onderlaag aan op heer Ollie's lege gelaat en schilderde daar met gevoelige vingers enige partijen op.

„Ziezo", sprak hij tenslotte tevreden. „Je bent toch maar een gelukkige vent. Een vibrerende kop — en gegarandeerd houdbaar. Wie heeft dat, vandaag de dag? Maar was je niet met terpentijn, want dan slaat het bolle vlees weer door de trilling van de eh... dinges. Vat je, makker?"

Heer Ollie begaf zich met knikkende knieën naar de spiegel en sloeg een blik op zijn vibrerend uiterlijk. Toen deinsde hij met een jammerkreet achteruit.

„M-maar", zo stamelde hij. „Dit is toch geen gezicht!"

„Het is het beste wat ik op zo'n onderlaag kon maken", zei de kunstenaar koeltjes. „Alleen de wangpartij was geschikt voor een fijn geacheveerd oog."

Tom Poes, die intussen was binnengekomen, schudde het hoofd.

„Troost u", zei hij, „het is maar voor eventjes".

Met die woorden haalde hij de spiegel van de wand en daarop haastte hij zich weer naar buiten. Heer Bommel putte echter geen troost uit zijn opmerking. Hij ging voort met klagen, zodat de kunstschilder al spoedig verveeld naar beneden ging om augurken voor zijn avondmaaltijd te zoeken.

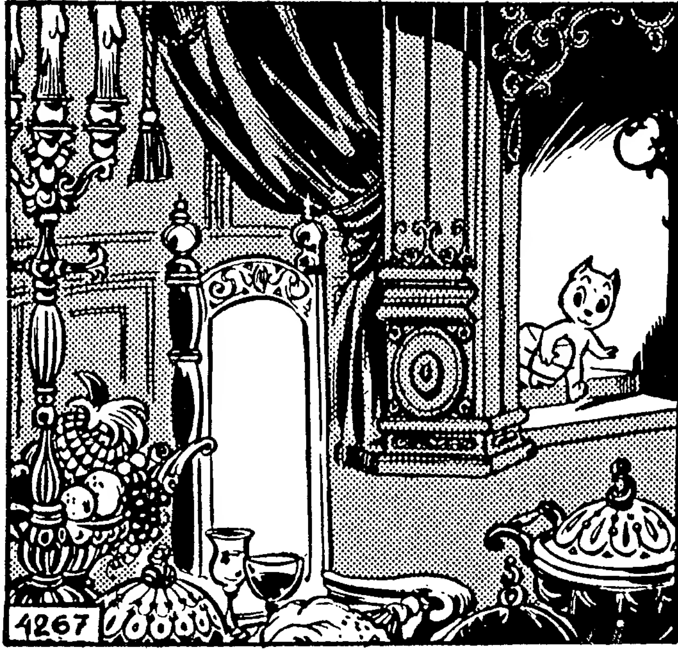
Maar Tom Poes wist precies wat hij wilde. Met een groot pak onder zijn arm kon men hem door het woud zien lopen, flink voortstappend en met een vast doel voor ogen.

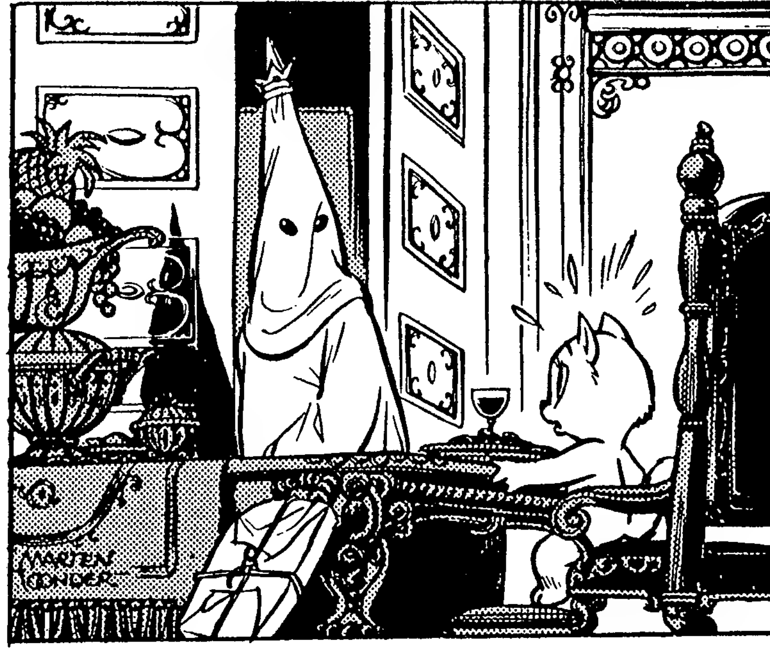
„Hallo", zei Wammes Waggel, die hem passeerde. „Ik heb een vrije zaterdagavond! Ga je mee in de stad lol maken? Ik weet een enig bikkelclubje!"

„Een andere keer graag", zei Tom Poes. „Ik moet eerst even iets opknappen."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4267 De oplettende lezertjes zullen reeds begrepen hebben welk doel Tom Poes had. Juist; hij begaf zich rechtstreeks naar het wonderlijke kasteel in het Donkere Bomenbos. En nadat hij de openzwaaiende deuren, de schetterende fanfare en vele marmeren gangen gepasseerd was kon men hem met het pak onder zijn arm de eetzaal zien binnenkomen.

Hij snoof goedkeurend de geuren van de gereedstaande maaltijd op, zette daarop het pakket zorgvuldig tegen een tafelpoot en ging zitten om zijn bord vol te scheppen. Doch voordat hij de eerste hap in zijn mond had kunnen steken klonk het geluid van een zware gong — en daar trad de plamoen binnen.

,,Welkom'', sprak deze met doffe stem.

,,O, hallo'', zei Tom Poes, toch een beetje geschrokken. ,,Ik ben toch maar eens op visite gekomen.''

,,Dat is prettig'', hernam de gastheer. ,,Ik houd erg van gezelligheid. Ik hoop dat de spijzen u smaken. Laat ik u niet storen; tast toe.''

,,Graag'', zei Tom Poes, de daad bij het woord voegend. ,,Het is erg lekker. Maar waarom eet u niet?''

,,Ik kan niet eten met dit masker op'', zei de plamoen droevig. ,,En ik wil u de aanblik van mijn afstotend gelaat besparen.''

,,Ja, ja, dat weet ik'', zei Tom Poes, al etend. ,,Maar straks zet u het toch af, omdat ik natuurlijk nieuwsgierig ben en omdat ik zal zeggen, dat ik er niet van zal schrikken.''

,,Zo is het'', gaf de ander met een zucht toe. ,,Zo is de afspraak die ik met de magister in de zwarte kunsten gemaakt heb. Maar waarom kom je hier nu je toch alles al weet?''

,,Omdat ik er een eind aan ga maken'', zei Tom Poes.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4268 „Ik kom een einde maken aan uw afspraak met Hocus Pas", zei Tom Poes. „Het heeft nu lang genoeg geduurd en er zijn nu genoeg gezichten verloren."

„Zeg dat wel", gaf de plamoen treurig toe. „De wroeging knaagt aan me. Maar hoe wil je er een einde aan maken?"

„Dat komt", hernam Tom Poes. „U moet me eerst vertellen, waarom heer Ollie dacht, dat u zijn gezicht had."

De gastheer zuchtte.

„Ik ben overgevoelig", zei hij. „Wij plamoens zijn zó gevoelig, dat wij de angsten van anderen weerspiegelen. Iedereen ziet in mijn gezicht datgene waar hij het meest bang voor is, dat is de kwestie."

„O", zei Tom Poes. „Maar heer Bommel dan? Die is toch niet bang voor zijn eigen gezicht?"

„De heer Bommel is bang een uitgestotene te zijn", verklaarde de ander. „Daarin lijkt hij op mij. Hij vindt het vreselijk, wanneer men hem niet voor vol aanziet. Daarom schrok hij zo, toen hij dacht dat iedereen voor zijn gezicht gevlucht was."

Tom Poes legde zijn vork neer en schoof zijn stoel naar achteren.

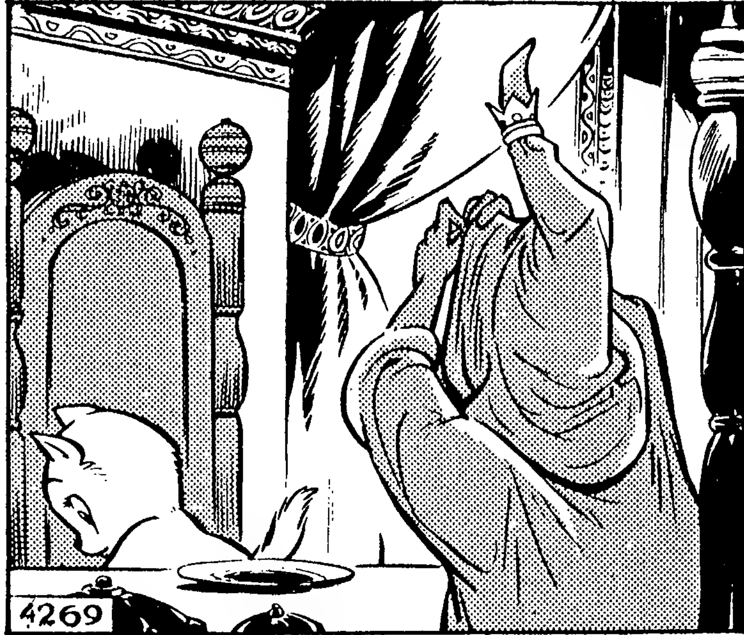
„Ik begrijp het", zei hij. „Hoewel het een vreemd geval is. Daarom wil ik uw gezicht ook wel eens zien."

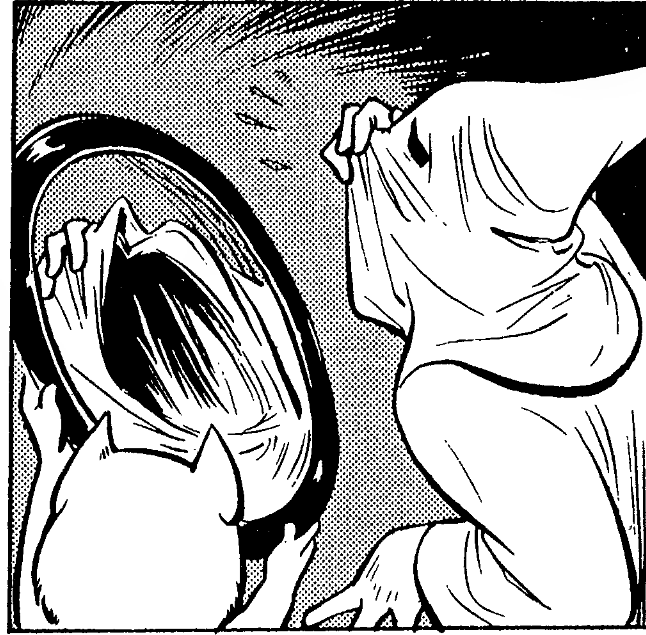
„Ach, waarom zeg je dat nu?" riep de plamoen gesmoord. „Je weet, dat ik niet mag weigeren, wanneer je me dat vraagt. Of heb je soms geen angsten, die ik weerspiegelen kan?"

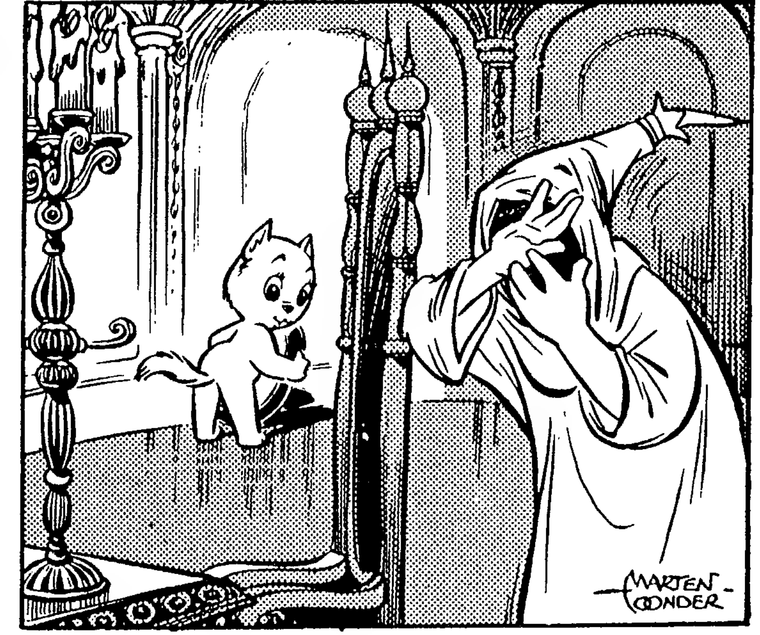
Zijn gast gaf niet direct antwoord. Hij had zich onder de tafel gebukt en ritselde daar wat met papier. Daarom haalde de gastheer in doffe berusting de schouders op en trok de voorkant van zijn puntkap naar boven...

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

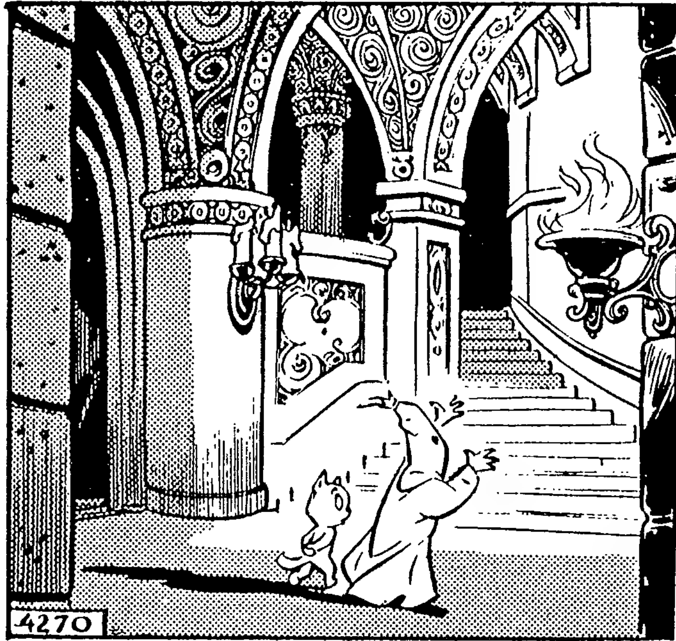

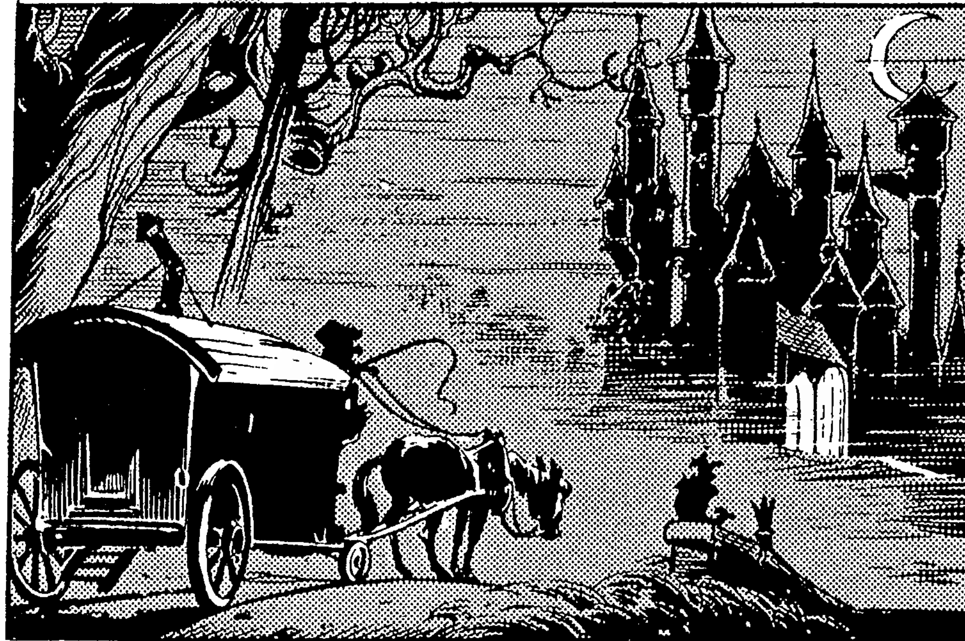
4269 De plamoen had zijn puntkap teruggeschoven en keek nu wat verbaasd naar zijn gast, die onder de tafel met pakpapier bezig was.
„Heb jij dan geen angsten?" herhaalde hij.
„Jawel", zei Tom Poes. „Maar ik kijk er niet rechtstreeks naar. Dat zou dom zijn."
„Wat bedoel je?" vroeg de ander. Hij begon zenuwachtig te worden en een beetje ongerust voegde hij er aan toe: „Wat doe je daar eigenlijk?"
Tom Poes antwoordde niet. Hij haalde plotseling een spiegel te voorschijn en hield die omhoog. Een ogenblik staarde de plamoen naar zijn spiegelbeeld dat alleen maar een lege kap te zien gaf; toen uitte hij een gesmoorde kreet en sloeg de handen voor het gelaat.
„Leegte", stamelde hij. „Ik kan die aanblik niet verdragen. Doe weg dat ding: ik haat spiegels!"
„Dat dacht ik wel", zei Tom Poes tevreden. „Maar voor mij is die spiegel heel nuttig geweest. Nu heb ik toch uw gezicht gezien — en ik zag niets."
„Dat komt omdat je mij niet recht hebt aangekeken", prevelde zijn gastheer verslagen. „Je keek via die spiegel en daardoor zag je niet je eigen angsten, maar de mijne. En de angsten van een ander grijpen niet zo aan. Maar ik ben een verloren plamoen. Eenzaamheid en leegte zag ik. Het was heel lelijk wat je daar gedaan hebt."

„Misschien was het niet mooi", gaf Tom Poes toe. „Maar u bent zo dikwijls lelijk geweest tegen anderen, dat ik dit wel doen mocht. Het was trouwens de enige manier om te ontkomen aan het verbond met Hocus Pas."

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4270 De gastheer trok zijn puntkap naar beneden en verliet klagend de eetzaal.

„Wat moet er nu van mij worden?" zo riep hij met een stem, die akelig tussen het bleke marmer weerkaatste. „Nu ben ik van mezelf geschrokken. Ik heb in een spiegel gekeken; dat is het ergste wat een plamoen kan overkomen. Wat zal de magister zeggen?"

„Ik weet het niet", zei Tom Poes. „Wat denkt u?"

„Hij zal woedend zijn", jammerde de ander. „Alles heb ik aan hem te danken; dit kasteel met de deuren die vanzelf opengaan en de gereedstaande maaltijden en de bazuinen en de gong en het familiewapen; alles! Maar in plaats van mijn gast te laten schrikken, zoals de afspraak was, heb ik gegruwd van mezelf!"

„Ja", gaf Tom Poes toe, „daar heeft Hocus Pas niet op gerekend, denk ik. „Maar dat is nu juist zo aardig. Want nu kunnen we eindelijk een einde aan die afspraak maken — als u maar precies doet wat ik zeg."

Hij begon fluisterend zijn verdere plannen uit te leggen en intussen verstreek de tijd. Buiten kwam de oude maan op achter de torens; op het bospad kraakte en piepte het — en daar verscheen de oude woonwagen uit het struweel.

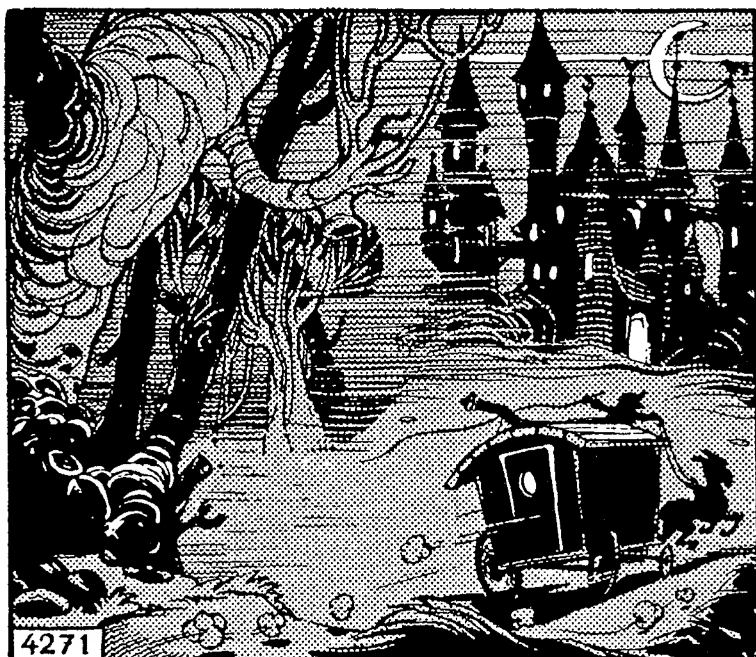
„Mooi", prevelde de grijsaard die op de bok zat. „Alle lichten zijn aan dus er is een gast binnen. De zaken gaan goed, hèhèhè! Flessen vol gezichten voor een arme oude man. Vele flessen vol! Nu zal ik heel wat persoonlijkheden kunnen aannemen..."

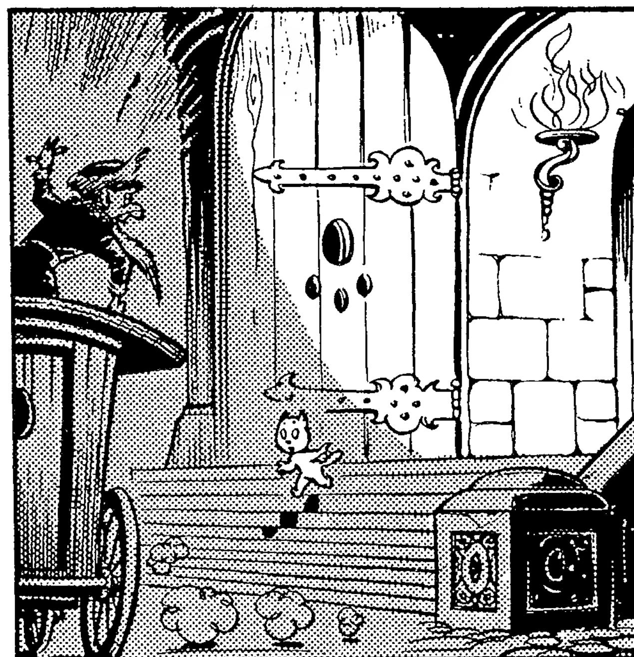
Hij wierp een blik op de maan en fronste de wenkbrauwen.

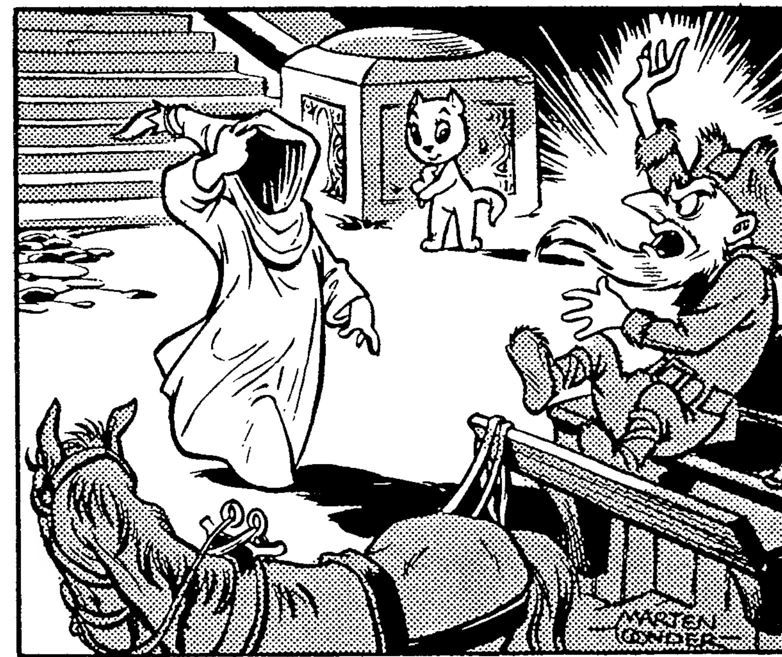
„Het duurt anders wel lang met deze gast", kraste hij ongeduldig. „Dit keer is het die bleke Tom Poes, als de tekens niet bedriegen. Maar waar blijft hij? Er zal toch niets misgelopen zijn?"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4271 Hocus Pas werd ongeduldig. Binnensmonds prevelend zat hij op de bok van zijn voertuig terwijl hij naar het fraai verlicht kasteel staarde. De tijd verstreek, de dunne sikkel van de maan klom hoger en hoger en de klok had reeds lang het middernachtelijk uur geslagen. Maar eindelijk zwaaiden dan toch de deuren open en daar klonk ook de angstkreet waar hij op zat te wachten.

Met een tevreden lachje zette de grijsaard zijn paard in beweging, zodat de woonwagen met toenemende snelheid van de heuvel rolde en bolderend de ingang van het bouwwerk naderde toen de gast naar buiten kwam rennen.

„Als het Tom Poes niet is!" kakelde de voerman reeds van verre. „Wees maar niet bang, ventje; hier is oom Pas om je te helpen. Vlug! Klim op de bok!"

Met die woorden bracht hij de wagen tot stilstand en wees uitnodigend naast zich. Maar Tom Poes gehoorzaamde niet direct.

„Wacht nog even, meneer Pas!" riep hij. „Er komt nog iemand, die erger geschrokken is dan ik."

„Wablief?" vroeg de ander onthutst. „Nog iemand? Nog een gast? Dat klopt niet! Jij was de enige vanavond. Wie is die ander dan?"

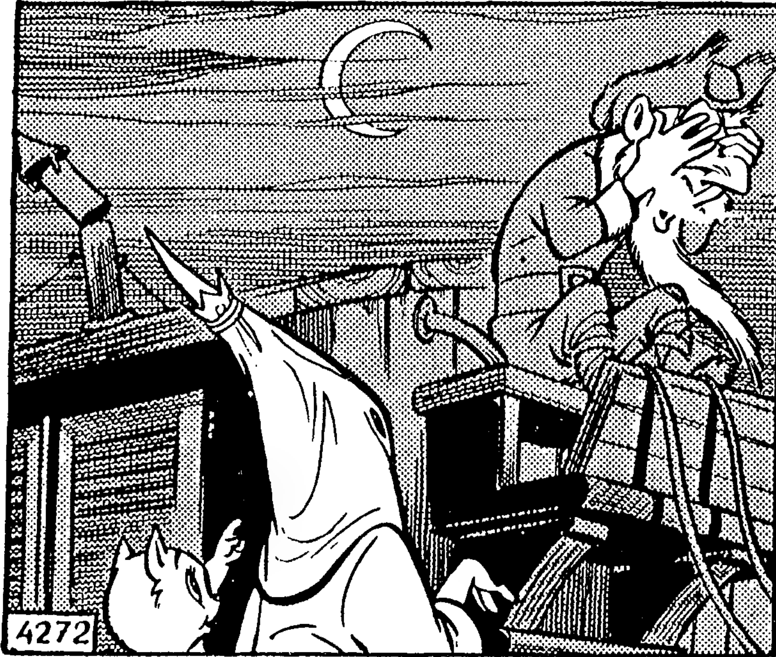
Toen viel zijn blik op de gedaante die de trappen af kwam dalen en hij verbleekte.

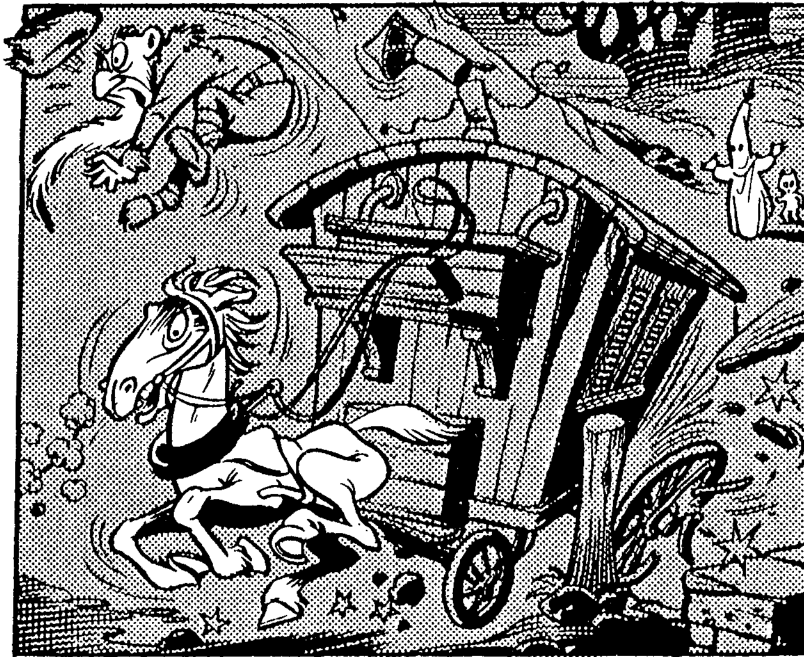
„Ik ben het", sprak de plamoen, zijn kap terugslaande. „Ik heb mezelf in een spiegel gezien en ik ben vreselijk geschrokken. Neem me mee, magister, zodat ik ook mijn gezicht verlies."

Dit was teveel voor de bejaarde voerman. Hij liet de teugels uit zijn handen glippen en stiet een krassend geluid uit, dat akelig was om aan te horen.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4272 De oude Hocus Pas liet de teugels los en sloeg de handen voor het gelaat.

„Ik ben verraden!" riep hij krassend. „Onheil en schemer op je pad, plamoen! Je hebt me voor knar gezet tegenover dit bleke ventje..."

„Juist!" riep Tom Poes lachend. „Je hebt je gezicht verloren, schurk!"

Nu begon de voerman zo uitzinnig te tieren, dat zijn paard er van begon te steigeren. En omdat het geen teugels meer voelde en het bovendien nerveus was geworden door het uiterlijk van de plamoen sloeg het op hol.

De woonwagen bolderde slingerend en piepend over de weg, totdat een van de achterwielen een paaltje raakte. Dat was te veel voor het bouwvallige voertuig. Het vloog uit de bocht en sloeg krakend om, terwijl de grijsaard in een boog van de bok geslingerd werd. In gebogen houding kwam hij op een boomwortel terecht en daar bleef hij zitten, terwijl hij tussen zijn vingers door naar het wrak van de wagen staarde.

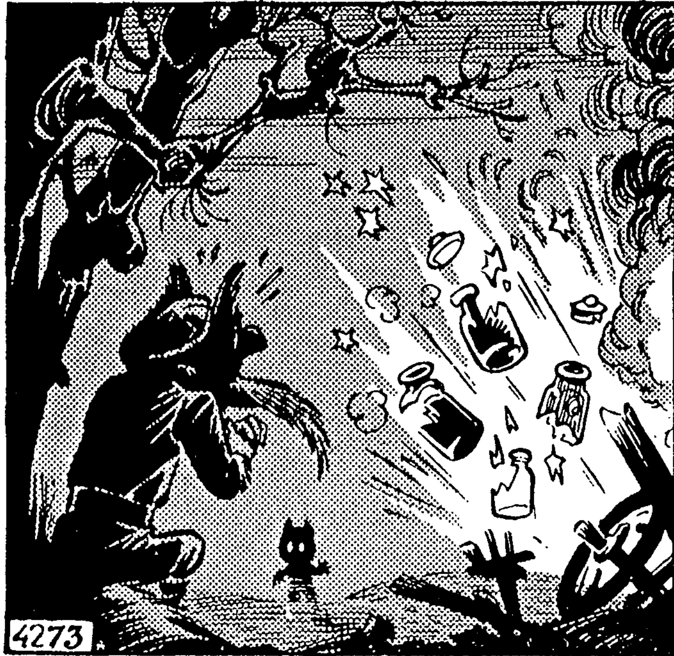
„Ik arme, oude man", zo prevelde hij. „Ik ben bedrogen door een plamoen, die ik met weldaden heb overladen. Men heeft mij uitgelachen, mijn rijtuig is van de wielen geslagen, mijn goed, vaal paard is in de nacht verdwenen en de maan is dun en oud. Rook en zwavel op mijn pad; ik heb mijn gezichten verloren...

Nauwelijks had hij dit gezegd of een gelig licht sloeg uit de woonwagen.

Het hout vloog knetterend in brand en zwarte wolken dreven op de nachtwind het woud in terwijl vreemde vlammen de bomen verlichtten. Het was een akelig gezicht.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

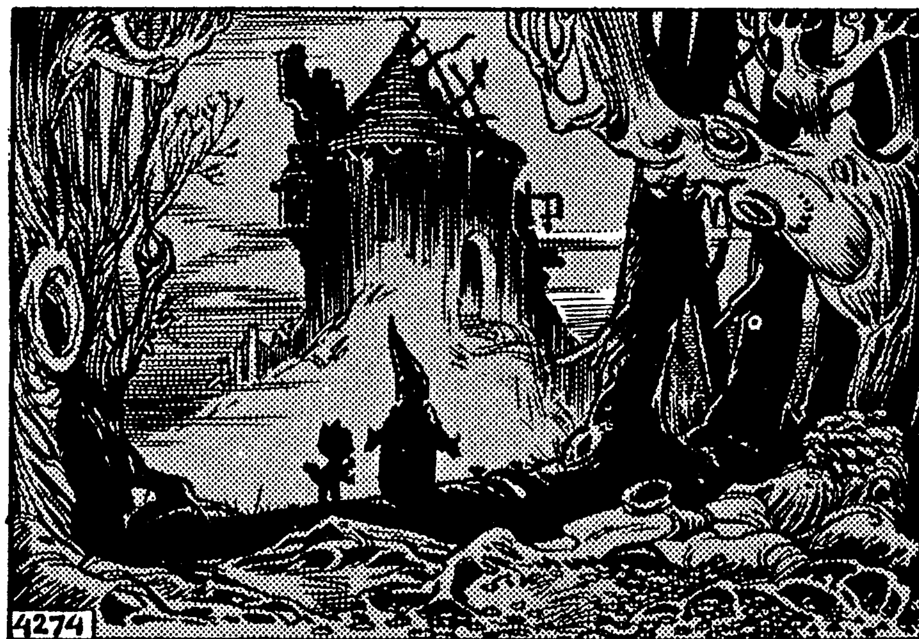

4273 Tom Poes liep haastig naar de brandende woonwagen, maar het was duidelijk, dat hij daar niets doen kon. Het droge hout brandde fel en knetterend met gele vlammen en de rookwolken die op de wind het woud indreven gaven een kwade geur af.
In het licht van dit gebeuren zag hij de bejaarde voerman zitten, die luidkeels het verlies van zijn gezichtenhandel bejammerde.
„De gezichten!" mompelde Tom Poes ongerust. „Wat zal daar nu mee gebeuren? Wat kan ik doen?"
Maar het was te laat om iets te doen; dat bleek toen de flessen, waarin de gezichten zaten met luide knallen in het vuur ontploften. De vlammen laaiden hoog op en doofden toen uit. Op hetzelfde moment was ook de plek waar Hocus Pas gezeten had, leeg. Er was geen spoor meer van de grijsaard te bekennen, maar boven de veraste wagen kon men een zwarte vogel waarnemen, die luid krassend een paar keer rondfladderde en daarna in noordelijke richting wegvloog.
„Dat was dan dat", zei Tom Poes, terwijl hij terugliep naar het kasteel.
„Hoe het met de gezichten staat weten we nog niet, maar de handel is verdwenen — en dat is een goed ding".

De plamoen was echter minder tevreden. Hij stond zuchtend naar zijn fraai lustslot te kijken en schudde droevig het hoofd.
„Kijk", zei hij dof. „De lichten gaan uit. Dit is het einde".

TOM POES

Door Marten Toonder

4274 Tom Poes en de plamoen liepen de weg af, die naar het kasteel leidde. Ze zagen de lichten flauwer worden, zodat het fraaie bouwwerk tenslotte geheel in de duisternis verdween. En toen ze beneden kwamen stond daar weer de vervallen ruïne.

„Nu is alles weer zoals het was", sprak de plamoen met gesmoorde stem. „Mij rest slechts deze oude bouwval waar niemand zal komen. Hier zal ik verder in eenzaamheid het lot van een plamoen moeten dragen".

„Kom, kom", zei Tom Poes. „Niet zo somber. Ik weet iets beters. Als u dan geen gastheer meer kunt zijn kunt u immers een tijdje gast worden! Ga maar met mij mee".

Dit voorstel lokte de ander eerst wel aan, zodat hij vol goede moed over het bospad voortstapte. Maar toen ze de zoom van het woud bereikten en het buiten van de Cantecler in de dageraad zagen liggen aarzelde hij.

„Ik durf niet verder", zei hij angstig. „Ik heb die markies en vele anderen in het ongeluk gestort. Hoe kan ik nog ooit iemand onder ogen komen?"

„Dat moeten we nu juist uit zien te vinden", zei Tom Poes. „Kom".

En hij trok zijn metgezel mee het daglicht in.

Op datzelfde ogenblik stond de heer de Cantecler voor de spiegel in zijn slaapvertrek. Vol walging tastte hij naar het gelaat van oude lappen dat aan de wand hing om dat voor zijn eigen leeg gezicht te hangen. Maar halverwege verstarde hij en staarde ongelovig in de spiegel.

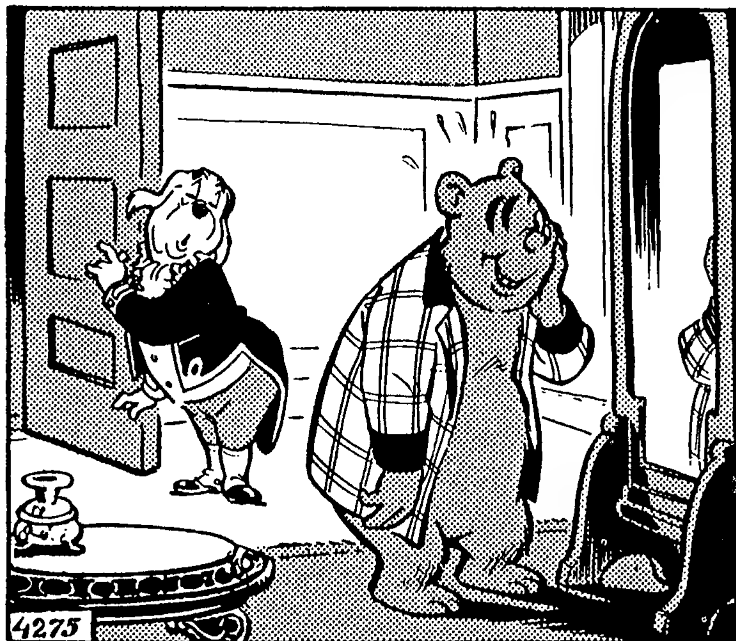
„Parbleu!" zo prevelde hij. „Wat zie ik daar? Ik heb mijn eigen, nobele trekken weer terug!"

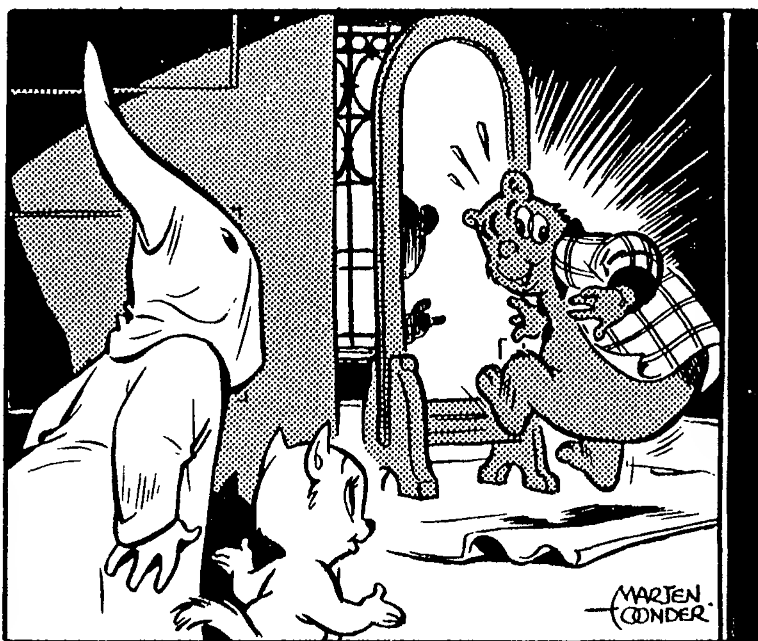
Toen liet hij het voddig masker vallen en glimlachte.

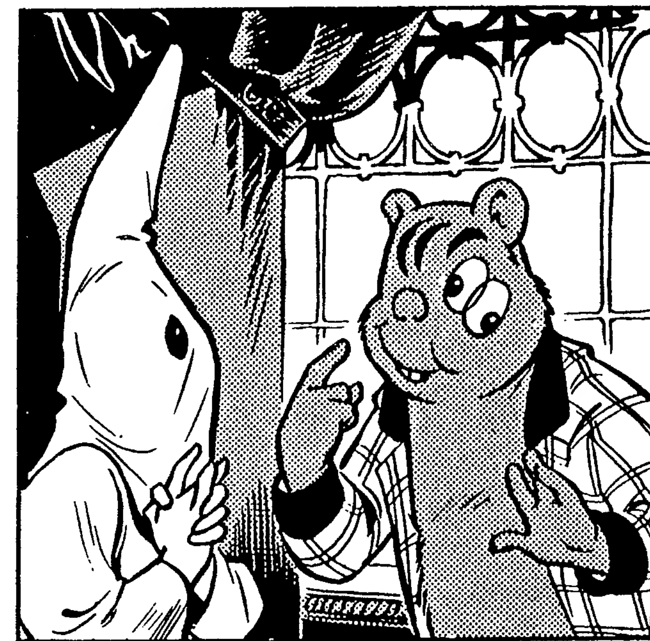
„Die dekselse plamoen", zei hij tot zichzelf. „Hij heeft een schelmenstreek met mij uitgehaald. Wat een rakker, om mij, een Cantecler de Barneveldt, voor aap te zetten. En dat tegenover het grauw! Eh bien, hij zal er meer van horen!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

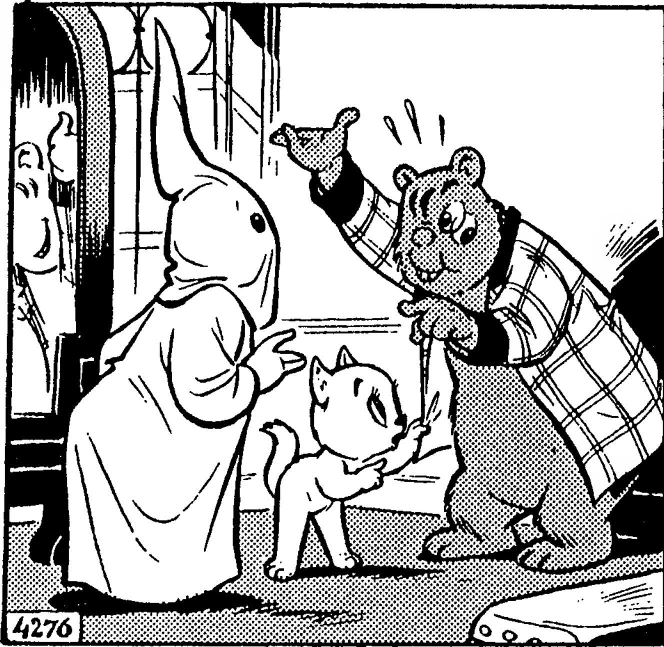

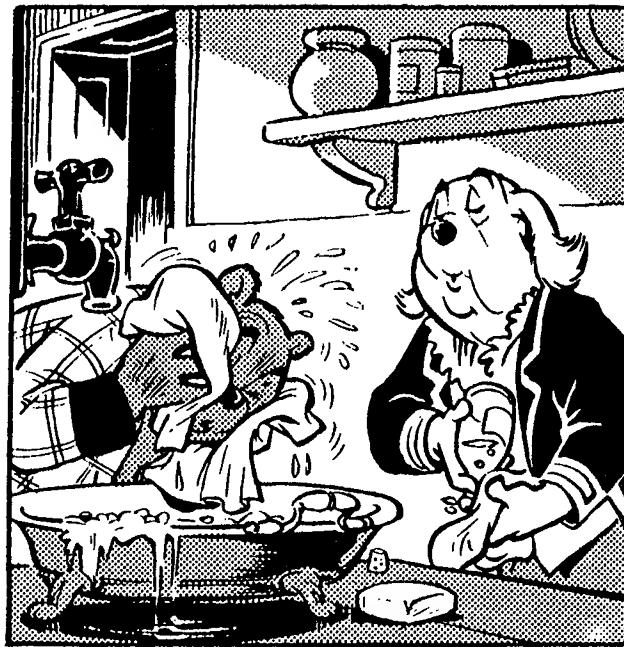

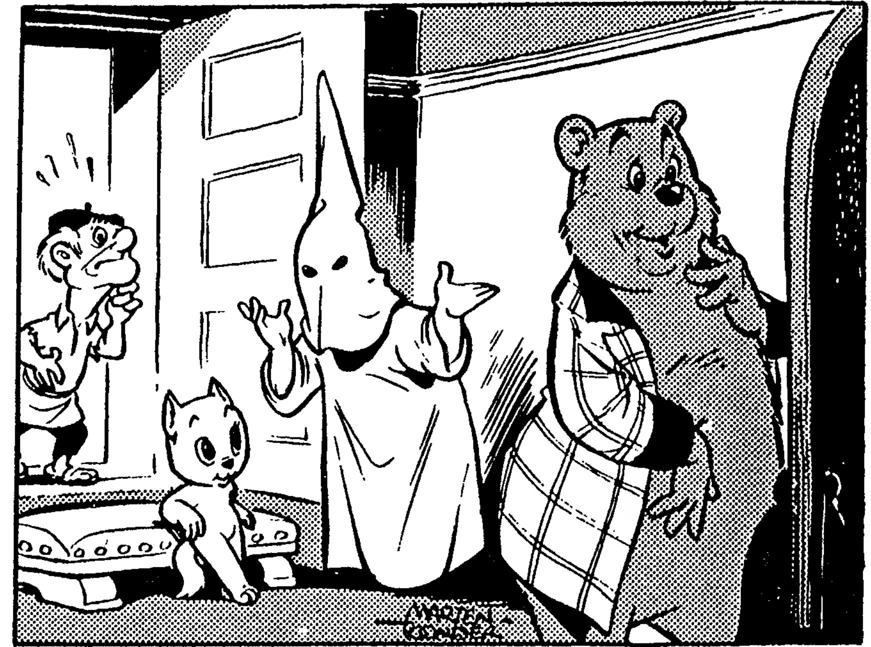
4275 Ook Heer Bommel stond die morgen voor zijn spiegel. Maar omdat hij zijn beschilderd gezicht 's nachts niet kon afleggen was hij helemaal niet zo blij als de markies.
„Wat een stuitende trekken!" prevelde hij bedrukt. „Het is maar goed, dat mijn vader dit niet hoeft mee te maken. Hij was altijd zo trots op de heldere kijkers van zijn Ollie — en terecht! Ach, wat is er van mij geworden? Voortaan zal ik met verzakte ogen en een zieke lach door het leven moeten gaan..."
Op dat moment trad de bediende Joost binnen.
„Excuseer, heer Olivier", sprak hij. „Er is bezoek".
„Ik kan niemand ontvangen", zei heer Bommel klagend. „Je ziet toch, dat het schreien mij nader staat dan het lachen? Begrijp je dan niet wat er in mij omgaat?"
De knecht gaf echter geen antwoord en toen hij zich naar de deur wendde traden de bezoekers reeds binnen. Dat was een hele schok voor de beproefde heer.
„J-jij!" zo riep hij tot de plamoen. „Jij bent de schuld van alles! Jij hebt mijn gezicht en omdat dat zo'n terugstotend gezicht is heb ik dit gezicht...
Ik bedoel; ik had een aantrekkelijk gezicht, maar omdat het jouw gezicht is, is het een afschuwelijk gezicht... als iemand tenminste begrijpt wat ik bedoel. Ga weg!"
„De plamoen is een vriend, heer Ollie", zei Tom Poes haastig. „Hij zal zijn kap ophouden. Hij heeft uw gezicht trouwens niet; dat dacht u maar!"
„Ach, is er dan niemand, die begrijpt, wat ik bedoel?" riep heer Bommel smartelijk uit. „Ik heb gezien, wat ik gezien heb — en daarom loop ik er nu zo bij! Een mooie vriend!"
Nu trad de plamoen aarzelend naar voren.
„Wat prachtig!" prevelde hij. „Het moet een groot kunstenaar zijn, die u geschilderd heeft".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4276 „Wat een mooi gelaat hebt u daar!" zei de plamoen bewonderend. „Zo opgewekt en zo mooi van kleur. En die ogen..."

„Opgewekt?" riep heer Olie uitzinnig. „Ik ben een geestelijke instorting nabij. Maar jij kunt gemakkelijk grapjes maken; jij hebt mijn eigen gezicht onder die lappen..."

„Ach nee", zei Tom Poes ongeduldig. „De plamoen heeft uw gezicht niet.

Als u die verf eraf haalt met terpentijn zult u zien, dat u het zèlf weer hebt. Ik zal u later wel uitleggen, hoe het allemaal zit".

„Later!" jammerde heer Bommel. „Voor mij is er geen later meer; voor mij is het afgelopen..."

Hij zweeg plotseling en prevelde zacht voor zich heen: „Als ik die verf er af haal...?"

Toen draaide hij zich om en snelde de kamer uit. Buiten kon men hem luidkeels om Joost en om terpentijn horen roepen — en daarop drong er een luid geplas en geproest uit de keuken in de kamer door.

Zeven minuten later betrad heer Bommel opnieuw het vertrek om zich naar de spiegel te begeven. Hij was weer geheel de oude en het gelaat, dat hem uit het glas aanblikte straalde van vreugde en opluchting.

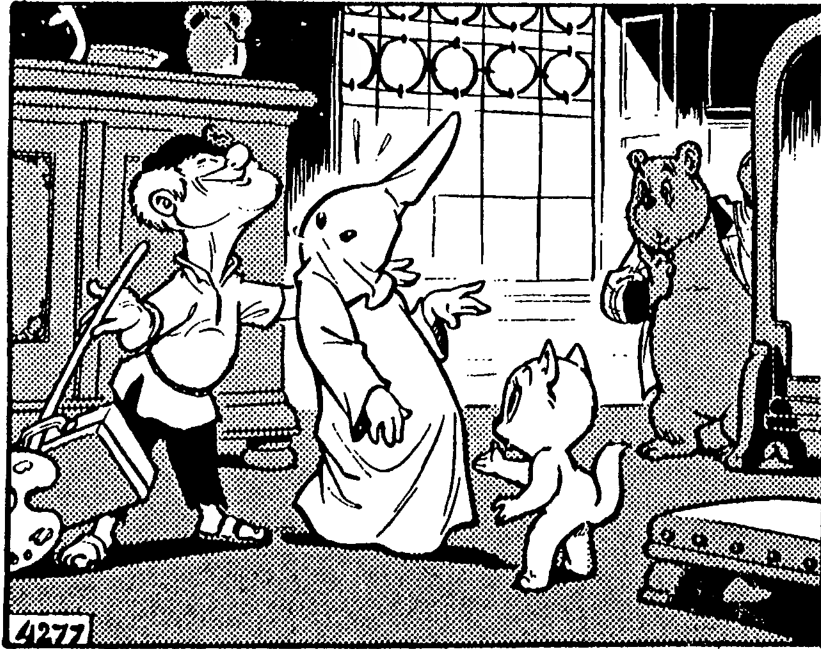
„Wat mooi!" mompelde hij. „Ach, als mijn goede vader dit had mogen beleven!"

„Wat jammer van dat andere gezicht", fluisterde de plamoen. „Het was een meesterwerk!"

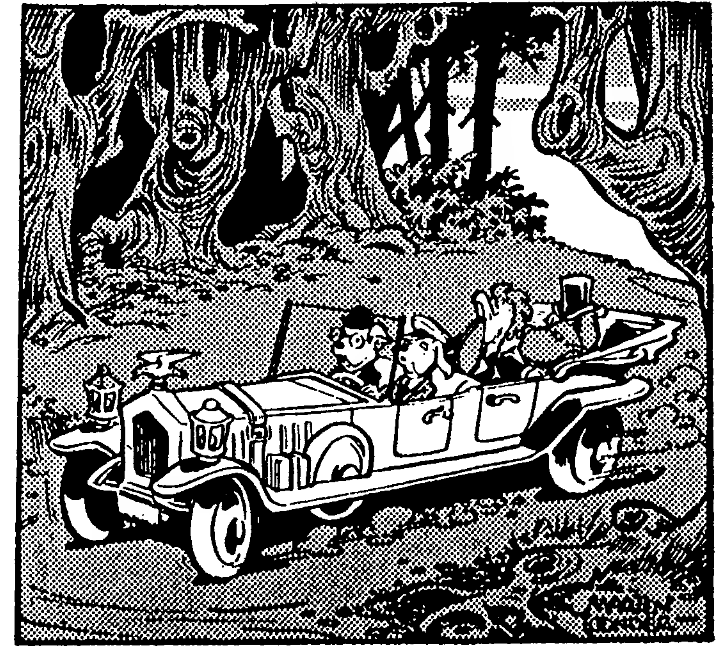
Maar heer Ollie hoorde deze opmerking niet. Ook de binnenkomst van de schilder Tijn ontging hem, zodat hij gelukkig niet in de gaten had, dat de kunstenaar vol misprijzen naar hem staarde.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

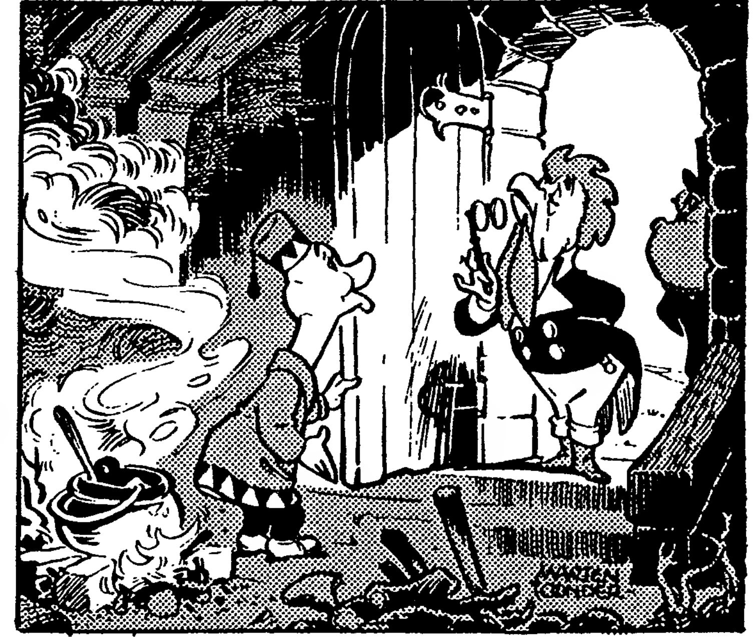
4277 De schilder Tijn, die de nacht op Bommelstein had doorgebracht om heer Bommel 's morgens te kunnen vernissen, bleef onthutst staan.
„Wat bliksem", prevelde hij, „daar is me de bolle vleeskop weer door de fijne trilling gebroken!"
„Ja, wat jammer hè?" fluisterde de plamoen. „Het was een meesterwerk!"
De kunstenaar klaarde op door die woorden.
„Jij vat het, makker!" riep hij uit. „Zeker een kunstkenner?"
Nu staakte heer Ollie de beschouwing van zijn gelaat en keerde zich achterdochtig om.
„Wat bedoelen jullie?" vroeg hij klagend. „Is er dan niemand, die blij is, dat ik mezelf weer ben?"
„Ja, ja, natuurlijk!" zei Tom Poes vlug. „Maar ik vraag me af, of Terpen Tijn niet zo'n mooi gezicht op de plamoen zou willen schilderen. Dan zou iedereen tevreden zijn!"
„Dat kan ik doen", gaf de schilder toe. „Deze makker herkent tenminste een vibratie!"
„Ach, dat zou heerlijk zijn", mompelde de plamoen. „Maar ik ben bang, dat het onmogelijk is. Mijn eigen vibratie deugt niet".
Dat was ook het oordeel van de Rommeldamse notabelen. Gezeten in de dienstauto van de burgemeester reden ze door het woud om nogmaals een bezoek aan het kasteel te gaan brengen. Maar niet om de bewoner welkom te gaan heten, integendeel.
„Deze plamoen deugt niet", sprak de burgemeester. „Hij moet onschadelijk worden opgemaakt".
„Zijn papieren zijn niet in orde", beaamde de heer Dorknoper. „Net als ik altijd al zei".
„Daar gaat het nu niet om", zei de markies. „De schalk veroorlooft zich grapjes met ons aanzien. En dat gaat niet, amice. Dat leidt tot roerigheid onder het gepeupel".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

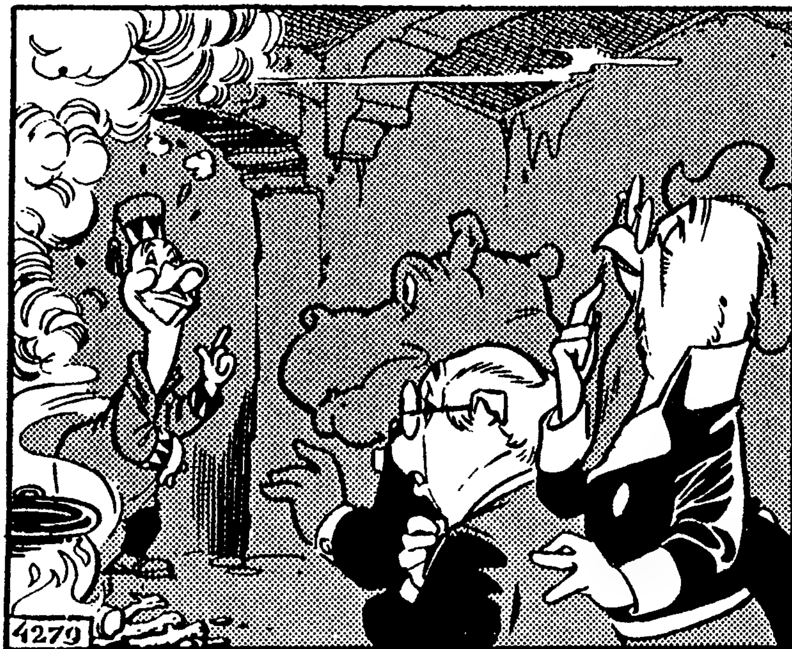

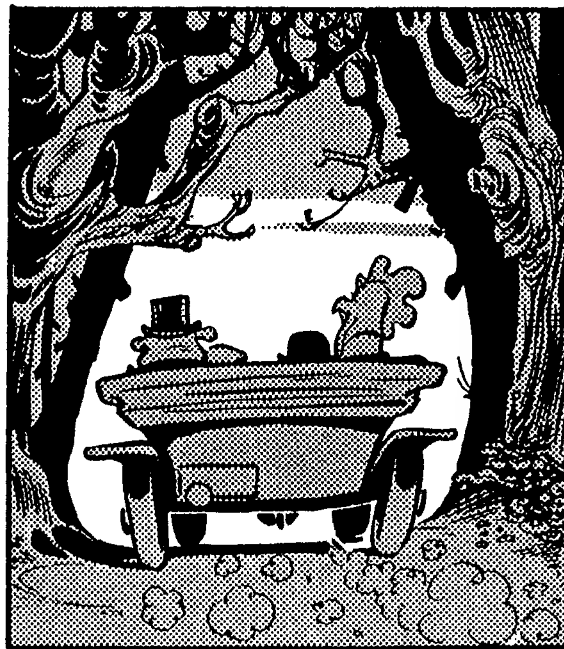

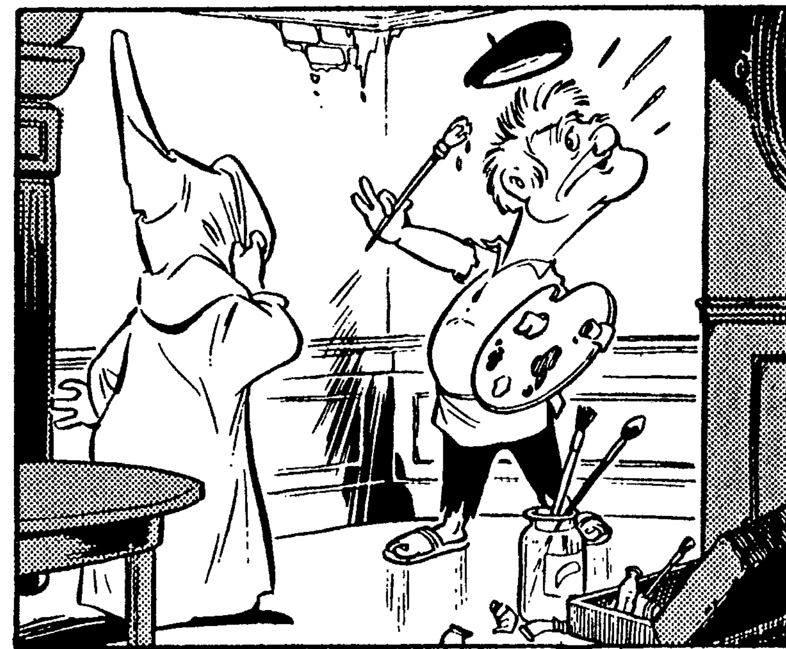
4278 De dienstautotomobile van de burgemeester reed statig door het woud totdat de plek in het zicht kwam waar het kasteel zich diende te bevinden. Wie schetst echter de aandoening van de autoriteiten, toen ze daar slechts een vormloze steenklomp aantroffen.
„Parbleu!" prevelde de markies. „Dat komt van zijn streken. De snaak is tot de bedelstaf vervallen".
„Dit klopt beter met de papieren", meende de ambtenaar Dorknoper, snuffelend in het kadaster. „Nu is het bouwwerk weer in de oorspronkelijke staat. Het zal echter moeilijk zijn hem nu nog iets ten laste te leggen".
„Hier is een ramp gebeurd", riep de burgemeester uit. „Het is onze burgerplicht om hulp te bieden, als hulp tenminste nog baat! Volgt me, heren!"
De notabelen ontstegen aan het voertuig en begaven zich beklemd naar de bouwval. Uit een schoorsteen steeg rook, die de aanwezigheid van een bewoner verried. En ja hoor. Toen de magistraat aanklopte riep een heldere stem: „Kom d'r maar in, luidjes. Ik kan jullie zien door die barst".
Het groepje weifelde even, doch toen trad de markies naar voren en opende de vervallen deur. Een geur van schimmel, rotting en uiensoep sloeg hem tegemoet en door de damp die in het vertrekje hing kon hij de gestalte van Wammes Waggel waarnemen. De major domus roerde in een pot die boven een vuurtje hing en groette opgeruimd.
„Meneer is niet thuis", verklaarde hij desgevraagd. „Ik weet niet waar hij is. Gisteren had ik een vrije avond, zodoende".
„Eh bien", hernam de edelman, „wat is er met het lustslot gebeurd?"
„Lustslot?" herhaalde de ander. Hij keek zoekend om zich heen en toen verhelderde zijn eenvoudig gelaat.
„Ja, het is hier anders geworden, hè?" vroeg hij. „Dat dacht ik ook al. Meneer heeft het anders ingericht toen ik weg was".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

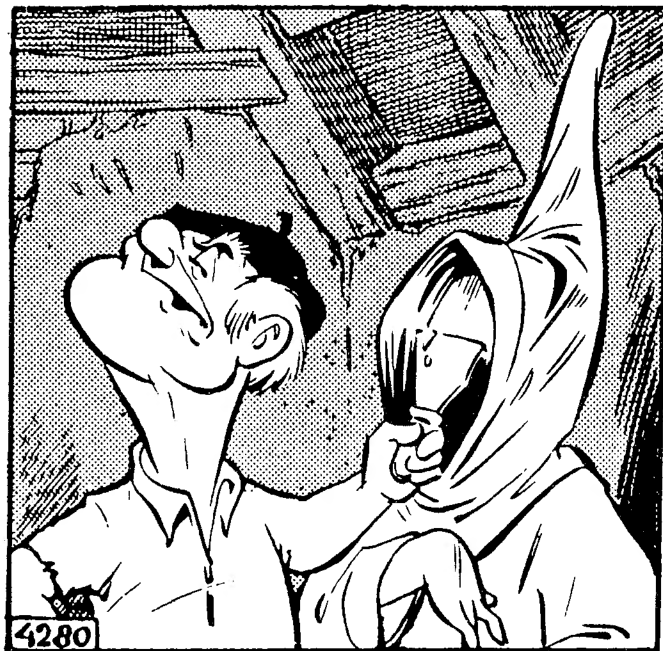

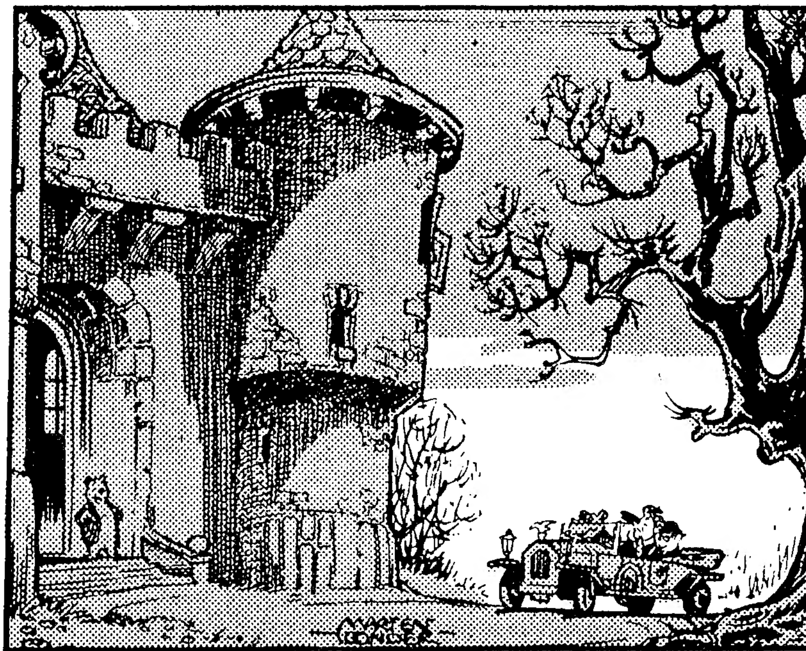

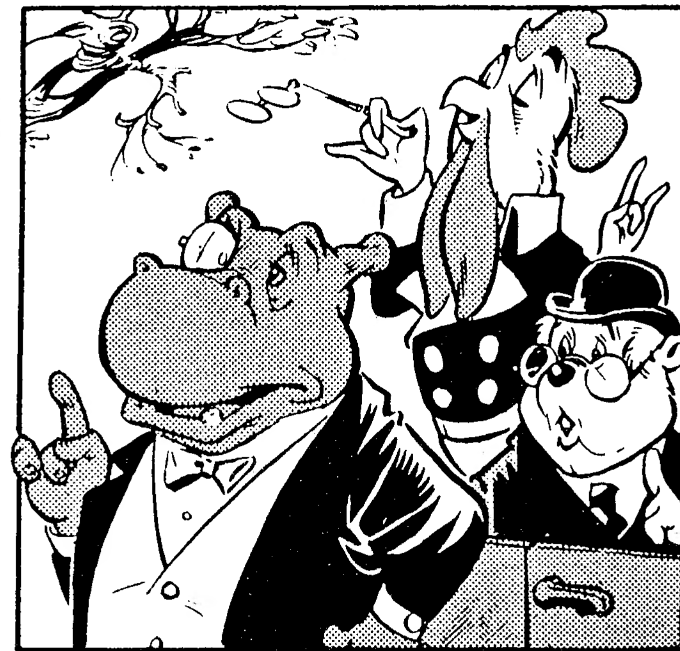
4279 De andere notabelen waren ook binnengetreden en nu omringde een dichte groep de hofmeester.
„Wat betekent dit?" vroeg de magistraat. „Wat is hier gebeurd?"
„Niks", zei Wammes Waggel. „Hier gebeurt nooit wat. Het is reuze stil in het bos".
„Waar is het bouwwerk?" drong de ambtenaar Dorknoper aan. „Het kasteel, dat hier zonder vergunning is opgetrokken?"
„Hihihi, dat is foppen!" riep de major domus uit. „Je staat er midden in".
„Waar is de plamoen?" hernam de heer Dickerdack. „Je werkgever? Daar gaat het tenslotte om".
„'k Weet niet", zei Waggel. „En nou moeten jullie weggaan, want mijn uiensoep brandt aan. Vroeger kwam het eten vanzelf, reuze enig, hoor. Maar het doet het niet meer".
Meer was er niet uit de eenvoudige bediende te krijgen en daarom begaven de autoriteiten zich gemelijk naar hun voertuig om zich naar de stad terug te haasten.
„De plamoen is voortvluchtig, dat is duidelijk!" zei de ambtenaar eerste klasse. „We moeten het opsporingsapparaat inschakelen!"
„Alsjeblieft!" gromde de burgemeester. „Hij moet worden gevat, want hij is een gevaarlijk element. Iemand, die een ander zijn gezicht laat verliezen kan ik niet in mijn gemeente dulden".
„Nu overdrijft ge, amice", sprak de markies. „Iemand zonder gezicht? Fi donc. Wie heeft daar ooit van gehoord?"
Intussen had de plamoen zich met Terpen Tijn in een torenkamer teruggetrokken om zijn gelaat te laten beschilderen. Doch toen de ongelukkige zijn kap optilde schrok de geharde kunstenaar terug.
„Dat is de platste burgermanskop die ik ooit gezien heb!" riep hij vol afschuw uit.
„Maar dat is mijn gezicht niet", klaagde de plamoen. „Het is alleen maar de spiegel van uw eigen angst. Ik heb zelf helemaal geen gezicht!"

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4280 „Je kop is onverdragelijk, makker", zei Terpen Tijn, zich afwendend. „Daar kan geen zinnig mens naar kijken zonder dat de trilling hem uit de donder slaat. Het wordt tijd, dat ik daar een deklaag op zet, anders krijgen we eh... dinges!"

Met deze woorden greep hij zijn plamuurmes en bracht met afgewend gelaat een grote hoeveelheid verf op de plamoen aan. En of het nu kwam omdat de kunstenaar geen gezicht te verliezen had of omdat de oude Hocus Pas niet langer rondwaarde weet ik niet. Maar hij volbracht zijn werk zonder er zelf minder van te worden.

Intussen stond heer Ollie in de deuropening van de lente te genieten. Hij voelde zich tevreden met zichzelf en de wereld, doch daarin werd hij gestoord door de nadering van een automobiel vol notabelen. Het voertuig remde voor de stoep en de burgemeester stapte uit.

„Heb je die eh... die plamoen ook gezien, Bommel?" vroeg hij. „De schurk heeft zijn kasteel in brand gestoken of zo — en nu is hij voortvluchtig. We moeten hem vatten vóórdat hij nieuwe streken uithaalt!"

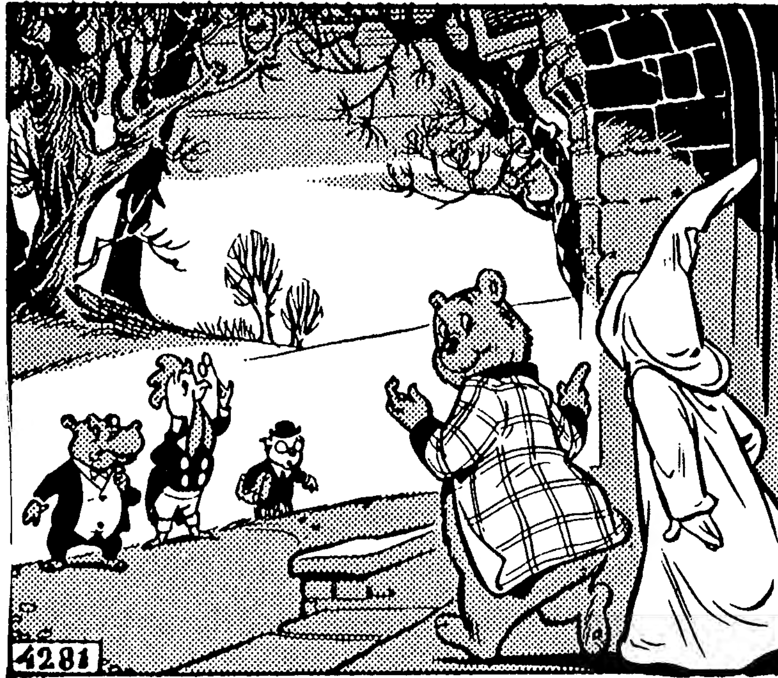
„De bewijslast zal moeilijk zijn", vulde de ambtenaar Dorknoper aan. „We moeten dit regelen als heren onder elkaar en daarom hebben we uw hulp nodig".

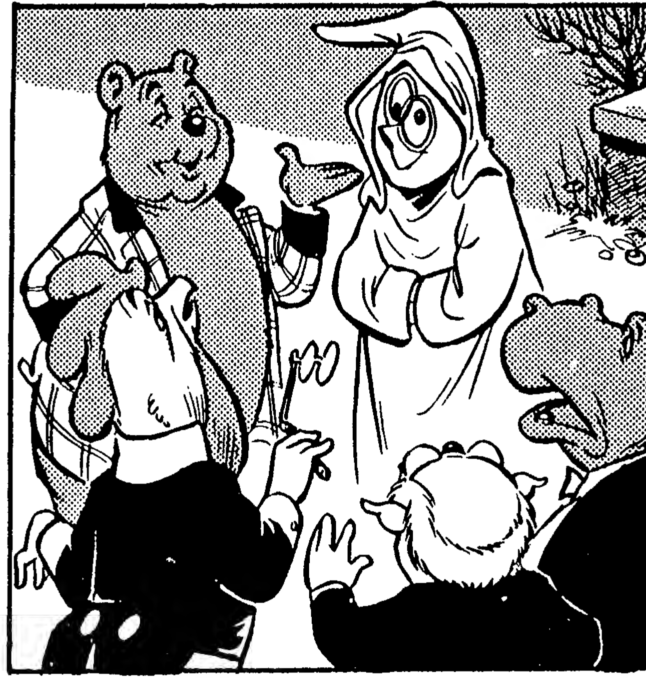
„Maak het Bommel niet te lastig", stelde de markies voor. „Hij heeft ook een bezoek aan het slot gebracht — en hij weet wat we bedoelen zonder dat we over heren onder elkaar spreken".

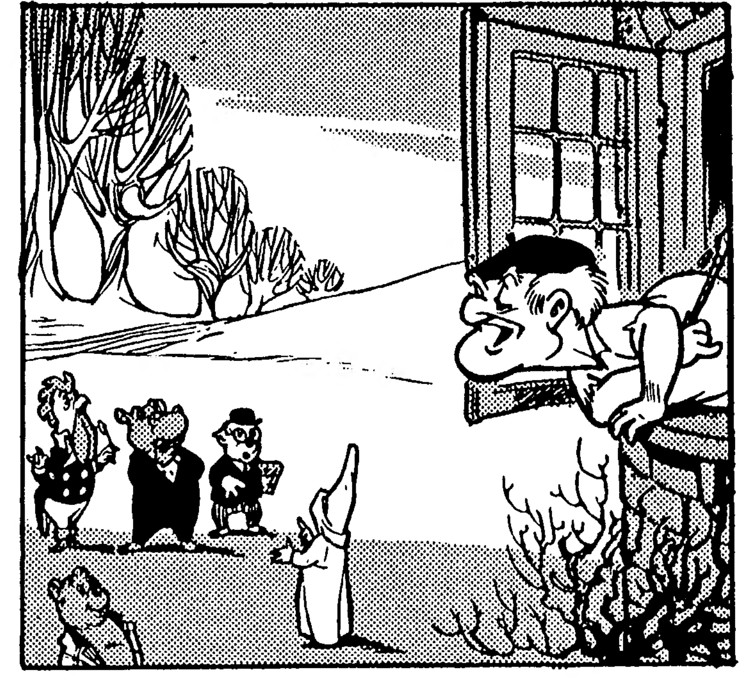
„Zeker", zei heer Ollie glimlachend. „Jullie bedoelen, dat we alle vier ons gezicht verloren hebben. Nu, dat is afgelopen hoor — en de plamoen is hier".

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4281 „Is de plamoen hier?'' riep de burgemeester verbluft uit.

„Bommel omringt zich nu eenmaal gaarne met de zelfkant des levens'', prevelde de markies.

„Het lijkt me gewenst, dat ik alles nauwkeurig aanteken'', sprak de ambtenaar Dorknoper en hij keerde terug naar de auto om zijn tas te halen.

Maar heer Ollie was zonder te luisteren naar binnen gelopen — en voordat zijn bezoekers zich van hun verrassing hadden hersteld trad hij reeds met de plamoen op het bordes.

„M-maar ik d-durf niet'', stamelde de laatste. „Ik ben niet gewend om met een ontbloot gelaat te lopen. En die heren zullen zeker boos op me zijn''.

„We zullen zien'', zei heer Bommel. „Bedenk, dat ik achter u sta. Nu Terpen Tijn u beschilderd heeft ziet u er heel anders uit — en daardoor is alles anders geworden, als u begrijpt wat ik bedoel''.

Met deze woorden voerde hij zijn gast naar het groepje notabelen dat hen in grote spanning opwachtte.

„Drommels!'' riep de burgemeester. „Wie hebben we hier? Welke schertsfiguur is dit?''

„Dit is de plamoen'', zei heer Bommel. „Hij heeft wat moeilijkheden met zijn uiterlijk gehad maar dat is nu over, zoals u ziet''.

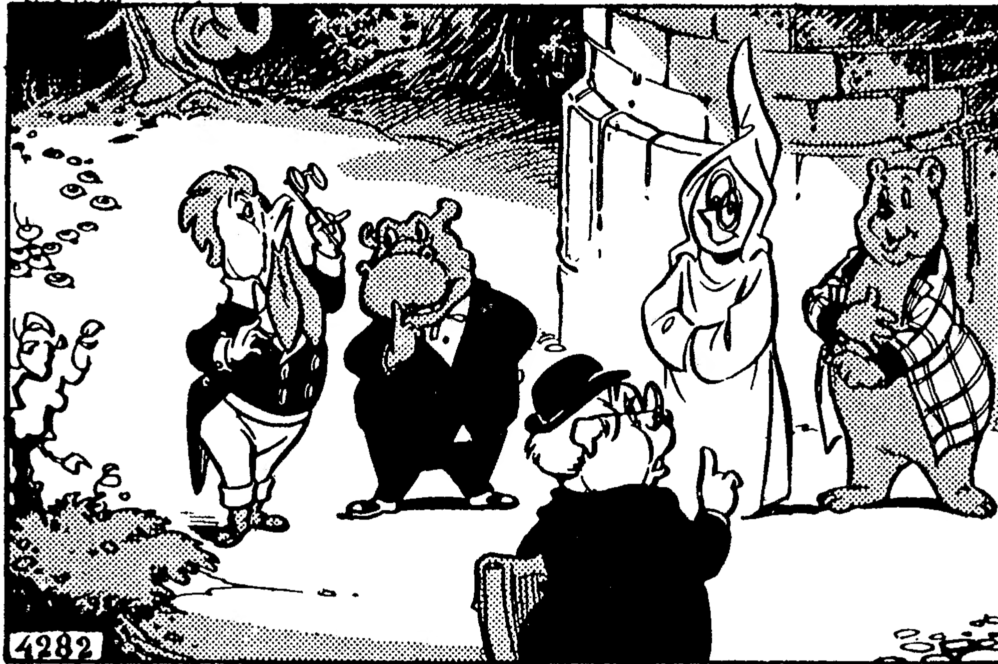
„Parbleu'', sprak de heer de Cantecler. „Ik zie niet, dat de moeilijkheden geheel over zijn, amice. De trekken zijn nogal chaotisch, hoewel ik ze niet non-figuratief zou willen noemen. En het kleurengamma doet helder aan. Maar ik herken deze figuur niet. Toen ik hem ontmoette had hij een eh... ander gezicht''.

Nu boog de schilder Terpen Tijn zich uit een torenkamer waar hij bezig was met het reinigen van zijn penselen.

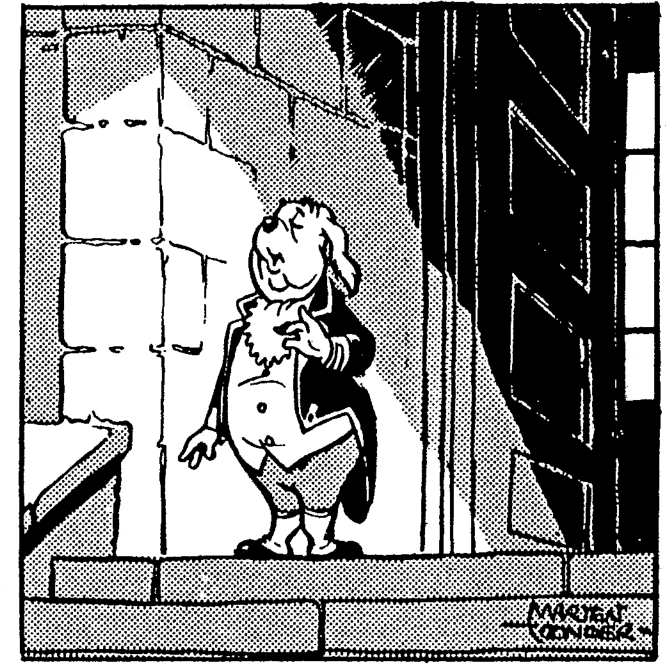
„Hij had de platste burgermanskop die ik ooit gezien heb'', riep de kunstenaar. „Het heeft heel wat verf gekost om de trilling in de eh... dinges te laten slaan''.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

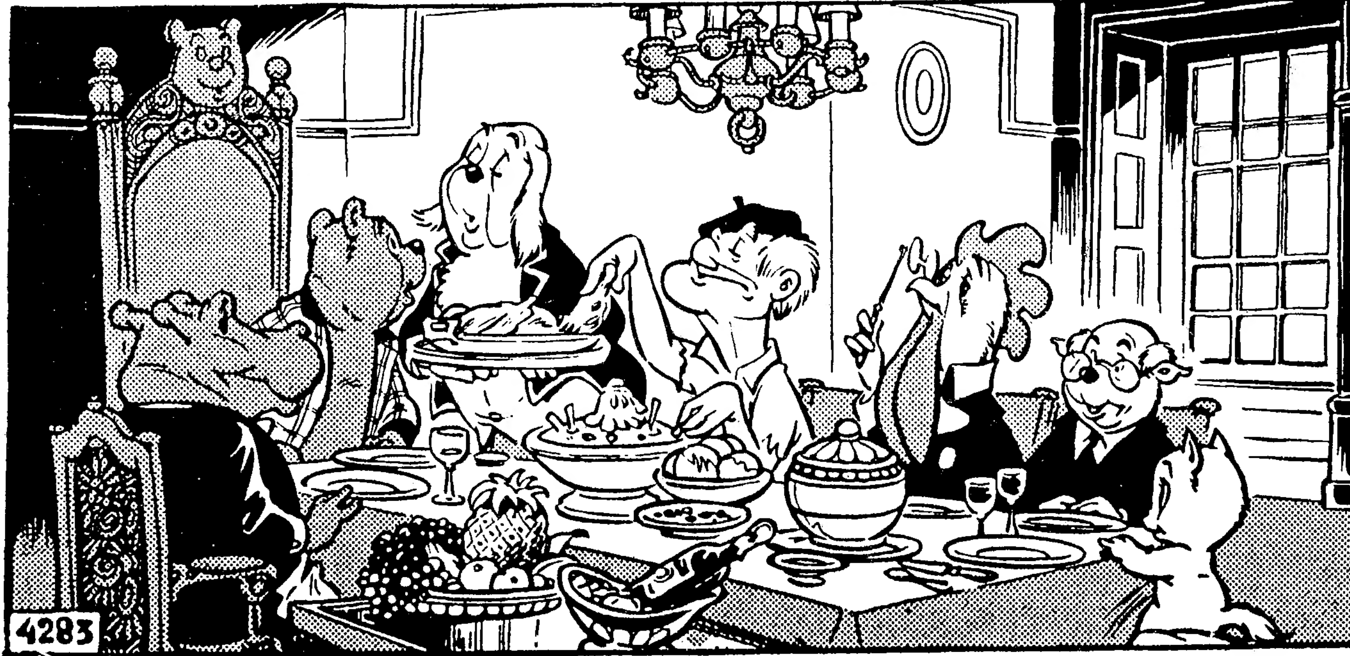

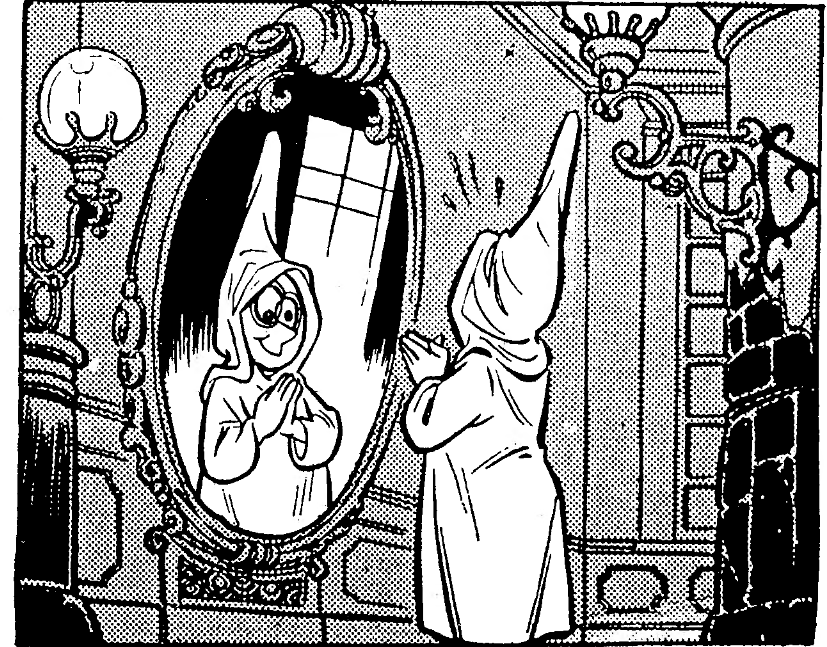

4282 „Wat roept die schilder?" fluisterde de heer Dickerdack. „Zegt hij, dat de plamoen een burgermanskop had? Maar dat is niet waar! Toen ik hem ontmoette in dat kasteel had hij een eh...hm...nu ja. Het was vreselijk!"
„Vreselijk? Inderdaad!" gaf de markies toe. „Ik meende zelfs, dat hij het gelaat van een eh...stuitend volkstype vertoonde!"
„O, nee", verklaarde de heer Dorknoper. „Toen ik deze heer opzocht in zijn onrechtmatig opgetrokken pand had hij zeven koppen vol grove lust. Dat weet ik zeker; ik heb er een aantekening van gemaakt".
„Grappig is dat!" riep heer Bommel uit. „Ik meende, dat hij op mij leek!"
„Ach ja", sprak nu de plamoen. „Ik heb altijd het uiterlijk gehad waar men het meest bevreesd voor was — en daarom had ik nooit vrienden. Maar dat is nu over. Dit gezicht is aangebracht op een houdbare deklaag, zodat niemand nu meer last heeft van mijn gevoeligheid. Ik ben er erg blij mee. Het is zo vrolijk, hè? En zo mooi van kleur!"
Er viel een korte stilte, die verbroken werd door de burgemeester.
„Hm", zei die, „ik moet er nog wat aan wennen. Maar zoals de zaken liggen stel ik voor om het verleden te laten rusten. Berg je papieren op, Dorknoper, dit is voor mij afgedaan".
Op dat moment trad de bediende Joost op het bordes.
„De maaltijd is gereed, met uw welnemen, heer Olivier!" kondigde hij aan.

TOM POES EN DE GEZICHTENHANDEL

Door Marten Toonder

4283 Heer Bommel nodigde zijn bezoekers uit voor de maaltijd, die Joost bereid had — en zo kon men even later het gehele gezelschap om de tafel aantreffen.

,,Het past mij niet om mezelf in de hoogte te steken", sprak de gastheer. ,,Mijn rol in deze geschiedenis zullen we dus overslaan, die kan beter door een ander naar voren gebracht worden".

,,Eh bien", onderbrak de markies, ,,Door wie, amice?"

,,Door een ander", herhaalde heer Ollie ongeduldig. ,,Door wie anders? Maar ik ken mijn plaats en daarom stel ik voor om een dronk uit te brengen op de jonge vriend, hier. Mijn lessen en het goede voorbeeld, dat ik hem altijd gegeven heb, hebben vrucht gedragen. Ik ben trots op hem. Je hebt het er aardig afgebracht, Tom Poes! Het had vlugger gekund, maar daar stappen we nu overheen. Op je gezondheid!"

,,Wacht even, heer Ollie", zei Tom Poes. ,,U stapt over nog meer dingen heen. Over het werk van Terpen Tijn bijvoorbeeld..."

,,De kunst wordt altijd aan de zolen gelapt, makker", zei de kunstenaar, een augurk krakend. ,,Ga verder".

,,En over de plamoen", hernam Tom Poes. ,,Als die niet zo sportief geweest was zouden jullie hier allemaal zonder gezichten aan tafel zitten".

Er viel een enigszins gedrukte stilte, die verbroken werd door de gastheer.

,,De plamoen!" riep heer Bommel uit. ,,Waar is die, Joost? Ga hem halen, want anders wordt het eten koud".

Nu, de trouwe knecht hoefde niet ver te zoeken. Op de gang stond de plamoen voor de spiegel en zuchtte.

,,Wat ben ik mooi!" prevelde hij gelukkig.

EINDE VAN DIT VERHAAL

931222